

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Enhed: Jura
Sagsbeh.: CAS/MP/HBT
Sags nr.: 1206891
Dok. Nr.: 1008210
Dato: 15. august 2012

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om kommunernes styrelse, regionsloven, lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg

(Særligt vederlag til næstformand i udvalg, diæter ved valg og folkeafstemninger og frihed til senere frist for ansøgning om afstemning i hjemmet mv.)

§ 1

I lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1440 af 1. november 2010, som ændret ved § 1 i lov nr. 510 af 6. juni 2007, lov nr. 156 af 26. februar 2011, § 1 i lov nr. 606 af 14. juni 2011, § 1 i lov nr. 387 af 24. april 2012 og § 18 i lov nr. 547 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 16, stk. 7, indsættes efter »fastsætter regler om ydelse af vederlag«: »til formændene samt næstformændene«, og efter »og«: »om«.

2. I § 28, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:

»En kommunalbestyrelse, der i styrelsesvedtægten har truffet bestemmelse efter § 15, stk. 2, 2. pkt., kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe medlemmet har forfald, uanset at forfaldet forventes at vare kortere end en måned.«

3. I § 28 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, der må forventes at blive erklæret inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles af udvalget, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget ved sagens behandling.«

4. I § 65 c, stk. 1, udgår »28,«.

5. § 67, stk. 3, ophæves.
Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.

6. I § 67, stk. 5, der bliver stk. 4, ændres »4« til: »3«.

§ 2

I lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (regionsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1401 af 1. november 2010, som ændret ved § 2 i lov nr. 510 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 606 af 14. juni 2011, § 2 i lov nr. 387 af 24. april 2012, § 19 i lov nr. 547 af 18. juni 2012 og lov nr. 586 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 36, stk. 1, ændres »§ 15, stk. 2-4« til: »§ 15«.
2. I § 36, stk. 1, ændres »§ 21,« til: »§ 21 og«, og »og § 28« udgår.
3. § 37, stk. 7, ophæves.
4. I § 37, stk. 8, der bliver stk. 7, udgår », og kan herunder fravige stk. 7«.

§ 3

I lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 107 af 8. februar 2011, som ændret ved lov nr. 251 af 21. marts 2012 og lov nr. 589 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 12, stk. 5, 2. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR),«.
2. I § 12, stk. 6, 1. pkt., ændres »folkeregistret« til: »kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR),«.
3. I § 12, stk. 6, 3. og 4. pkt., ændres »Folkeregistret« til: »Kommunalbestyrelsen«.
4. I § 15 ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.
5. I § 16, stk. 1, 1. og 2. pkt., ændres »har været tilmeldt folkeregistret« til: »har været bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.
6. I § 17, stk. 2, 2. pkt., ændres »være dommer« til: »være landsdommer eller højesteretsdommer«.
7. I § 18, stk. 2, 1. og 2. pkt., samt stk. 6, 1. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »tilflytningskommunen«.
8. I § 18, stk. 3, ændres »kommunens folkeregister« til: »kommunen«.
9. I § 20, 1. pkt., ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen«.
10. I § 20 indsættes efter 1. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen udsender endvidere efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.«.

11. I § 31, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbeløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.«.

12. I § 33 a, stk. 2, 4. pkt., ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.

13. I § 47 indsættes efter 3. pkt.:

»Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.«.

14. I § 47, 4. pkt., der bliver 5. pkt., ændres »navn, bopæl og fødselsdato« til: »sit navn og sin bopæl«.

15. I § 50, 3. pkt., indsættes efter »valgagitation«: »eller anden form for holdningsmæssig påvirkning«.

16. § 53 affattes således:

»§ 53. Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune her i landet.«.

17. I § 54, stk. 4, indsættes efter 2. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for indgivelsen af anmodningen om at brevstemme i hjemmet. Anmodningen kan dog senest indgives næstsidste søgnedag før valgdagen.«.

18. I § 54, stk. 4, 4. pkt., der bliver 6. pkt., udgår »folkeregistret i«.

19. I § 60, stk. 2, 2. pkt., ændres »på folkeregistrene« til: »hos kommunerne«.

20. I § 61, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.«.

21. I § 61, stk. 4, indsættes efter »underskrive følgebrevet«: »eller i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen«.

22. § 61, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.«.

23. I § 61 indsættes som *stk. 8*:

»*Stk. 8.* Stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.«.

24. I § 100, *stk. 4*, ændres »på folkeregistrene« til: »på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 53«.

25. I § 105, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:

»Kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen, jf. § 53 og § 54, *stk. 2, 4 og 5.*«.

§ 4

I lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 106 af 8. februar 2011, foretages følgende ændringer:

1. I § 11, *stk. 5, 2. pkt.*, ændres »kommunens folkeregister« til: »den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«,«.

2. I § 11, *stk. 5*, indsættes som *4. pkt.*:

»Hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, kan attestation dog ikke meddeles.«.

3. I § 14 a, *stk. 1, 1. pkt.*, og *stk. 2*, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.

4. I § 15, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen«.

5. I § 15, *stk. 1*, indsættes efter *1. pkt.*:

»Kommunalbestyrelsen udsender endvidere efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.«.

6. I § 19, *stk. 3, 5. pkt.*, ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.

7. I § 26, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »på folkeregistrene« til: »på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger efter reglerne i lov om valg til Folketinget kan brevstemme,«.

§ 5

I lov om kommunale og regionale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 105 af 8. februar 2011, som ændret ved § 2 i lov nr. 571 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 4, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret«.

2. I § 7, stk. 1, 1. pkt., ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.

3. I § 8, stk. 2 og 3, ændres »kommunens folkeregister« til: »tilflytningskommunen«.

4. I § 8, stk. 4, 1. og 2. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »kommunen«.

5. I § 10, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen udsender dog alene efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.«.

6. I § 18, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diæteløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.«.

7. I § 24, stk. 1, 5. pkt., ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.

8. I § 43, 2. pkt., ændres »i kommunens folkeregister« til: »de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 59«.

9. I § 53, stk. 1, indsættes efter 3. pkt.:

»Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.«.

10. I § 53, stk. 1, 4. pkt., der bliver 5. pkt., ændres »navn, bopæl og fødselsdato« til: »sit navn og sin bopæl«.

11. I § 56, 3. pkt., indsættes efter »valgagitation«: »eller anden form for holdningsmæssig påvirkning«.

12. § 59 affattes således:

»§ 59. Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune her i landet.«.

13. I § 60, stk. 4, indsættes efter 2. pkt.:

»Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for indgivelsen af anmodningen om at brevstemme i hjemmet. Anmodningen kan dog senest indgives lørdagen før valgdagen.«.

14. I § 60, stk. 4, 3. pkt., der bliver 5. pkt., udgår »folkeregistret i«.

15. I § 62, 2. pkt., ændres »På folkeregistrene« til: »På de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 59,«.

16. I § 66, stk. 2, 2. pkt., ændres »på folkeregistrene« til: »hos kommunerne«.

17. I § 67, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.«.

18. I § 67, stk. 4, indsættes efter »underskrive følgebrevet«: »eller i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen«.

19. § 67, stk. 7, affattes således:

»Stk. 7. Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.«.

20. I § 67 indsættes som stk. 8:

»Stk. 8. Stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.«.

21. I § 107, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen, jf. § 59 og § 60, stk. 2, 4 og 5.«.

§ 6

Loven træder i kraft den 1. januar 2013.

§ 7

§§ 1 og 2 gælder ikke for Grønland og Færøerne.

*Bemærkninger til lovforslaget
Almindelige bemærkninger*

1. Indledning

2. Lovforslagets udformning

2.1. Forenklingsinitiativer i Moderniseringsaftalen 2013

2.1.1. Større frihedsgrader for vederlæggelsen af medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfornede vælgere

2.1.2. Frihed til fastsættelse af senere frist for ansøgning om afstemning i eget hjem

2.1.3. Mulighed for vederlæggelse af næstformanden i et stående udvalg mv.

2.2. Andre forenklingsinitiativer på valgområdet

2.2.1. Ret for enhver vælger til at brevstemme i kommunerne

2.2.2. Modernisering af sprogbruken

2.3. Initiativer med henblik på styrkelse af valghandlingens kvalitet og sikkerhed

2.3.1. Styrkelse af vælgeridentifikationen på valgdagen

2.3.2. Forslag om, at Valgnævnets formand skal være landsdommer eller højesteretsdommer

2.3.3. Krav om, at vælgeren lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren

2.3.4. Lovfæstelse af valghandlingens neutralitet

2.4. Initiativer med henblik på en effektivisering af omkostningerne ved valghandlingen

2.4.1. Krav om betaling for kommunernes rekvirering af brevstemmemateriale

2.5. Forenklingsinitiativer på styrelsesområdet: Udvidelse af stedfortræderordningen i udvalg

2.5.1. Indkaldelse af stedfortræder ved korterevarende lovligt forfald

2.5.2. Indkaldelse af stedfortræder ved inhabilitet

2.6. Andre forslag

2.6.1. Attestation af vælgererklæring af fra en afdød vælger til Europa-Parlamentsvalg

2.6.2. Ophævelse af finansieringsbestemmelserne vedrørende Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn

3. Overvejelser i anledning af beretning fra Udvalget til Prøvelse af Valgene over folketingsvalget afholdt den 15. september 2011

3.1. Kommunernes, herunder borgerservicecentres, lukketid sidste dag for brevstemmeafgivning

3.2. Forbud mod valgagitation mv. for områder på eller ud til offentlig vej

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

7. Miljømæssige konsekvenser

8. Forholdet til EU-retten

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen har som led i Moderniseringsaftalen 2013, der er et bilag til Aftalen om Kommunernes Økonomi for 2013, aftalt en række forenklingsinitiativer med KL. Lovforslagets formål er at udmønte forenklingsinitiativ nr. 35-37 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område.

Med lovforslaget får kommunalbestyrelsen mulighed for – i henhold til regler fastsat af økonomi- og indenrigsministeren inden for de eksisterende økonomiske rammer for udvalgsvederlæggelse – at beslutte at yde et særligt vederlag til næstformænd for udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen får derved mulighed for at tilpasse vederlæggelsen til den enkelte kommunes struktur, organisationsform og opgavefordeling.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen gives mulighed for at fastsætte en højere eller lavere diætsats end efter de gældende regler – eller ingen diæter – for virksomhed ved valg og folkeafstemninger til medlemmer af valgbestyrelsen, valgstyrelser og tilfornede vælgere. Diætsatsen skal dog ligge inden for den samme overgrænse, som gælder for erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Med lovforslaget foreslås det desuden, at kommunalbestyrelsen får mulighed for at beslutte, at en ansøgning om at brevstemme i hjemmet inden for de gældende frister for brevstemmeafgivning skal kunne indgives inden for en senere frist end den gældende.

Lovforslaget indeholder herudover andre initiativer, navnlig på valgområdet.

I overensstemmelse med praksis foreslås kodificeret, at enhver vælger, uden at der stilles krav om, at vælgeren er forhindret i at møde på afstemningsdagen, kan brevstemme i enhver kommune her i landet.

Med lovforslaget øges valghandlingens kvalitet og sikkerhed, bl.a. i form af styrkelse af vælgeridentifikationen på valgdagen ved at stille krav om, at vælgeren i alle tilfælde skal udspørges om sin fødselsdato, samt i form af et krav om, at vælgeren ved brevstemmeafgivelse lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Herudover foreslås en lovfæstelse af grundsætningen om valghandlingens neutralitet ved, at forbuddet imod valgagitation udstrækkes til at gælde anden form for holdningsmæssig påvirkning. Endvidere foreslås, at formanden for Valgnævnet skal være enten landsdommer eller højesteretsdommer.

Kommunerne pålægges fremover at refundere statens udgifter til brevstemmemateriale til brug for brevstemmeafgivning i kommunen. Herved sikres en hensigtsmæssig ressourceanvendelse i kommunernes håndtering af brevstemmemateriale.

Herudover foreslås en modernisering af sprogbrugen i valglovgivningen således, at betegnelserne "folkeregister" og "folkeregistreret", så vidt dette er muligt, udgår af valglovgivningen og erstattes af passende betegnelser for enten den myndighed, der udøver en given beføjelse efter loven, eller for den form for bopælsregistrering i CPR, som er dækkende i forhold til en bestemt personkreds.

Der foreslås endvidere indførelse af en øget adgang for kommunalbestyrelsen til at lade det være op til den enkelte valggruppe, om der skal indkaldes stedfortræder, dels for et udvalgsmedlem med lovligt forfald i kortere tid end en måned, dels for et inhabilt udvalgsmedlem. Herved gives kommunalbestyrelserne øgede frihedsgrader.

Det foreslås desuden fastsat – på tilsvarende vis som ved valg til Folketinget – at kommunen ved Europa-Parlamentsvalg ikke kan meddele attestations- eller vælgereklæring, hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestations- eller vælgereklæring.

Med lovforslaget ophæves endeligt nogle ikke længere aktuelle bestemmelser i lov om kommunernes styrelse og regionsloven om finansiering af Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn.

Det foreslås, at loven træder i kraft 1. januar 2013.

2. Lovforslagets udformning

2.1. Forenklingsinitiativer i Moderniseringsaftalen 2013

2.1.1. Større frihedsgrader for vederlæggelsen af medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfornordnede vælgere

Med henblik på udmøntning af forenklingsinitiativ nr. 35 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område til Moderniseringsaftalen 2013, der er indgået mellem regeringen og KL som et bilag til Aftalen om Kommunernes Økonomi 2013, foreslås det, at der gives kommuner og regioner større frihedsgrader for vederlæggelsen af medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilfornordnede vælgere.

2.1.1.1. Gældende regler

Efter de gældende regler er det obligatorisk for kommunalbestyrelsen at yde diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrelserne og de tilfornordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne skal gives efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Der henvises til folketingsvalglovens § 31, stk. 3, der i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 97, stk. 1, gælder tilsvarende for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og i kraft af henvisningsbestemmelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, og § 17, stk. 2, gælder tilsvarende for Europa-Parlamentsvalg, samt til lov om kommunale og regionale valg § 19, stk. 3.

Valgbestyrelsen tilvejebringer bl.a. stemmesedler og opslag og forestår den endelige opgørelse af afstemningen i opstillingskredsen henholdsvis kommunen eller regionen. Valgstyrelserne forestår afstemningen og optællingen på afstemningsstedet, og de tilfornordnede vælgere bistår ved valget, bl.a. til modtagelsen af brevstemmer, til afstemningen og optællingen på valgdagen og til fintællingen. Der henvises nærmere til folketingsvalglovens §§ 23, 29 og 31, der i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 97, stk. 1, gælder tilsvarende for

grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og i kraft af henvisningsbestemmelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, og § 17, stk. 2, gælder tilsvarende for Europa-Parlamentsvalg, samt til lov om kommunale og regionale valg §§ 14, 16 og 17.

Hvervet som valgstyrelser eller tilforordnede vælgere er et borgerligt ombud, som enhver vælger i kommunen, også medlemmer af kommunalbestyrelsen, kan vælges af kommunalbestyrelsen til at varetage. Kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet vælger valgbestyrelsen blandt sine egne medlemmer. Der henvises nærmere til folketingsvalglovens §§ 24-26 og 29-31, der i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 97, stk. 1, gælder tilsvarende for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og i kraft af henvisningsbestemmelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, og § 17, stk. 2, gælder tilsvarende for Europa-Parlamentsvalg, samt til lov om kommunale og regionale valg §§ 14 og 16-18.

Diæterne er af samme størrelse som de diæter, der gives efter lov om kommunernes styrelse. Diætsatsen for hverv, der beslaglægger højst 4 timer, udgør i 2012 390 kr. pr. dag. Dette beløb forhøjes hvert år den 1. januar med 5 kr. Hvis hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes der dog det dobbelte af det diætbløb, der gælder for det pågældende år, dvs. for 2012 780 kr. pr. dag. Der henvises til § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv (vederlagsbekendtgørelsen).

Bestemmelser om diæter af samme størrelse som efter den kommunale styrelseslovgivning blev indført ved lov nr. 445 af 21. december 1965 om ændring af folketingsvalgloven henholdsvis ved lov nr. 446 af 21. december 1965 om ændring af den kommunale valglov. Tidligere tilkom der valgstyrelser og tilforordnede vælgere et bestemt i valglovgivningen fastsat diætbløb pr. dag (40 kr.). I bemærkningerne henvistes som begrundelse for ændringen, at det ikke fandtes rimeligt, at hvervene som valgstyrelser og tilforordnede vælgere blev vederlagt ringere end andre kommunale hverv, og at en fiksering i valgloven af et bestemt vederlag for denne virksomhed måtte påregnes at nødvendiggøre fortsatte ajourføringer af vederlaget gennem lovændringer i takt med reguleringen af de almindelige kommunale diæter (FT 1964-65, L 51, A 795, 802-03, de specielle bemærkninger til den dagældende folketingsvalglovs § 29, stk. 4, og FT 1964-65, L 49, A 769, 777-778, de specielle bemærkninger til den dagældende kommunale valglovs § 14, stk. 5).

2.1.1.2. Baggrund

Regeringen har som led i Aftalen om Kommunernes Økonomi for 2013 aftalt en række forenklingsskemaer med KL. Det følger af forenklingsskema nr. 35 i Moderniseringsaftalen 2013 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område, at det bliver frivilligt for kommunerne at yde diæter til medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrelser og tilforordnede vælgere og i givet fald, hvor store diæterne skal være. Der henvises til bilag 2 Oversigt over forenklingsskemaer til Moderniseringsaftalen 2013 til Aftale om Kommunernes Økonomi for 2013.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse udgør den virksomhed i forbindelse med valget og dets opgørelse, som kommunalbestyrelsesmedlemmer og vælgere udøver i kraft af deres hverv som medlemmer af valgbestyrelser, valgsty-

rere og tilforordnede vælgere, et centralt demokratisk element i valghandlingen og kontrollen med valgets rigtighed. Det er derfor vigtigt at sikre, at der fortsat rekrutteres vælgere til at varetage disse vigtige opgaver. Ansvar for at rekruttere det fornødne antal vælgere til denne opgave påhviler i første række kommunalbestyrelserne. Det er derfor væsentligt at skabe fornuftige rammebetingelser for, at kommunalbestyrelserne kan løse denne opgave. Forenklingsinitiativet fra Moderniseringsaftalen 2013 mellem regeringen og KL må ses som et vigtigt element heri.

Økonomi- og Indenrigsministeriet er opmærksomt på, at der ved en gennemførelse af dette punkt i Moderniseringsaftalen 2013 skabes rammer for vederlæggelsen af hvervet som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelse og tilforordnet vælger, der er forskellige fra andre kommunale hverv. Henset til den særlige demokratiske inddragelses- og kontrolfunktion, hvervet som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelse og tilforordnet vælger udgør, er denne forskel dog velbegrundet. Det foreslås dog, at der gælder en maksimumsgrænse på det femdobbelte af det diætbeløb, der gælder for hverv af højst 4 timers varighed, dvs. for 2012 1.950 kr. pr. dag. Herved bevares en vis sammenhæng i vederlæggelsesstrukturen, idet denne maksimumsgrænse svarer til, hvad der gælder for kommunalbestyrelsesmedlemmer, der vælger at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 5, 6. pkt., og hvad der gælder for ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer, som kommunalbestyrelsen har givet ret til at modtage erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. lov om kommunernes styrelse § 16 a, stk. 3.

Økonomi- og Indenrigsministeriet er endvidere opmærksomt på, at der ved en gennemførelse af dette punkt i Moderniseringsaftalen 2013 skabes lokal forskellighed kommunerne imellem ved vederlæggelsen af hvervet som medlem af valgbestyrelsen, valgstyrelse og tilforordnet vælger. Henset til, at den enkelte kommunalbestyrelse i første række selv bærer ansvaret for at rekruttere det nødvendige antal vælgere i den enkelte kommune til disse hverv, forekommer det rimeligt også at give kommunalbestyrelsen de nødvendige frihedsgrader til at løse denne opgave.

Med forslaget gives regionsrådene tilsvarende frihedsgrader som kommunalbestyrelserne til at vederlægge medlemmer af regionsvalgbestyrelsen til regionsrådsvalg og tilforordnede vælgere til den eventuelle fornyede fintælling af regionsrådsvalget, som et regionsråd kan beslutte, jf. lov om kommunale og regionale valg § 13 og § 17, stk. 2.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 11, og § 5, nr. 6, med tilhørende bemærkninger.

2.1.2. Frihed til fastsættelse af senere frist for ansøgning om afstemning i eget hjem

Med henblik på udmøntning af forenklingsinitiativ nr. 36 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område til Moderniseringsaftalen 2013, der er indgået mellem regeringen og KL som et bilag til Aftalen om Kommunernes Økonomi 2013, foreslås det, at der gives kommunalbestyrelsen frihed til at fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde

frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem.

2.1.2.1. Gældende regler

Efter de gældende regler kan vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, efter ansøgning brevstemme i vælgerens eget hjem. Denne mulighed gælder dog ikke, hvis vælgeren i forvejen, uden at have ansøgt herom, kan brevstemme i den boform eller bolig, vælgeren bor eller opholder sig i. Ved visse boformer eller boliger efter lov om social service eller boliglovgivningen (f.eks. i pleje- og ældreboliger, boformer for handicappede) kan vælgere, der bor eller opholder sig i boformen eller boligen, nemlig brevstemme afhængig af kommunalbestyrelsens nærmere beslutning herom. Ansøgning om at brevstemme i vælgerens eget hjem skal i givet fald indgives til opholdskommunen senest kl. 18 tolv dage før afstemningsdagen. Hvis tolv dage før afstemningsdagen er en lørdag eller søndag, forlænges fristen for at ansøge om at brevstemme i vælgerens eget hjem til førstkommande mandag kl. 12. Der henvises til folketingsvalglovens § 54, stk. 2 og 4, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt til lov om kommunale og regionale valg § 54, stk. 2 og 4.

Brevstemmeafgivning i vælgerens hjem kan finde sted de sidste tre uger før afstemningsdagen, dog senest næstsidste søgnedag før afstemningsdagen (som ved kommunale og regionale valg altid er lørdagen forinden valgdatoen), jf. folketingsvalglovens § 56, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 62.

Ansøgningen om at brevstemme i vælgerens eget hjem skal indsendes på et ansøgningsskema, der er godkendt af Økonomi- og Indenrigsministeriet, jf. § 4, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens eget hjem.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vælgerne på forskellig måde gøres bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet og fristerne herfor. Kommunalbestyrelsen skal blandt andet sørge for, at vælgere, der får personlig og praktisk hjælp mv. i hjemmet, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af den person, der yder den personlige og praktiske hjælp mv. Tilsvarende skal kommunalbestyrelsen sørge for, at vælgere, der får hjemmesygepleje, og som må antages at opfylde betingelserne for at stemme i hjemmet, får udleveret et ansøgningsskema af hjemmesygeplejersken eller en anden aktivt udøvende person fra hjemmesygeplejerskeordningen. Den, der udleverer ansøgningsskemaet, skal også hjælpe vælgeren med at udfylde og indsende skemaet, hvis det er nødvendigt. Der henvises til § 3, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens eget hjem.

Fristen for at ansøge om at brevstemme i vælgerens eget hjem er absolut. Der er ikke hjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan dispensere fra fristen.

2.1.2.2. Baggrund

Regeringen har som led i Aftalen om Kommunernes Økonomi for 2013 aftalt en række forenklingsinitiativer med KL. Det følger af forenklingsinitiativ nr. 36 i Moderniseringsaftalen 2013 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område, at der gives kommunalbestyrelsen frihed til at fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem. Der henvises til bilag 2 Oversigt over forenklingsinitiativer til Moderniseringsaftalen 2013 til Aftale om Kommunernes Økonomi for 2013.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse kan det ikke afvises, at der forekommer tilfælde, hvor den lovmæssige frist for at indgive ansøgning om at brevstemme i vælgerens eget hjem – uanset hjemmehjælperes og hjemmesygeplejerskers bistand til at udlevere, udfylde og indsende det obligatoriske ansøgnings-skema – opleves som uhensigtsmæssig. Der kan, eksempelvis begrundet i en kommunes generelle erfaringer med brevstemmeafgivning i vælgerens eget hjem i kommunen eller foranlediget af vælgeres for sent indgivne ansøgninger herom, være et behov for at fastsætte en senere frist for brevstemmeafgivning i hjemmet. I sådanne tilfælde forekommer det hensigtsmæssigt, at den enkelte kommunalbestyrelse får frihed til at fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem.

Det er ikke hensigten med forslaget at dispensere fra de almindelige frister, der gælder for brevstemmeafgivning som sådan. Brevstemmerne skal i almindelighed være modtaget dagen før afstemningsdagen med henblik på valgstyrrernes gennemgang af, om brevstemmerne kan komme i betragtning. Brevstemmerne skal for at kunne blive taget i betragtning være modtaget senest kl. 9 på afstemningsdagen på vedkommende afstemningssted. Der henvises til folketingsvalglovens § 65 og § 66, stk. 3, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglerne i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 6, samt til lov om kommunale og regionale valg § 71 og § 72, stk. 3. En senere frist for indgivelse af ansøgning om at brevstemme i hjemmet kan derfor senest fastsættes til at udløbe på den sidste dag, hvor der er mulighed for at brevstemme. Forslaget er i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 17, og § 5, nr. 13, med tilhørende bemærkninger.

2.1.3. Mulighed for vederlæggelse af næstformanden i et stående udvalg mv.

Med henblik på udmøntning af forenklingsinitiativ nr. 37 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område til Moderniseringsaftalen 2013, der er indgået mellem regeringen og KL som et bilag til Aftalen om Kommunernes Økonomi 2013, foreslås det, at økonomi- og indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler, som

giver mulighed for at yde særligt vederlag til næstformanden for et stående udvalg samt for andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

2.1.3.1. Gældende lovregler om udvalgsvederlag og udvalgsformandsvederlag

Efter lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag for medlemskab af økonomiudvalg og stående udvalg. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af økonomi- og indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Efter § 16, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse fastsætter økonomi- og indenrigsministeren regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 2, der blev indsat ved lov nr. 380 af 14. juni 1995, svarer til den tidligere bestemmelse om bl.a. udvalgsmedlemsvederlag i lov om kommunernes styrelse § 16 a, stk. 2. Det fremgår af forarbejderne til den dagældende § 16 a, stk. 2, der blev indsat ved lov nr. 729 af 2. december 1989, at en vederlagt udvalgsformand ikke kan modtage vederlag for medlemskab af det udvalg, som den pågældende er formand for, samt at det udvalgsvederlag, der er fastsat af kommunalbestyrelsen for det pågældende udvalg, fordeles ligeligt mellem samtlige udvalgsmedlemmer, jf. FT 1989-90, 1. samling, L 37, A, sp. 1138.

Efter lov om kommunernes styrelse § 22, stk. 1, vælger stående udvalg selv deres formand. Dette gælder i modsætning til økonomiudvalget, hvor formanden for kommunalbestyrelsen er født formand i henhold til lov om kommunernes styrelse § 18, stk. 1. Et stående udvalg kan vælge en næstformand, men er ikke forpligtet hertil. Næstformanden varetager i formandens midlertidige fravær dennes opgaver, indtil udvalget måtte beslutte at vælge en midlertidig formand. Hvis formanden fratræder formandshvervet, skal der vælges en ny udvalgsformand. I hvilket omfang en næstformand herudover inddrages i varetagelsen af formandens funktioner, beror på de lokale forhold.

Efter de gældende lovregler er der ikke mulighed for at tillægge næstformænd for stående udvalg, eller andre udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen, et særligt vederlag som næstformand. Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, med tilhørende bemærkninger.

2.1.3.2. Gældende administrative forskrifter i vederlagsbekendtgørelsen

Bemyndigelserne i lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 2 og 7, til at fastsætte regler om udvalgsvederlag og udvalgsformandsvederlag er bl.a. udmøntet i § 7 i bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1329 af 15. december 2009 og senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1087 af 25. november 2011 (vederlagsbekendtgørelsen).

Vederlagsbekendtgørelsen fastsætter en samlet pulje for den enkelte kommune til udvalgsvederlag til formænd og medlemmer. Summen af de årlige udvalgsvederlag kan afhængigt af kommunens indbyggertal højst udgøre en nærmere angiven procentdel af borgmestervederlaget. Efter § 34, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse fastsætter økonomi- og indenrigsministeren regler om ydelse af bl.a. vederlag til borgmestre. Borgmestrene er afhængigt af kommunens indbyggertal indplaceret i en nærmere angiven lønramme for statslige tjenestemænd med evt. nærmere angivet tillæg. Der henvises til vederlagsbekendtgørelsens § 19 og tilhørende bilag 1.

Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om fordeling af udvalgsvederlag mellem henholdsvis økonomiudvalget og stående udvalg, børne- og ungeudvalget samt særlige udvalg nedsat i medfør af lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 4. Fordelingen skal foretages forud for og med virkning for mindst ét regnskabsår ad gangen. Det beløb, der er fordelt til et udvalg, er til ligelig fordeling blandt medlemmerne af dette udvalg bortset fra en vederlagt udvalgsformand, jf. vederlagsbekendtgørelsen § 7, stk. 9.

Formanden for et stående udvalg kan vederlægges med et særskilt vederlag i forhold til udvalgets øvrige medlemmer, inklusiv en eventuel næstformand. Det maksimale beløb for det enkelte formandshverv i et stående udvalg fastsættes som en procentdel af vederlaget til borgmesteren i den pågældende kommune og kan udgøre indtil 40 pct. af borgmestervederlaget, jf. vederlagsbekendtgørelsens § 7, stk. 5.

Et udvalgsmedlem, der på grund af formandens fravær er konstitueret som formand for et udvalg i en periode på mindst 2 uger, eller en næstformand, der på grund af formandens fravær fungerer som formand for et udvalg i en periode på mindst 2 uger, modtager i funktionsperioden vederlag svarende til formandens vederlag forholdsmæssigt for den pågældende periode, jf. vederlagsbekendtgørelsen § 10.

Efter vederlagsbekendtgørelsen er der ikke mulighed for at tillægge næstformænd for stående udvalg, eller andre udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen, et særligt vederlag ud over det almindelige vederlag, næstformanden modtager som udvalgsmedlem, og det særlige vederlag, næstformanden modtager som fungerende formand.

2.1.3.3. Baggrund for forslaget

Regeringen har som led i Aftalen om Kommunernes Økonomi for 2013 aftalt en række forenklingsinitiativer med KL. Det følger af forenklingsinitiativ nr. 37 i Moderniseringsaftalen 2013 på Økonomi- og Indenrigsministeriets område, at der skal skabes mulighed for vederlæggelse af næstformanden i et stående udvalg. Der henvises til bilag 2 Oversigt over forenklingsinitiativer til Moderniseringsaftalen 2013 til Aftale om Kommunernes Økonomi for 2013.

Som beskrevet ovenfor er der ikke efter de gældende regler mulighed for at tillægge næstformænd for stående udvalg et særligt vederlag. Økonomi- og Indenrigsministeriet finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen, som

fastsat i Moderniseringsaftalen 2013, gives mulighed for, inden for den eksisterende økonomiske ramme for vederlæggelse af udvalgsmedlemmer, at beslutte at yde et særligt vederlag til en næstformand i et stående udvalg.

Med forslaget får kommunalbestyrelsen mulighed for at tilpasse vederlæggelsen til den enkelte kommunens struktur, organisationsform og opgavefordeling. En kommunalbestyrelse har frihed til inden for lovgivningens rammer at bestemme antallet af stående udvalg og disses sagsområder, jf. lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 1. Den øgede fleksibilitet, der med forslaget gives kommunalbestyrelsen, muliggør f.eks., at en kommune kan vælge at organisere sig med færre stående udvalg med større opgaveporteføljer, hvilket kan lede til et ønske om eller behov for mere permanent at inddrage yderligere en person i varetagelsen af nogle af de koordinerende funktioner, som normalt ligger hos udvalgsformanden. Hvor kommunalbestyrelsen finder, at omfanget af næstformandens ansvarsområder og arbejdsopgaver for nogle eller evt. alle stående udvalg har sådant et omfang, at det begrundes vederlæggelse, gives kommunalbestyrelsen med forslaget således fleksibilitet til at differentiere mellem næstformanden og udvalgets øvrige medlemmer i relation til vederlæggelse.

Det foreslås på den baggrund, at der skabes adgang for økonomi- og indenrigsministeren til at fastsætte regler om muligheden for at yde særligt vederlag til næstformanden for et stående udvalg. Den foreslåede bemyndigelse giver samtidig mulighed for at yde et særligt vederlag til næstformanden for økonomiudvalget og for særlige udvalg omfattet af lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 4 og 5.

De nærmere regler om vederlæggelse af næstformanden for et stående udvalg og andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, vil blive udmøntet i vederlagsbekendtgørelsen (jf. bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1087 af 25. november 2011).

Vederlæggelsen skal som nævnt ske inden for de eksisterende økonomiske rammer for udvalgsvederlæggelse.

Der henvises i øvrigt til § 1, nr. 1, med tilhørende bemærkninger.

2.2. Andre forenklingsinitiativer på valgområdet

2.2.1. Ret for enhver vælger til at brevstemme i kommunerne

Det foreslås *dels* at det gældende krav om, at en vælger for at kunne brevstemme skal være forhindret i at møde frem på afstemningsdagen, afskaffes, *dels* at det gældende krav om, at vælgeren kan brevstemme på ethvert folkeregister, ændres, således at vælgeren kan brevstemme i enhver kommune her i landet.

2.2.1.1. Gældende regler

Efter de gældende regler kan enhver vælger, der er *forhindret* i at møde frem på afstemningen på valgdagen, brevstemme på ethvert folkeregister her i landet, jf. folketingsvalglovens § 53, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-

Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 59.

Betingelsen om, at en vælger skal have været forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, har i forskellige udformninger været gældende lige fra indførelsen af adgangen til brevstemmeafgivning på folkeregistrene – for folketingsvalg og for kommunalvalg siden 1953, jf. §§ 55 og 56 i folketingsvalgloven, jf. lov nr. 171 af 31. marts 1953, og §§ 52 og 53 i den kommunale valglov, som ændret ved lov nr. 335 af 22. december 1953. Betingelsen herom har frem til revisionen af folketingsvalgloven i 1987, jf. lov nr. 271 af 13. maj 1987, og af den kommunale valglov i 1989, jf. lov nr. 140 af 8. marts 1989, været understøttet af et krav om, at vælgeren i forbindelse med brevstemmeafgivning på folkeregistret skulle afgive en erklæring i forskellige udformninger om at være forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, jf. § 58, stk. 2, nr. 1, i folketingsvalgloven af 1953 og § 55, stk. 2, nr. 1, i den kommunale valglov som ændret i 1953. Siden 1987 henholdsvis 1989 har vælgeren ikke skullet afgive erklæring herom ved brevstemmeafgivning på folkeregistret.

Vælgeren skal efter gældende ret heller ikke fremlægge dokumentation for at være forhindret i at møde frem på valgdagen, og stemmemodtageren skal ikke på anden måde efterprøve, om vælgeren er forhindret. Det beror således i realiteten på vælgerens egen afgørelse, om vælgeren er forhindret i at møde frem på valgdagen, jf. herved også bemærkningerne til folketingsvalglovens § 55 a, stk. 1, som ændret ved lov nr. 145 af 30. april 1980 (FT 1979-80, 2. samling, L 143, A, sp. 3565, 3593) og til den kommunale valglovs § 55 a, stk. 1, som ændret ved lov nr. 143 af 30. marts 1981 (FT 1980-81, L 100, A, sp. 2522, 2547).

Adgangen til brevstemmeafgivning sker efter lovbestemmelsen på kommunernes *folkeregistre*. Efter den gældende CPR-lovgivning stilles der ikke krav om, at kommunens folkeregisterfunktion varetages af en eller flere særskilte organisatoriske enheder inden for kommunens forvaltning. Siden 2000 benyttes udtrykket "folkeregister" ikke i loven om Det Centrale Personregister (CPR) som betegnelse for den enhed i kommunen, der varetager folkeregistreringsfunktionen, jf. lov nr. 426 af 31. maj 2000. Det er således op til kommunalbestyrelsen, hvorledes folkeregistreringsfunktionen skal organiseres, jf. herved § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse.

I konsekvens af princippet om kommunalbestyrelsens ret til selv at indrette sin egen forvaltning stilles der heller ikke krav efter den gældende valglovgivning om, at afgivelsen af brevstemmer kan ske i en eller flere særskilte organisatoriske enheder inden for kommunens forvaltning. Efter den gældende forståelse af bestemmelsen kan afgivelsen af brevstemmer ske hos den eller de afdelinger i kommunens forvaltning, der varetager folkeregisterfunktionerne, herunder borgerservicefunktionerne. Ministeriet har herudover tilkendegivet, at en kommune efter den gældende bestemmelse kan give adgang til at brevstemme på et eller flere af kommunens biblioteker, på mobile valgsteder i form af bogbusser og på midlertidige afstemningssteder, der oprettes på steder med adgang for offentligheden, f.eks. på Københavns Hovedbanegård. Dette kan dog alene ske under den forudsætning, at lovgivningens, herunder såvel den skrevne lovgivnings som de uskrevne valggrundsætningers, krav til afstemningsstedets indretning og håndtering af brevstemmer overholdes. Valglovgivningens angivelse af "folkeregistret" som stedbe-

tegnelse for, hvor brevstemmeafgivning kan finde sted, er således i praksis fortolket meget vidt.

2.2.1.2. Baggrund

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse svarer betingelsen i loven om, at en vælger kun må stemme på et folkeregister, hvis vælgeren er *forhindret* i at møde frem på afstemningen på valgdagen, ikke til den praktiske virkelighed, hvor et stort antal vælgere benytter sig af muligheden for at brevstemme på folkeregistre, uden at der sker nogen håndhævelse af, om eller på hvilken måde vælgeren skulle være forhindret i at give møde på valgdagen. Ved seneste folketingsvalg den 15. september 2011 udgjorde brevstemmeprocenten således 7,77 – 278.243 brevstemmer taget i betragtning i forhold til 3.579.675 antal afgivne stemmer, og ved forrige folketingsvalg den 13. november 2007 udgjorde brevstemmeprocenten 4,97 – 173.027 brevstemmer taget i betragtning i forhold til 3.483.533 antal afgivne stemmer. Der findes ingen opgørelse af, hvor mange af disse der er afgivet på de steder i kommunen, hvor enhver vælger i praksis kan brevstemme, (borgerservicecentre mv.), men en væsentlig andel må antages at blive afgivet disse steder.

I konsekvens heraf foreslås kravet om, at vælgeren skal være forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afskaffet, således at enhver vælger har en lovmæssig ret til at brevstemme i enhver kommune her i landet.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er betingelsen i loven om, at brevstemmeafgivning kun må ske på et *folkeregister*, heller ikke en helt retvisende betegnelse for den videregående anvendelse, bestemmelsen har fået i praksis. Hertil kommer, at selve betegnelsen "folkeregister" er utidssvarende, idet betegnelsen ikke længere anvendes i CPR-lovgivningen.

I konsekvens heraf foreslås derfor den i bestemmelsen angivne stedlige betegnelse for, hvor brevstemmeafgivningen kan foregå, afskaffet, således at det inden for lovgivningens rammer er op til kommunalbestyrelsen at beslutte, hvor i kommunen de brevstemmeafgivningssteder, hvor enhver vælger kan brevstemme, kan henlægges. De krav, der findes i lovgivningen, herunder i form af de uskrevne valgtrelige grundsætninger, og som ministeriet ved forskellige lejligheder har tilkendegivet skal overholdes ved valg af brevstemmeafgivningssted, forudsættes fortsat overholdt uden ændringer.

Med de foreslåede ændringer skabes dels en modernisering og ajourføring af valglovgivningens regler om brevstemmeafgivning, dels sikres det fornødne grundlag for, at kommunalbestyrelsen ved at placere brevstemmesteder centralt i forhold til, hvor vælgerne færdes, kan benytte brevstemmeinstituttet aktivt som et led i forøgelsen af valgdeltagelsen. F.eks. kan brevstemmeafgivning lægges på de uddannelsesinstitutioner, hvor unge vælgere færdes, med henblik på at øge vælgerdeltagelsen for denne gruppe af vælgere. Der henvises til betænkning af december 2011, Demokrati for Fremtiden, afgivet af den af Dansk Ungdomsråd nedsatte Valgkommission, herunder til forslag nr. 4.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 16, samt § 5, nr. 12, med tilhørende bemærkninger.

2.2.2. Modernisering af sprogb Bru gen

Den gældende valglovgivning benytter i en række sammenhænge udtrykket "folke-register" og "folkeregistreret". Siden år 2000, jf. lov nr. 426 af 31. maj 2000, benyttes udtrykket "folkeregister" imidlertid ikke i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, som betegnelse for den enhed i den kommunale forvaltning, der varetager folkeregistreringsfunktionen, men i stedet benyttes betegnelsen "kommunen" eller "kommunalbestyrelsen".

CPR-loven indeholder bestemmelser om, i hvilke tilfælde en person kan registreres som havende bopæl i en given kommune eller, hvis vedkommende ingen fast bopæl har, som havende fast opholdssted i kommunen, eller hvis vedkommende intet fast opholdssted har, som fraflyttet den tidligere adresse i den hidtidige bopælskommune (på såkaldt høj vejkode), jf. navnlig CPR-lovens kapitel 2. Det foreslås ved nærværende lovforslag, at betegnelsen "bopælsregistrering" anvendes som en mere tidssvarende betegnelse i stedet for den i den gældende valglovgivning benyttede betegnelse "folkeregistrering".

På den baggrund foreslås det, at betegnelserne "folkeregister" og "folkeregistreret", så vidt dette er muligt, udgår af valglovgivningen og erstattes af passende betegnelser for enten den myndighed, der udøver en given beføjelse efter loven, eller for den form for bopælsregistrering i CPR, som er dækkende i forhold til en bestemt personkreds i loven. Herved opnås dels en tydeliggørelse af princippet om, at kommunalbestyrelsen selv har frihed til at bestemme indretningen af kommunens egen forvaltning, dels en præcisering af, hvilken form for bopælsregistrering i CPR den pågældende bestemmelse i valglovgivningen henviser til.

Der henvises til § 3, nr. 1-5, 7-10, 12 og 18-19 og 24, § 4, nr. 1 og 3-7, og § 5, nr. 1-5, 7-8 og 14-16, med tilhørende bemærkninger.

2.3. Initiativer med henblik på styrkelse af valg handlingens kvalitet og sikkerhed

2.3.1. Styrkelse af vælgeridentifikationen på valgdagen

2.3.1.1. Gældende regler

Efter de gældende regler skal vælgeren ved personligt fremmøde på afstemningsstedet på valgdagen aflevere sit valgkort til valglisteføreren inden stemmeafgivningen. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn, bopæl og fødselsdato. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren, ved kommunale og regionale valg dog én stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalget og én stemmeseddel til regionsrådsvalget. Der henvises til folketingsvalglovens § 47, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 99, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen

i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 53, stk. 1.

Bestemmelserne har fået deres nuværende udformning ved folketingsvalgloven af 1987, jf. lov nr. 271 af 13. maj 1987, og den kommunale valglov i 1989, jf. lov nr. 140 af 8. marts 1989. Ved disse love blev det udtrykkeligt fastslået, at valglisteføreren fik en almindelig adgang til at udspørge vælgeren om navn, bopæl og fødselsdato. Det blev endvidere udtrykkeligt fastslået, at vælgerens identitet *skal* fastslås i tilfælde af tvivl (FT 1986-87, L 170, A 3318-19, og FT 1988-89, L 107, A 2817). Efter de hidtil gældende regler skulle vælgerens identitet *søges* fastslået, hvilket kan ske ved at udspørge vælgeren om navn, bopæl og fødselsdato, jf. § 35, stk. 4, i den dagældende folketingsvalglov som ændret ved lov nr. 145 af 30. april 1980 og § 19, stk. 4, i den dagældende kommunale valglov som ændret ved lov nr. 143 af 30. marts 1981. De nævnte hidtil gældende regler blev ifølge bemærkningerne til disse love bl.a. indsat som en lovfæstelse af den hidtidige praksis (FT 1979-80, 2. saml., L 143, A, sp. 3563, 3591-92 og FT 1980-81, L 100, A, sp. 2511, 2540)

Efter de gældende regler har valglisteføreren således ikke nogen pligt til, uden for de tilfælde, hvor der er tvivl om vælgerens identitet, at udspørge vælgeren om navn, bopæl og fødselsdato.

Efter de gældende regler kan en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning og derfor afmærket ud for vælgerens navn på valglisten, ikke stemme ved afstemningen på valgdagen til det eller de pågældende valg, jf. folketingsvalglovens § 66, stk. 1, og § 67, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglerne i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1 og 6, samt lov om kommunale og regionale valg § 72, stk. 1, og § 73.

Ingen vælger kan endvidere stemme til et bestemt valg mere end én gang.

Det følger på den baggrund af ministeriets vejledning nr. 78 af 26. august 2011 om afholdelse af folketingsvalg, side 38, afsnit 7.2. om den almindelige fremgangsmåde ved stemmeafgivning, at valglisteføreren, inden stemmesedlen udleveres, må sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens brevstemme eller valgkort er afleveret til afstemningsstedet. I særlige tilfælde kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om en anden vælger ved en fejl har afleveret den pågældende vælgers valgkort.

2.3.1.2. Baggrund

Ministeriet har i sin redegørelse til Folketinget for gennemgangen af stemmesedlerne og valgbøgerne mv. fra folketingsvalget den 15. september 2011, som er gengivet i betænkning af 29. september 2011 fra Udvalget til Prøvelse af Valgene om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011), fundet anledning til at bemærke, at der synes at være en stigning i antallet af episoder beskrevet i valgbøgerne og i henvendelserne fra afstemningsstederne til ministeriet på valgdagen, hvor der er tvivl om, hvor-

vidt en vælger skal nægtes adgang til at afgive sin stemme, fordi afstemningsstedet allerede er i besiddelse af vælgerens valgkort, og vælgeren derfor allerede er afmærket som havende afgivet sin stemme. Eksempelvis er der i valgbogen for Sjællands Storkreds, 3. kreds, Vordingborg, på side 5 gjort bemærkning om, at en vælger der oplyste, at han ikke havde modtaget valgkort, og af kommunen var blevet vejledt om at møde frem på afstemningsstedet med legitimation, blev nægtet at afgive sin stemme, da hans maskinelt udskrevne valgkort var modtaget af valglisteføreren og nummereret ved valgbordet. Den pågældende vælger fastholdt, at han ikke havde stemt, men blev efter samråd med Indenrigs- og Sundhedsministeriet nægtet adgang til at stemme og blev vejledt om klageret over valget. Det bemærkes, at den pågældende vælger ikke har indsendt en klage over valget. Ved folketingsvalget den 15. september 2011 er der i valgbøgerne beskrevet i alt 7 tilfælde, hvor der var tvivl om, hvorvidt en vælger allerede havde stemt på valgdagen.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 7. kreds, Greve, til folketingsvalget den 15. september 2011 indeholdt en bemærkning om, at Greve Kommune forud for valgdagen havde modtaget et par henvendelser fra borgere, der havde fundet bunker med valgkort liggende på vejen. Borgerne havde efter eget udsagn samlet valgkortene op og delt dem ud til adressaterne. Omfanget af valgkort, der blev fundet, kendes ikke præcist. Ministeriet blev gjort bekendt med forholdet før valgdagen og meddelte kommunen, at valglisteførerne burde være ekstra påpasselige på valgdagen. Ministeriet tilrådede kommunen at instruere valglisteførerne om at spørge vælgerne om deres fødselsdato eller alder for at mindske risikoen for, at en person mødte op og uberettiget forsøgte at afgive stemme med en andens valgkort.

Valgbogen for Syddjyllands Storkreds, 9. kreds, Vejle Syd, indeholdt en bemærkning om, at to personer i to særskilte tilfælde forsøgte at afgive stemme med hhv. i det ene tilfælde personens mors og i det andet tilfælde personens fars valgkort, men i begge tilfælde blev de pågældende personer opdaget ved kontrol af fødselsdatoen.

Efter ministeriets oplysninger, som gengivet i ministeriets gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne mv. fra folketingsvalget den 15. september 2011, er der på mange afstemningssteder tradition for som rutine altid at spørge vælgeren om dennes fødselsdato, når vælgeren fremlægger valgkortet, for at udføre en hurtig og nem kontrol af, at vælgeren er den, vedkommende giver sig ud for at være. Der stilles imidlertid ikke noget *krav* herom i loven, men det anføres som en *valgfri* mulighed, ligesom ministeriet heller ikke i sin vejledning om afholdelse af folketingsvalg har gjort nogen særskilt bemærkning herom. I takt med, at digitale valglister vinder større udbredelse (således er digitale valglister ved dette valg anvendt i 43 ud af 98 kommuner, heraf anvendte 20 kommuner digitale valglister på samtlige afstemningssteder i kommunen), er der forlydender om, at selv på afstemningssteder, hvor der hidtil har været tradition for rutinemæssigt at spørge til vælgerens fødselsdato, i stigende grad er tendens til at fravige denne rutine, idet valglisteføreren i stedet synes at koncentrere sig om den tekniske funktionalitet af den digitale valgliste herunder, om scanneren aflæser valgkortet korrekt.

Til sammenligning kan nævnes, at ministeriet ikke har gjort anmærkning om problemstillingen i ministeriets gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne mv.

fra Europa-Parlamentsvalget den 7. juni 2009 til brug for Udvalget til Valgs Prøvelses betænkning den 17. juni 2009 om dette valg (UVP alm. del – bilag 37) eller i ministeriets gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne mv. fra folketingsvalget den 13. november 2007 til brug for Udvalget til Prøvelse af Valgenes betænkning den 27. november 2007 om dette folketingsvalg (UPV alm. del – bilag 26), og at der ved disse valg ikke ses at have været valgklager fra vælgere, der er nægtet adgang til at stemme under henvisning til allerede stedfunden anmærkning på valglisten.

Ved folketingsvalget den 8. februar 2005 har ministeriet i sin gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne mv. gjort anmærkning om, at det af valgbogen for Fyns Amtskreds, 7. kreds, Nyborg fremgik, at en nærmere angiven vælger, der mødte frem for at afgive stemme, ved en fejl var afmærket i valglisten som havende afgivet stemme. Vedkommende indgav valgklage over forløbet, der førte til, at kommunen beklagede den begåede fejl, hvilket Udvalget til Prøvelse af Valgene i sin betænkning den 23. februar 2005 fra dette folketingsvalg (UPV alm. del – bilag 29) tog til efterretning, jf. valgklage nr. 14.

2.3.1.3. Ministeriets overvejelser

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er det at afgive stemme en central rettighed for enhver vælger, der er opført på valglisten. Det er derfor vigtigt, at valglisteføreren sikrer sig, at den vælger, der møder frem for at stemme, er den samme som den person, valgkortet lyder på, og at valglisteføreren, hvis det viser sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt, foretager de fornødne undersøgelser for at sikre sig, at afmærkningen er korrekt.

Ministeriet finder det bekymrende, at der synes at være en stigning i antallet af episoder beskrevet i valgbøgerne og i henvendelserne fra afstemningsstederne til ministeriet på valgdagen, hvor der er tvivl om, hvorvidt en vælger skal nægtes adgang til at afgive sin stemme, fordi afstemningsstedet allerede er i besiddelse af vælgerens valgkort, og vælgeren derfor allerede er afmærket som havende afgivet sin stemme. Ministeriet finder det endvidere bekymrende, at der er forlydender om, at selv på afstemningssteder med digitale valglisten, hvor der hidtil har været tradition for rutinemæssigt at spørge til vælgerens fødselsdato, i stigende grad er tendens til at fravige denne rutine, idet valglisteføreren i stedet synes at koncentrere sig om den tekniske funktionalitet af den digitale valgliste.

Efter ministeriets opfattelse må det på baggrund af de hidtil indhøstede erfaringer med bl.a. bortkomne valgkort eller fejl i forsendelsesmåden for valgkortene konstateres, at det blotte forhold, at en vælger møder frem med et valgkort, ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at den fremmødte vælger er identisk med den vælger, valgkortet er udskrevet til. Der er behov for en supplerende kontrol med vælgerens identitet. At der indtil sidst afholdte valg kun har været tale om få tilfælde, som ikke har påvirket valgets udfald, er ikke afgørende, da det at afgive stemme som nævnt er en central rettighed for enhver vælger, der må værnes om.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse vil indførelse af en obligatorisk adgang til at afkræve vælgeren oplysning om vedkommendes fødselsdato være en nem og hurtig kontrol af, om der er behov for at foranstalte nærmere undersøgelse

af vælgerens identitet. Kontrollen vil på de steder, hvor der hidtil har været tradition for rutinemæssigt at spørge til vælgerens fødselsdato, tjene til at fastholde denne rutine uden påvirkning af hurtigheden i valghandlingens afvikling, og på steder, hvor denne tradition ikke har været holdt eller ikke længere holdes i hævd, på grund af sin hurtighed normalt ikke kunne gribe forstyrrende ind i valghandlingens afvikling. Det kan dog ikke afvises, at en obligatorisk forespørgsel om vælgerens fødselsdato på afstemningssteder uden denne tradition på de tider af afstemningsdagen, hvor der opstår kødannelser af fremmødte vælgere, vil kunne medvirke til at fastholde kødannelsen. Dette hensyn skal imidlertid afvejes over for det efter ministeriets opfattelse mere tungtvejende hensyn til at sikre vælgerens ret til at afgive stemme.

Det foreslås derfor, at valglisteføreren pålægges at afkræve vælgeren oplysning om sin fødselsdato.

Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 13 og 14, samt § 5, nr. 9 og 10, med tilhørende bemærkninger.

2.3.2. Forslag om, at Valgnævnets formand skal være landsdommer eller højesteretsdommer

2.3.2.1. Gældende regler

Efter de gældende regler består Valgnævnet, tidligere Valgretsnevnet, siden dets nedsættelse den 30. oktober 1980, jf. dagældende folketingsvalglovs § 9, som ændret ved lov nr. 145 af 30. april 1980, af en dommer som formand, et andet medlem, der skal være kyndigt i statsforfatningsret, og et tredje medlem, der forudsættes at være en embedsmand fra Økonomi- og Indenrigsministeriet med valgteknisk ekspertise, jf. folketingsvalglovens § 17, stk. 2. Det statsforfatningsretskyndige medlem har siden nævnets nedsættelse været en nuværende eller forhenværende universitetsprofessor med virkefelt inden for statsforfatningsretten.

Valgnævnet træffer med denne sammensætning afgørelse i visse sager om optagelse på folketingsvalglisten af personer med dansk indfødsret, der uanset midlertidigt ophold i udlandet anses for at have fast bopæl i riget, jf. folketingsvalglovens § 2. Det drejer sig om sager, hvor ansøgeren har haft ophold i udlandet i mere end 4 år, eller hvor der i øvrigt er tvivl om, hvorvidt ansøgeren er omfattet af folketingsvalglovens § 2, jf. folketingsvalglovens § 16, stk. 2 (lovbekendtgørelse nr. 107 af 8. februar 2011).

Endvidere træffer nævnet, siden den 1. juli 2008, afgørelse om godkendelse af formularer til vælgererklæringer for nye partier, der ønsker at deltage i folketingsvalg eller Europa-Parlamentsvalg, og afgør samtidig, om navnet på det nye parti kan godkendes, jf. folketingsvalglovens § 17, stk. 1, nr. 2 og 3, som ændret ved lov nr. 222 af 8. april 2008.

Ved behandlingen af sådanne sager deltager ud over de tre ovennævnte medlemmer et fjerde medlem, der skal være kyndigt i navne og varemærkerettigheder, jf. folketingsvalglovens § 17, stk. 2.

Valgnævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. folketingsvalglovens § 17, stk. 5.

Folketingsvalglovens § 17, stk. 2, stiller krav om, at formanden skal være dommer, og tager ikke stilling til, om dommeren skal være dommer fra de overordnede retter. Af bestemmelsens forarbejder fremgår bl.a., at sager om optagelse på valglisten bør underlægges et uafhængigt nævn, hvis virksomhed kan tilrettelægges under hensyntagen til særlige retssikkerhedshensyn, og i hvilket den nødvendige sagkundskab og dommererfaring kan blive repræsenteret, jf. bemærkningerne til bestemmelsen (FT 1979-80, 2. samling, L 143, A, sp. 3582), der bygger på valglovsudvalgets betænkning nr. 893/1980 side 19. Det har imidlertid siden nævnets nedsættelse været praksis, at nævnets formand er landsdommer eller højesteretsdommer.

2.3.2.2. Baggrund

Det følger af retsplejelovens § 47 a, stk. 2, som blev indført ved lov nr. 537 af 8. juni 2006, at hverv som medlem af et offentligt eller privat råd eller nævn kun må varetages af højesteretsdommere, landsdommere og præsidenten og vicepræsidenterne for Sø- og Handelsretten, hvis det er bestemt ved lov eller godkendt af Bibeskæftigelsesnævnet, at hvervet skal varetages af en sådan dommer.

Ministeriet skal således efter de gældende regler ved formandsskift ansøge om Bibeskæftigelsesnævnets tilladelse til, at hvervet som formand for Valgnævnet varetages af en dommer fra en af de overordnede retter. Af bestemmelsens forarbejder fremgår, at det forudsættes, at Bibeskæftigelsesnævnet efter en overgangsperiode som altovervejende hovedregel alene får til opgave at meddele tilladelse til de pågældende dommers varetagelse af hverv i private råd og nævn, idet lovgiver – i hvert fald på længere sigt – må formodes at gøre op med spørgsmålet om deltagelse af dommere fra de overordnede retter i offentlige råd og nævn, jf. bemærkningerne til lovforslaget L 129 (FT 2005-06, A, s. 3868).

Når Bibeskæftigelsesnævnet skal tage stilling til ønsket om medvirken af en dommer fra en overordnet ret, skal nævnets stillingtagen særligt ske under hensyntagen til, om og i bekræftende fald i hvilket omfang det pågældende råds eller nævns afgørelser omfatter principielle spørgsmål eller på anden måde involverer betydelige interesser, jf. bemærkningerne til L 129 (FT 2005-06, A, s. 3862).

Bibeskæftigelsesnævnet har den 16. november 2011 under henvisning til nævnets opgaver godkendt, at hvervet som formand for Valgnævnet varetages af en dommer fra de overordnede retter, og at formandsposten beklædes af en højesteretsdommer, som indtil udnævnelsen til formand var det statsforfatningsretskyndige medlem af nævnet.

Valgnævnet træffer endelige administrative afgørelser i sager om bevarelse af valget til Folketinget under udlandsophold samt om udøvelsen af den helt grundlæggende demokratiske rettighed at opstille nye partier til valg. Valgnævnet varetager således et sagsområde, der er af stor forfatningsmæssig betydning. Valgnævnet kan i den forbindelse træffe afgørelser i principielle sager, som kræver

indgående fortolkning af folketingsvalglovens bestemmelser og har betydning for fastlæggelsen af nævnets praksis.

Efter ministeriets opfattelse bør hvervet som formand for Valgnævnet derfor også fremover, som det siden nævnets etablering i 1980, senest ved formandsskiftet i 2012, har været fast praksis, varetages af en landsdommer eller en højesteretsdommer.

Med lovforslaget gøres der således op med spørgsmålet, idet det foreslås, at Valgnævnets formand skal være landsdommer eller højesteretsdommer.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 6, med tilhørende bemærkninger.

2.3.3. Krav om, at vælgeren lukker yderkuvert i overværelse af stemmemodtageren

2.3.3.1. Gældende regler

Efter de gældende regler om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning skal konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet lægges i yderkuverten og vælgerens navn, fødselsdato og bopæl angives på yderkuverten, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 7, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 67, stk. 7. Der stilles ikke i loven krav om, hvem der foretager denne handling, eller i overværelse af hvem handlingen foretages. Stemmemodtageren vil således, medmindre ministeriet har fastsat særlige regler om brevstemmeafgivningen, uden at handle i strid med loven, kunne vente med at lukke yderkuverten, til efter vælgeren har forladt brevstemmeafgivningsstedet.

Ministeriet har derimod ved visse typer af brevstemmeafgivning fastsat administrativt i henhold til lovens § 63, at det er vælgeren, der lægger konvolutten i yderkuverten og angiver sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten. Sådanne krav er fastsat for så vidt angår den brevstemmeafgivning, der foregår på sygehuse, jf. § 10, nr. 5, jf. herved tillige § 11, stk. 2, og § 12, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 127 af 19. februar 2009, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, jf. § 10, nr. 5, jf. herved tillige § 11, stk. 2, og § 12, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009, i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, jf. § 9, nr. 5, jf. herved tillige § 10, stk. 2, og § 11, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 129 af 19. februar 2009, samt i vælgerens hjem, jf. i 14, nr. 5, jf. herved tillige § 15, nr. 2, og § 16, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009.

De gældende regler har fået deres nuværende udformning ved folketingsvalgloven af 1987, jf. lov nr. 271 af 13. maj 1987, og kommunalvalgloven i 1989, jf. lov nr. 140 af 8. marts 1989. Forud herfor gjaldt der efter disse love mere detaljerede krav for brevstemmeafgivningen, herunder et krav om, at det var vælgeren, der lagde konvolutten i yderkuverten, tilklæbde denne og angav sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten, jf. § 59 i dagældende folketingsvalglov (lovbekendtgørelse nr. 418 af 22. september 1980) og § 59 i dagældende kommunale valglov (lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985).

Baggrunden for, at de mere detaljerede regler for brevstemmeafgivningen ikke blev videreført ved folketingsvalgloven af 1987 og den kommunale valglov af 1989, var, at kun de vigtigste regler om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning foresloges videreført, og at de mere detaljerede regler foresloges optaget i administrative forskrifter udfærdiget af indenrigsministeren, jf. FT 1986-87, L 170, A, sp. 3322, samt FT 1988-89, L 107, A, sp. 2821.

2.3.3.2. Baggrund

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er det en central retsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele den procedure, der foregår ved brevstemmeafgivning, til og med, at konvolutten med stemmesedlen og følgebrevet er lagt ned i yderkuverten, og yderkuverten er tilklæbet (lukket). Tilsvarende er det hensigtsmæssigt, at stemmemodtageren – der forinden skal overvære vælgerens udfyldelse af følgebrevet, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 3, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, og lov om kommunale og regionale valg § 67, stk. 3 – overværer proceduren med ilægning, tillukning og udfyldelse af yderkuverten bl.a. for hurtigt at kunne yde den ønskede hjælp til stemmeafgivningen.

Det præciseres derfor med ændringerne af folketingsvalglovens § 61, stk. 3 og 7, at det er vælgeren i overværelse af stemmemodtageren, der, efter at vælgeren har udfyldt stemmesedlen og følgebrevet, lægger konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten samt angiver vælgerens navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 20-22, og § 5, nr. 17-19 med tilhørende bemærkninger.

2.3.4. Lovfæstelse af valghandlingens neutralitet

2.3.4.1. Gældende regler

Efter de gældende regler påser valgstyrene på afstemningsstederne på afstemningsdagen, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, jf. folketingsvalglovens § 50, 3. pkt., der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 99, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 56, 3. pkt. Bestemmelsen blev indført i folketingsvalgloven i 1980 for at skabe udtrykkelig hjemmel til at skride ind imod valgagitation i afstemningslokalet eller i umiddelbar tilknytning hertil, jf. herved bemærkningerne til ændringen af folketingsvalglovens § 35, stk. 3, til forslaget til lov nr. 145 af 30. april 1980 (FT 1979-80, 2. samling, L 143, A 3591). En tilsvarende bestemmelse blev indført ved en ændring af den kommunale valglov i 1981, jf. ændringen af kommunalvalglovens § 19, stk. 3, ved lov nr. 143 af 30. marts 1981 (FT 1980-81, L 100, A 2540).

Der gælder ikke i loven et tilsvarende forbud imod valgagitation i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen, men regler om et sådant forbud i et eventuelt stemmelokale eller umiddelbare adgangsveje hertil er fastsat administrativt af ministeriet i henhold til lovens § 63, for så vidt angår den brevstemmeafgivning, der foregår på sygehuse, jf. § 5, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 127 af 19. februar 2009, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, jf. § 3, stk. 1, nr. 5, i bekendtgørelse nr. 130 af 19. februar 2009, samt i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene, jf. § 4, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 129 af 19. februar 2009. I de nævnte bekendtgørelser er der endvidere fastsat forbud mod, at stemmemodtagerne bærer emblemer, mærkater eller lignende, der udsætter vælgeren for holdningsmæssig påvirkning, jf. § 18 i bekendtgørelse nr. 127, § 18 i bekendtgørelse nr. 130, § 17 i bekendtgørelse nr. 129 samt § 22 i bekendtgørelse nr. 128 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem.

Også uden for de særligt regulerede tilfælde følger det af almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling, at en kommunalbestyrelse som ansvarlig for afholdelse af stemmeafgivning skal sikre, at vælgerne kan afgive deres stemme uden at blive udsat for nogen form for holdningsmæssig påvirkning, herunder påvirkning, der ikke kan karakteriseres som valgagitation. Kommunalbestyrelsen skal således sikre, at der i de lokaler, hvor stemmeafgivning finder sted, ikke er fremlagt materiale med nogen form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, og at valgpersonalet ikke bærer emblemer mv. med en sådan påvirkning. Dette gælder såvel ved afstemning på valgdagen som ved brevstemmeafgivning. Dette har ministeriet tilkendegivet på foranledning af en episode ved euro-afstemningen i 2000. Der henvises til ministeriets brev af 15. september 2000 til alle kommunalbestyrelser (1.K., Valg, 2000/40700-5) og til ministeriets vejledninger om afholdelse af valg, jf. afsnit 7.5. i vejledning nr. 78 af 26. august 2010 om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 7.5. i vejledning nr. 70 af 21. august 2009 om afholdelse af kommunale og regionale valg samt afsnit 7.5. i vejledning nr. 30 af 6. april 2009 om afholdelse af Europa-Parlamentsvalg.

2.3.4.2. Baggrund

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse udgør de almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling et vigtigt værn om valghandlingens neutralitet. Ministeriet finder derfor rettest, at den skrevne lovgivning i højere grad end i dag afspejler disse retsgrundsætninger.

Ministeriet foreslår derfor lovfæstet, at det udtrykkelige forbud imod valgagitation i afstemningslokalerne på valgdagen eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil også gælder anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgerne, og at der indsættes et udtrykkeligt forbud imod valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgerne i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 15 og 23, samt § 5, nr. 11 og 20, med tilhørende bemærkninger.

2.4. Initiativer med henblik på en effektivisering af omkostningerne ved valg-handlingen

2.4.1. Forslag om, at kommunerne fremover skal betale for det brevstemmemateriale, kommunerne rekvirerer

2.4.1.1. Gældende regler

Efter de gældende regler afholdes udgifterne ved folketingsvalg og folkeafstemninger, Europa-Parlamentsvalg samt kommunale og regionale valg som udgangspunkt af kommunerne. Dette gælder også udgifterne til fremstilling af stemmesedler til afstemningen på afstemningsdagen, som tilvejebringes af valgbestyrelsen for vedkommende opstillingskreds, ved kommunal- og regionalvalg dog af valgbestyrelsen for kommunen henholdsvis regionen. Brevstemmematerialet tilvejebringes imidlertid af Økonomi- og Indenrigsministeriet, ligesom udgifterne til brevstemmematerialet afholdes af statskassen. Der henvises til folketingsvalglovens § 23, stk. 2, § 60, stk. 2, 1. pkt., og § 105, stk. 1 og 2, Europa-Parlamentsvalglovens § 17, stk. 1, 1. pkt., og § 26, stk. 4, 3. pkt., Europa-Parlamentsvalglovens § 45, jf. folketingsvalglovens § 105, stk. 1 og 2, samt lov om kommunale og regionale valg § 13, stk. 2, nr. 2, § 66, stk. 2, 1. pkt., og § 107, stk. 1 og 3.

Ovenstående skal ses i sammenhæng med kommunernes forpligtelse til at forestå brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, som er indrettet hertil, (på borger-servicecentre mv.) i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, i vælgerens hjem samt på afsides beliggende mindre øer, samt med kommunernes forpligtelse til at have brevstemmemateriale liggende på folkeregistrene i en angiven periode i det fornødne omfang. Der henvises til folketingsvalglovens § 53, § 54, stk. 2, 4, og 5, og § 60, stk. 2, 2. pkt., som tilsvarende gælder for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 59, § 60, stk. 2, 4 og 5, og § 66, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen om, at brevstemmematerialet tilvejebringes ved regeringens foranstaltning for statskassens regning, blev indført ved lov nr. 117 af 13. maj 1911 om søfolks adgang til at deltage i folketingsvalg og valg af valgmand til Landstinget, hvorved den første adgang til at brevstemme (for søfolk hos bl.a. kommunerne) indførtes. Tilsvarende bestemmelse om Indenrigsministeriets tilvejebringelse af brevstemmemateriale samt statens afholdelse af udgifter hertil blev indført i den kommunale valglov ved lov nr. 59 af 2. marts 1933, hvorved der indførtes adgang til at brevstemme hos bl.a. kommunerne for søfolk samt vælgere, hvis tjeneste hindrede dem i personligt fremmøde på valgdagen.

Bestemmelser om Indenrigsministeriets tilvejebringelse af brevstemmemateriale samt statens afholdelse af udgifter hertil er siden blevet videreført ved den i senere lovgivning stedfundne udvidelse af personkredsen for vælgere, der har fået adgang til at brevstemme, senest ved folketingsvalgloven af 1987 (lov nr. 271 af 13. maj 1987), henholdsvis den kommunale valglov af 1989 (lov nr. 140 af 8. marts 1989).

2.4.1.2. Baggrund

Den nugældende ordning, hvor det er staten, der afholder udgifterne til brevstemmematerialet, fungerer efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse ikke fuldt ud tilfredsstillende ud fra et ressourcemæssigt synspunkt. Ved de senere valg har ministeriet konstateret, at kommunerne samlet set har rekvireret væsentlig mere brevstemmemateriale til de enkelte valg, end der blev benyttet ved valgene.

Til folketingsvalget den 13. november 2007 rekvirerede kommunerne under ét 153.652 flere brevstemmesæt end antallet af afgivne brevstemmer på landsplan, der blev taget i betragtning (326.679 brevstemmesæt fratrukket 173.027 afgivne brevstemmer på landsplan).

Til folketingsvalget den 15. september 2011 rekvirerede kommunerne under ét 58.329 flere brevstemmesæt end antallet af afgivne brevstemmer på landsplan, der blev taget i betragtning (336.572 brevstemmesæt fratrukket 278.243 afgivne brevstemmer på landsplan). Det skal bemærkes, at der blev afgivet mere end 100.000 flere brevstemmer til folketingsvalget i 2011 end i 2007.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i henhold til valglovgivningen bestemt, at brevstemmematerialet fra folketingsvalget i 2007 også kunne benyttes ved folketingsvalget i 2011, jf. folketingsvalglovens § 60, stk. 1, 2. pkt., Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 4, 2. pkt., samt lov om kommunale og regionale valg § 66, stk. 1, 2. pkt.

Sammenholder man antallet af brevstemmer taget i betragtning på landsplan i 2011 med det antal brevstemmesæt, der blev til overs efter folketingsvalget i 2007, burde kommunernes behov for brevstemmemateriale til valget i 2011 således have været mere begrænset, idet kommunerne burde have haft en del brevstemmemateriale liggende fra folketingsvalget i 2007, som de kunne benytte.

Til kommunal- og regionalvalget den 17. november 2009 rekvirerede kommunerne under ét 214.201 flere brevstemmesæt end antallet af afgivne brevstemmer på landsplan, der blev taget i betragtning (404.734 brevstemmesæt fratrukket 190.533 afgivne brevstemmer på landsplan).

Ved ovennævnte udregninger er det samlede antal afgivne brevstemmer på landsplan, der blev taget i betragtning ved de enkelte valg, lagt til grund ved beregningen af, hvor meget brevstemmemateriale kommunerne har rekvireret for meget. Ovenstående tal skal imidlertid ses i lyset af, at der også afgives brevstemmer på brevstemmesteder, som kommunerne ikke er ansvarlige for. Der afgives således brevstemmer på sygehuse, i arresthuse, på Færøerne, i Grønland og i udlandet samt på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg. Det samlede antal brevstemmesæt, som kommunerne har bestilt for meget til de enkelte valg, er derfor reelt højere end angivet.

Det foreslås på denne baggrund, at den enkelte kommune fremover skal refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen.

Det er ministeriets opfattelse, at det forhold, at kommunerne skal refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunerne rekvirerer, vil være et incitament

til, at de enkelte kommuner optimerer deres estimat over kommunens behov for brevstemmemateriale til valgene og i højere grad målretter deres bestilling efter det faktiske behov. Dette må forventes at føre til en mere hensigtsmæssig udnyttelse af statens ressourcer.

Ministeriet har overvejet, om den foreslåede ordning vil kunne føre til, at kommunerne rekvirerer for lidt brevstemmemateriale.

Kommunens forpligtelse til at rekvirere det fornødne brevstemmemateriale som ansvarlig for afholdelsen af brevstemmeafgivning i kommunen består imidlertid uændret.

Såfremt kommunerne bestiller for meget brevstemmemateriale, vil dette efter ministeriets nærmere bestemmelse kunne benyttes ved kommende valg, ligesom kommunerne normalt med dags varsel vil kunne få leveret yderligere brevstemmemateriale fra Økonomi- og Indenrigsministeriets leverandør, for tiden Rosendahls Schultz Grafisk A/S, såfremt kommunerne måtte underestimere deres behov og bestille for lidt materiale.

På den baggrund finder ministeriet den foreslåede refusionsordning hensigtsmæssig.

Den enkelte kommune bliver med forslaget alene forpligtet til at refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer, og ikke statens udgifter til det brevstemmemateriale, ministeriet i øvrigt har ladet fremstille.

Den merudgift, kommunerne under ét bliver pålagt med lovforslaget, vil kommunerne blive kompenseret for i kraft af Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT-princippet).

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 25, og § 5, nr. 21, med tilhørende bemærkninger.

2.5. Forenklingsinitiativer på styrelsesområdet: Udvidelse af stedfortræderordningen i udvalg

Lovforslaget indeholder på to punkter ændringer af lov om kommunernes styrelse, som vedrører muligheden for at indkalde stedfortræder i udvalg. Forslagene har baggrund i et ønske om at styrke kommunernes lokale frihed og falder derfor godt i tråd med regeringens arbejde med en modernisering af den offentlige sektor. Forslaget om stedfortræderindkaldelse ved korterevarende lovligt forfald skal endvidere ses i sammenhæng med indførelsen af en tilsvarende mulighed for stedfortræderindkaldelse i kommunalbestyrelsen, jf. lov om kommunernes styrelse § 15, stk. 2, 2. pkt., som blev indsat ved lov nr. 1515 af 27. december 2009, der trådte i kraft den 1. januar 2010.

Behovet for stedfortræderindkaldelse ved korterevarende forfald og ved inhabilitet i udvalg er ikke så stort som i kommunalbestyrelsen, idet udvalget ikke er kommunens øverste organ. Afgørelsen af en sag i tilfælde af et medlems forfald, og eksempelvis deraf følgende forrykkelse af styrkeforholdet i udvalget, kan derfor i ste-

det for i udvalget træffes i kommunalbestyrelsen. Hertil kommer, at hensynene til fagligheden og kontinuiteten i udvalgenes arbejde taler imod indkaldelse af stedfortræder i udvalg i enkeltsager.

Heroverfor står de praktiske problemer, som det kan give anledning til, hvis et medlems fravær betyder, at alle dele af sagen skal behandles i kommunalbestyrelsen – enten fordi de udvalgsmedlemmer, der repræsenterer flertallet i kommunalbestyrelsen, udøver standsningsret, eller fordi sagen i praksis skal behandles på ny i kommunalbestyrelsen, fordi udvalgsindstillingen alene repræsenterer et mindretal i kommunalbestyrelsen. Dette vil især være af betydning i større sager, herunder plansager, der skal undergives et længerevarende politisk behandlingsforløb, hvoraf store dele sædvanligvis sker i udvalget.

Det er ministeriets opfattelse, at afvejningen af de nævnte modstående hensyn bedst kan ske i den enkelte kommune og i den enkelte sag.

Det er fundet hensigtsmæssigt, at de foreslåede lovændringer også gælder for regionsrådene.

2.5.1. Indkaldelse af stedfortræder ved korterevarende lovligt forfald

2.5.1.1. Gældende ret

Efter § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse kan den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, når vedkommende har lovligt (forventet) forfald i mindst 1 måned. Bestemmelsen forudsætter for så vidt angår kommunalbestyrelsesmedlemmer, at betingelserne for stedfortræderens indkaldelse i kommunalbestyrelsen er opfyldt.

Om stedfortræderindkaldelse ved midlertidigt fravær i kommunalbestyrelsen gælder lovens § 15, stk. 1 og 2. Lov om kommunernes styrelse § 15, stk. 2, 2. pkt., er indsat ved lov nr. 1515 af 27. december 2009, der trådte i kraft den 1. januar 2010. Herved er der sket en lovfæstelse af ministeriets dispensationspraksis efter lovens § 65 c, stk. 1. Dette indebærer, at kommunalbestyrelsen ved en ændring af styrelsesvedtægten selv kan bestemme, at borgmesteren indkalder stedfortræderen ved et medlems lovligt forfald, selv om hindringen forventes at vare kortere end en måned.

Økonomi- og indenrigsministeren har ligeledes adgang til i medfør af lovens § 65 c, stk. 1, efter ansøgning at meddele kommunerne dispensation fra § 28, stk. 2, således, at kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten kan bestemme, at den valggruppe, der har indvalgt det pågældende medlem i et udvalg, kan indkalde stedfortræder i udvalget uanset den forventede varighed af det lovligt forfald. Dispensationen er i de senere år meddelt de kommuner, som har søgt om det. For øjeblikket er 3 kommuner meddelt sådan dispensation.

Reglerne i lov om kommunernes styrelse § 28 om stedfortræderindkaldelse finder efter regionslovens § 15, stk. 3, tilsvarende anvendelse for forretningsudvalget. Endvidere kan regionsrådet efter lovens § 36, stk. 1, svarende til, hvad der gælder for kommunalbestyrelser, meddeles dispensation til den særlige stedfortræderord-

ning i udvalg, hvorefter stedfortræderen indkaldes ved lovligt forfald, som forventes at vare kortere end en måned.

2.5.1.2. Baggrund for forslaget

Med lovforslaget foreslås det, at lov om kommunernes styrelse ændres således, at kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten kan træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, kan bestemme, at en stedfortræder skal indkaldes, når medlemmet har lovligt forfald, selv om forfaldet ikke forventes at vare en måned. Det er en betingelse, at kommunalbestyrelsen har truffet en tilsvarende bestemmelse efter § 15, stk. 2, 2. pkt., om stedfortræderindkaldelse i kommunalbestyrelsen. Hermed ophæves kravet om økonomi- og indenrigsministerens dispensation til den nævnte stedfortræderordning.

En bestemmelse med det foreslåede indhold vil være parallel med den pr. 1. januar 2010 ændrede § 15, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse, der vedrører indkaldelse af stedfortræder i kommunalbestyrelsen. Herudover er der ved ændringen lagt vægt på, at de kommuner, der har ønsket ordningen, er meddelt dispensation hertil, og at den udvidede adgang til at indkalde stedfortrædere i udvalg ikke ses at have givet anledning til problemer i forhold til kontinuiteten og fagligheden i arbejdet. På denne baggrund forekommer det ikke betænkeligt at overlade det helt til de enkelte kommunalbestyrelses egen beslutning, om de ønsker en ordning med udvidet mulighed for stedfortræderindkaldelse i udvalg.

Det foreslås, at den særlige stedfortræderordning tilsvarende lovfæstes for regionerne.

Der henvises til § 1, nr. 2 og 4, med tilhørende bemærkninger og konsekvensændringen i § 2 med tilhørende bemærkninger.

2.5.2. Indkaldelse af stedfortræder ved inhabilitet

2.5.2.1. Gældende ret

Efter § 14, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i behandlingen af en sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsens møde, når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til sagen.

Bestemmelsen blev indført i 1989 ved lov nr. 220 af 5. april 1989. Det fremgår af lovbemærkningerne, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 7, i lovforslag nr. L 187 (FT 1988-89, 1. samling, L 187, A, sp. 4322-4323), at baggrunden for at indføre en adgang til stedfortræderindkaldelse ved inhabilitet i kommunalbestyrelsen er hensynet til, at det politiske styrkeforhold ikke vilkårligt forrykkes som følge af et medlems inhabilitet.

Der gælder ingen tilsvarende regel om stedfortræderindkaldelse i udvalg, når et udvalgsmedlem er inhabilt.

2.5.2.2. Baggrund for forslaget

Med lovforslaget foreslås det i overensstemmelse med ønsket om at tilføre kommunerne en øget lokal frihed, at der gives mulighed for, at kommunalbestyrelsen ved en ændring af styrelsesvedtægten kan beslutte at lade det være op til den enkelte valggruppe, om der i den konkrete sag skal indkaldes stedfortræder for det inhabile udvalgsmedlem.

Hensynet til at bevare balancen i det politiske styrkeforhold kan ikke tillægges samme betydning som argument for at give mulighed for at indkalde stedfortrædere ved inhabilitet i udvalg, som det er tilfældet ved inhabilitet i kommunalbestyrelsen. Henset til, at udvalget ikke er kommunens øverste organ, og afgørelser derfor kan træffes i kommunalbestyrelsen i stedet for i udvalget, risikerer man ikke på samme måde som i kommunalbestyrelsen, at myndigheden må træffe beslutning med de inhabile medlemmers deltagelse, fordi den ellers mister sin beslutningsdygtighed, eller – mere praktisk – at inhabiliteten fører til, at der træffes en endelig beslutning i sagen imod det sædvanlige flertal i kommunalbestyrelsen.

Det er imidlertid, som anført ovenfor i indledningen til afsnit 2.5., ministeriets opfattelse, at afvejningen af de hensyn, der taler for og imod indkaldelse af en stedfortræder, bedst kan ske i den enkelte kommune og i den enkelte sag.

Det foreslås, at den særlige stedfortræderordning tilsvarende lovfæstes for regionerne.

Der henvises til § 1, nr. 3, med tilhørende bemærkninger.

2.6. Andre forslag

2.6.1. Attestation af vælgererklæring fra en afdød vælger til Europa-Parlamentsvalg

Folketingsvalgloven indeholder i dag en bestemmelse om, at kommunen ikke kan forsyne de vælgererklæringer, et nyt parti skal indsamle for at kunne deltage i folketingsvalg, med en attestation af, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valgret til folketingsvalg, såfremt vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation. Der henvises til folketingsvalglovens § 12, stk. 5, 3. pkt.

Det foreslås på tilsvarende vis fastsat ved Europa-Parlamentsvalg, at kommunen ikke kan meddele attestation af en vælgererklæring, hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation.

Der henvises til § 4, nr. 2, med tilhørende bemærkninger.

2.6.2. Ophævelse af finansieringsbestemmelserne vedrørende Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn

Lovforslaget indeholder endelig en ophævelse af bestemmelser i lov om kommunernes styrelse og regionsloven om finansieringen af Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn. Ophævelsen af bestemmelserne

er en konsekvens af, at finansieringen af lønningsnævne efter nedlæggelsen af Det Kommunale Momsfond nu sker over finansloven.

Der henvises til § 1, nr. 5 og 6, og til § 2, nr. 3 og 4, med tilhørende bemærkninger.

3. Overvejelser i anledning af beretning fra Udvalget til Prøvelse af Valgene over folketingsvalget afholdt den 15. september 2011

3.1. Kommunernes, herunder borgerservicecentres lukketid sidste dag for brevstemmeafgivning

Ved sidste folketingsvalg den 15. september 2011 modtog Folketinget adskillige valgklager over, at Aarhus henholdsvis Aalborg Kommuner kun modtog brevstemmer indtil kl. 12 henholdsvis kl. 13 på den sidste dag for brevstemmeafgivning tirsdag den 13. september 2011, selv om de fortsat havde åbent for andre ekspeditioner ud over de nævnte tidspunkter, og andre kommuner i øvrigt havde længere åbent.

Det af Folketinget nedsatte Udvalg til Prøvelse af Valgene opfordrede i sin betænkning af 29. september 2011 om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011) ministeriet til, at der til alle valg fastsattes ens lukketid i alle landets kommuner, for så vidt angår den sidst mulige dag for brevstemmeafgivning.

Dette afsnit indeholder en redegørelse for dette spørgsmål.

3.1.1. Gældende regler

Efter de gældende regler kan enhver vælger, der er forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, brevstemme på ethvert folkeregister her i landet, jf. folketingsvalglovens § 53, der tillige gælder for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsreglen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, og for Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsreglen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, samt lov om kommunale og regionale valg § 59. Adgangen til at brevstemme på folkeregistre skal forstås bredt og omfatter bl.a. efter kommunalbestyrelsens nærmere bestemmelse et eller flere af kommunens borgerservicecentre. Om forslaget til ændring af denne bestemmelse henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Brevstemmeafgivning på folkeregistrene kan ved folketingsvalg finde sted de sidste 3 uger før valgdagen, dog senest næstsidste søgnedag (hverdag inkl. lørdag) før valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 56. Ved grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, Europa-Parlamentsvalg og kommunale og regionale valg kan brevstemmeafgivning på folkeregistrene finde sted de sidste 3 måneder før afstemningsdagen, dog senest næstsidste søgnedag før afstemningsdagen (som ved kommunale og regionale valg altid er fra den 3. tirsdag i august måned i valgåret til næstsidste lørdag før valgdagen, som altid er 3. tirsdag i november måned), jf. folketingsvalglovens § 100, stk. 4, Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, 1. pkt., samt lov om kommunale og regionale valg § 6 og § 62.

Der er ikke i lovgivningen angivet noget tidspunkt eller tidsrum for afgivning af brevstemmer den næstsidste søgnedag før valgdagen.

Det er Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse, at de ovenfor nævnte bestemmelser skal forstås således, at vælgere kan brevstemme på ethvert folkeregister eller borgerservicecenter, hvor der kan brevstemmes, inden for folkeregistrets/borgerservicecentrets almindelige åbningstid, herunder på den dag, hvor fristen for at brevstemme udløber. Udløber fristen for at brevstemme en lørdag, skal folkeregistrene/borgerservicecentre mindst ét sted i kommunen holde åbent for brevstemmeafgivning den pågældende lørdag, selv om der normalt er lukket om lørdagen.

Ministeriet har ved flere lejligheder tilkendegivet dette som ministeriets retsopfattelse. Der henvises til ministeriets vejledninger om afholdelse af valg, senest vejledning nr. 78 af 26. august 2010 om afholdelse af folketingsvalg, samt til ministeriets udtalelser over for Folketinget i forbindelse med oversendelse af forskellige valgklager ved folketingsvalget den 15. september 2011. Ministeriets udtalelser over for Folketinget er gengivet i betænkning af 29. september 2011 fra Udvalget til Prøvelse af Valgene om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011), jf. valgklage nr. 1, 7 og 8.

Fastsættelse af ens lukketid i alle landets kommuner ved de pågældende valg for så vidt angår sidste dag for brevstemmeafgivning vil således kræve en ændring af lovgivningen.

3.1.2. Baggrund

Aarhus Kommune har over for ministeriet i forbindelse med ministeriets behandling af valgklagerne til Folketinget herom bl.a. oplyst, at sædvanlig åbningstid for borgerservicecentret på rådhuset på tirsdage er kl. 9-16. Dette var også tilfældet den sidste dag for brevstemmeafgivning tirsdag den 13. september 2011. Der blev lukket for adgangen til at brevstemme kl. 12 på rådhuset. Brevstemmeafgivningen fandt ikke sted i borgerservicecentrets ekspedition på rådhuset, men et andet sted på rådhuset, der var indrettet specielt til lejligheden. På de fem biblioteker i Aarhus Kommune, hvor der kunne brevstemmes, blev der ligeledes lukket for adgangen til at brevstemme kl. 12. Denne åbningstid var oplyst i annoncer i dagspressen og på kommunens hjemmeside.

Aarhus Kommune har videre anført, at fastsættelsen af åbningstiden til kl. 12 den 13. september 2011 var begrundet i hensynet til behandlingen af de indkomne brevstemmer, der i niveau forventedes at være ikke under 10.000. Det var et væsentligt hensyn at kunne videresende de indkomne brevstemmer til andre kommuner, således at de kunne være fremme på afstemningsstedet på valgdagen inden kl. 9. Kommunen har således ønsket at kunne afsende disse brevstemmer senest den 13. september 2011. Aarhus Kommune har til folketingsvalget modtaget mere end 17.000 brevstemmer. Der har således været et betydeligt pres på valgstyrrerne og de administrativt ansvarlige for at nå at gennemgå alle brevstemmer inden åbningen af afstemningsstederne. Aarhus Kommune modtog ca. 250 brevstemmer til kommunens 45 afstemningssteder om morgenen den 15. september 2011. Dette satte valgorganiseringen under et vist logistisk pres for at få disse brevstemmer

frem til afstemningsstederne, især i betragtning af, at Post Danmark først kan udlevere posten kl. 7.

Kommunen har i øvrigt oplyst, at et antal af de brevstemmer, der under stort tidspres blev fragtet gennem morgentrafikken til afstemningsstederne på valgdagen, var afsendt fra mindre nabokommuner, der havde længe åbent for brevstemmemodtagelse den 13. september 2011, og således først havde afsendt brevstemmerne den 14. september 2011.

Aarhus Kommune har videre oplyst, at det er kommunens ønske, at så få borgere som overhovedet muligt går forgæves for at brevstemme. Konkret indgår det i kommunens overvejelser ved kommende valg at lade åbningstiden for brevstemmeafgivning følge borgerservicecentrets normale åbningstid på den sidste dag. Ligeledes vil kommunen tage initiativ til i højere grad at koordinere og tydeliggøre kommunikationen til vælgerne med blandt andre borger.dk og ministeriet. Det er Aarhus Kommunes holdning, at det vil være en god ide med fælles åbningstid for modtagelse af brevstemmer, i hvert fald den sidste dag.

Aalborg Kommune har over for ministeriet i forbindelse med ministeriets behandling af valgklagerne til Folketinget herom bl.a. oplyst, at borgerservicecentret i Aalborg Kommune sædvanligvis har åbent om tirsdagen til kl. 14.30. Tirsdag den 13. september 2011, den sidste dag for brevstemmeafgivning, blev der lukket for aflevering af brevstemmer kl. 13.00. Borgerservicecentret fortsatte den pågældende dag sin åbningstid frem til kl. 14.30. Borgerservicecentrets lukningstid for modtagelse af brevstemmer har været oplyst på kommunens hjemmeside samt i en folder, kommunen havde udarbejdet. Ud over borgerservicecentret har der været mulighed for at stemme på kommunens biblioteker samt i bogbusserne.

Begge kommuner har endvidere henvist til, at kommunerne havde forstået ministeriets vejledningsbrev af 26. august 2011 således, at tidsrummet for afgivelse af brevstemmer den tirsdag den 13. september 2011 ikke behøvede at være længere end nogle timer.

Ministeriet har i sin redegørelse til Folketinget for gennemgangen af stemmesedlerne og valgboøgerne mv. fra folketingsvalget den 15. september 2011, som er gengivet i betænkning af 29. september 2011 fra Udvalget til Prøvelse af Valgene om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011), bl.a. bemærket, at der i det vejledningsbrev, som ministeriet udsendte til alle kommunalbestyrelser ved folketingsvalgets udskrivelse den 26. august 2011, var anført, at folkeregistrene/borgerservicecentre mindst ét sted i kommunen skulle holde åbent for brevstemmeafgivning tirsdag den 13. september 2011 i mindst nogle timer.

Ministeriet har supplerende anført, at den i vejledningsbrevet anvendte formulering var hentet fra ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg og derfor tog udgangspunkt i den situation, at folketingsvalget afholdes en tirsdag og den sidste dag for brevstemmeafgivning følgelig var en lørdag, hvor de fleste borgerservicecentre var lukket. Den i vejledningsbrevet anvendte formulering kunne give anledning til den misforståelse, at tidsrummet for afgivelse af brevstemmer den tirsdag

den 13. september 2011 ikke behøvede at være længere end nogle timer, selv om kommunens borgerservicecenter i øvrigt havde længere åbent om tirsdagen.

Ministeriet vil på denne baggrund præcisere ministeriets generelle vejledning samt det vejledningsmateriale, som ministeriet sender til kommunalbestyrelserne ved udskrivelse af valg. Ministeriet vil heri præcisere, at der den næstsidste søgnedag før valgdagen kan afgives brevstemmer i det tidsrum, hvor kommunerne/borgerservicecentrene normalt har åbent den pågældende ugedag. Udløber fristen en lørdag eller en dag, hvor borgerservicecentret normalt har lukket eller kun åbent i meget kort tid – kan der afgives brevstemmer i mindst nogle timer på den pågældende dag, jf. afsnit 3.1.1. ovenfor om gældende ret.

Ministeriet vil samtidig anføre i vejledningen, at kommunerne i forbindelse med et valg bør offentliggøre borgerservicecentrenes åbningstider på deres hjemmesider, således at borgerne kan orientere sig herom. Det bemærkes, at det er ministeriets indtryk, at dette allerede i meget vidt omfang sker.

Ministeriet kan supplerende oplyse vedrørende folketingsvalget den 15. september 2011, at der blandt vælgere med bopæl i Aarhus Kommune blev taget 16.488 brevstemmer i betragtning ud af 205.712 afgivne stemmer svarende til en brevstemmeprocent på 8,0. I dette tal indgår ikke antallet af brevstemmer modtaget i Aarhus Kommune og videresendt til andre kommuner som værende vælgerens bopælskommune, hvorimod antallet af brevstemmer modtaget i andre kommuner og videresendt til Aarhus Kommune som værende vælgerens bopælskommune indgår i dette tal. Blandt vælgere med bopæl i Aalborg Kommune blev der taget 10.740 brevstemmer i betragtning ud af 131.201 afgivne stemmer svarende til en brevstemmeprocent på 8,2. Blandt vælgere med bopæl i Københavns Kommune blev der taget 34.652 brevstemmer i betragtning ud af 329.722 afgivne stemmer svarende til en brevstemmeprocent på 10,5. På landsplan blev der taget 278.243 brevstemmer i betragtning ud af 3.579.675 afgivne stemmer svarende til en brevstemmeprocent på 7,8. Der henvises til tabel 70 i Danmarks Statistiks publikation Folketingsvalget den 15. september 2011.

3.1.3. Ministeriets overvejelser

Ministeriet har i anledning af tilkendegivelsen fra Udvalget til Valgs Prøvelse i udvalgets betænkning af 29. september 2011 overvejet spørgsmålet om en ændring af valglovgivningen, således at der til alle valg fastsættes ens lukketid i alle landets kommuner, for så vidt angår den sidst mulige dag for brevstemmeafgivning.

En regulering af dette spørgsmål ville nødvendiggøre en stillingtagen til en række spørgsmål. I givet fald skulle der tages stilling til, på hvilket eksakt tidspunkt på dagen borgerservicecentret skulle lukke. På den ene side måtte der i givet fald tages hensyn til, at vælgere, der var forhindret i at møde frem på afstemningsdagen, kunne stemme så sent som muligt, eventuelt efter arbejdstid, på den sidste dag for brevstemmeafgivning. Dette hensyn måtte på den anden side afvejes over for hensynet til, at de modtagne brevstemmer, der i de større kommuner er af ikke ubetydeligt omfang, jf. afsnit 3.2., sidste afsnit, kunne videresendes til vedkommende afstemningssted i vælgerens hjemkommune i god tid og senest kl. 9 på afstemningsdagen. Vælgerens afstemningssted i hjemkommunen skal have mod-

taget brevstemmerne senest på dette tidspunkt med henblik på valgstyrrernes gennemgang af, om brevstemmerne kan tages i betragtning.

En fastsættelse i loven af et eksakt tidspunkt for lukning for brevstemmeafgivning måtte endvidere, for at undgå omgåelse, kræve, at der også blev taget stilling til, fra hvilket eksakt tidspunkt på dagen borgerservicecentre eller de andre steder i kommunen, hvor enhver vælger kunne brevstemme, skulle holde åbent. Endvidere ville en regulering kunne aktualisere overvejelser om, hvorvidt kravene til faste åbnings- og lukketider kun skulle gælde ét eller flere borgerservicecentre i kommunerne, hvoraf nogle dækker et stort befolkningsmæssigt eller geografisk område, samt hvilke krav der eventuelt skulle gælde til åbnings- og lukketider for brevstemmeafgivning i den øvrige periode for brevstemmeafgivning.

Den gældende valglovgivning har hidtil ikke indeholdt en regulering af hverken åbnings- eller lukketider for brevstemmeafgivning. Åbningstiderne for såvel borgerservicecentre generelt som brevstemmemodtagelse i kommunerne har været fastsat af den enkelte kommunalbestyrelse ud fra en lokal vurdering af behovene for borgerbetjening. En regulering i valglovgivningen af dette spørgsmål ville i givet fald være en fravigelse af den hidtidige tradition for indrømmelse af en vis lokal frihed til den enkelte kommunalbestyrelse til gennemførelse af valgene, herunder tidspunkterne for brevstemmeafgivning.

Efter Økonomi- og Indenrigsministeriets opfattelse er der gode grunde til, at kommunalbestyrelserne fortsat – inden for de generelle rammer, der opstilles i valglovgivningen, jf. afsnit 3.1.2 – har frihed til at fastsætte tidspunkterne for brevstemmeafgivning i kommunen. Afvejningen af på den ene side vælgerens behov for brevstemmeafgivning og på den anden side behovet for en forsvarlig håndtering af de modtagne brevstemmer kan bedst varetages lokalt af den enkelte kommunalbestyrelse. De to forannævnte episoder i Aarhus og Aalborg Kommuner ved sidste folketingsvalg, der har affødt overvejelserne om en tættere regulering i valglovgivningen er, som ministeriet har redegjort for, i strid med de lovmæssige forudsætninger for den gældende valglovgivning og kan derfor ikke i sig selv begrunde en ændring af denne lovgivning.

Ministeriet har endvidere overvejet en kodificering i loven af princippet om, at kommunen skal holde åbent for brevstemmeafgivning inden for sædvanlig åbningstid, men har afstået herfra under henvisning til, at dette princip allerede følger af gældende lovgivning og næppe tilfører nogen yderligere klarhed i forhold til gældende retstilstand, hvilken klarhed i øvrigt næppe er ønskelig, jf. ovenfor.

Ministeriet har endelig overvejet, om ministeren skulle gives hjemmel til at meddele en kommune påbud om at holde åbent inden for et af ministeren fastsat eksakt tidspunkt. En sådan bemyndigelse ville i det omfang, bemyndigelsen måtte blive udnyttet, pålægge modtageren af påbuddet en eksakt forpligtelse til at holde åbent, men ville i øvrigt rejse de samme spørgsmål ved den administrative udøvelse af påbuddet som en eksakt lovmæssig fastlæggelse af åbnings- og lukketiderne. En bemyndigelse ville endvidere uden konkrete anvisninger i bemærkningerne for, hvorledes den ville blive udnyttet, kunne give anledning til mere principielle spørgsmål om rimeligheden i at give en minister bemyndigelse til et sådant indgreb i det kommunale råderum.

På denne baggrund er det ministeriets opfattelse, at ministeriet indtil videre vil afholde sig fra at foreslå en yderligere regulering, end hvad der er tilfældet i dag, af spørgsmålet om åbnings- og lukketider for brevstemmeafgivning på de steder i kommunen, som er indrettet hertil, herunder borgerservicecentre. Ministeriet vil i stedet følge udviklingen nøje ved kommende valg og i den forbindelse følge, om de præciseringer i ministeriets vejledninger, ministeriet har tilkendegivet at ville foretage, måtte vise sig tilstrækkelige.

3.2. Forbud mod valgagitation mv. for områder på eller ud til offentlig vej

Ved sidste folketingsvalg den 15. september 2011 modtog Folketinget en valgklage fra Yildiz Akdogan (forhenværende MF) og Julie Skovsby (MF) over valgbehandlingen ved bl.a. Tingbjerg Skole. På Tingbjerg Skole var efter det oplyste en lille gruppe af anden etnisk herkomst mødt op på offentlig vej uden for valgstedet for at opfordre muslimer til ikke at stemme.

Det af Folketinget nedsatte Udvalg til Prøvelse af Valgene opfordrede i sin betænkning af 29. september 2011 om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011) ministeriet til at overveje, om hændelsesforløbet ved valgstedet på Tingbjerg Skole giver anledning til en eventuel revurdering af reglerne om agitation nær et valgsted.

Dette afsnit indeholder en redegørelse for dette spørgsmål.

3.2.1. Gældende regler

Efter § 50, 3. pkt., i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 107 af 8. februar 2011) påser valgstyrene, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Efter almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling skal valgstyrene endvidere sikre, at vælgerne kan stemme uden at blive udsat for nogen form for holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden. Dette forbud foreslås i øvrigt kodificeret, jf. afsnit 2.3.4. ovenfor. Der må derfor ikke uddeles propagandamateriale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper samt efter omstændighederne skolegårde og lignende.

Det er forudsat i loven, at valgstyrene alene skal skride ind, når manifestationerne er af en vis påtrængende karakter. At vælgere, der møder op for at stemme, bærer emblemer, mærkater eller lignende med opfordringer til at stemme på et bestemt parti eller en bestemt kandidat, er normalt ikke i sig selv nok til, at valgstyrene skal skride ind.

Områder på eller ud til offentlig gade eller vej er ikke omfattet af forbuddet mod valgagitation i stemmelokalerne og andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, selv om de måtte ligge tæt på indgangsdøren til bygningen med stemmelokaler.

Ministeriet har ved flere lejligheder tilkendegivet dette som ministeriets retsopfattelse. Der henvises til ministeriets vejledninger om afholdelse af valg, senest vejledning nr. 78 af 26. august 2010 om afholdelse af folketingsvalg, samt til ministeriets udtalelser over for Folketinget i forbindelse med oversendelse af forskellige valgklager ved folketingsvalget den 15. september 2011. Ministeriets udtalelser over for Folketinget er gengivet i betænkning af 29. september 2011 fra Udvalget til Prøvelse af Valgene om dette folketingsvalg (FT 2010-11, 2. samling, B 1, beslutningsforslaget som fremsat den 29. september 2011), jf. valgklage nr. 25.

Efter ministeriets opfattelse vil det blotte fremmøde af personer med emblemer, mærkater eller lignende med opfordring til ikke at stemme normalt ikke vil være nok til, at valgstyrene skal skride ind. Derimod vil det forhold, at personer i de nævnte afstemningslokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil tager kontakt til vælgere, der møder frem for at stemme, med henblik på at opfordre dem til ikke at stemme, normalt være tilstrækkelig anledning til, at valgstyrene skrider ind.

Det vil imidlertid kræve en ændring af lovgivningen, hvis forbuddet imod valgagitation eller nogen anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren skal udstrækkes til områder på eller ud til offentlig gade eller vej.

3.2.2. Baggrund

Københavns Kommune har over for ministeriet i forbindelse med ministeriets behandling af valgklagerne til Folketinget bl.a. oplyst, at valgsekretæren og valgstyreformanden på *Tingbjerg Skole* har udtalt, at der hen på eftermiddagen på valgdagen den 15. september 2011 mødte en lille gruppe af anden etnisk herkomst op uden for valgstedet for at opfordre muslimer til ikke at stemme.

Valgstyrene henviste – sammen med politiet – gruppen til ikke at opholde sig på valgstedets område, men kun på offentlig vej.

I perioden, hvor gruppen opholdt sig uden for valgstedet, blev de overvåget af såvel politiet som repræsentanter for valgstyrene. Politiet var i perioder også til stede i civil og havde kontakt til gruppen flere gange, ligesom de tog oplysninger om gruppens medlemmer og sikrede sig et eksemplar af det materiale, gruppen uddelte.

Det blev aftalt med politiet, at såfremt gruppen kom ind på valgstedets område, ville de blive fjernet af politiet, hvilket gruppen også blev informeret om.

Der fremgår ikke af valgstyrenes udtalelse nogen oplysning om, hvorvidt gruppen forsøgte at trænge ind på valgstedet eller udøve nogen form for hærværk mod valgplakater i nærheden af valgstedet, og der foreligger heller ingen oplysninger om, hvorvidt gruppen forsøgte at hindre vælgere i at udøve deres stemmeret.

Valgstedet har ikke haft mulighed for at afgøre, om nogle vælgere har afstået fra at stemme efter kontakt med gruppen. Stemmeprocenten på *Tingbjerg Skole* ved dette folketingsvalg var efter det oplyste 73,3, hvilket var 1,2 % lavere end 2007, men 0,2 % højere end i 2005.

3.2.3. Ministeriets overvejelser

Ministeriet har i anledning af tilkendegivelsen fra Udvalget til Valgs Prøvelse i udvalgets betænkning af 29. september 2011 overvejet spørgsmålet om en ændring af valglovgivningen, således at forbuddet imod at udsætte vælgeren for valgagitation eller enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning umiddelbart forinden stemmeafgivningen blev udvidet til også at gælde områder på eller ud til offentlig vej.

Hvis formålet med en sådan regulering skulle være at give valgstyrrerne beføjelse til at skride ind over for holdningsmæssig påvirkning, f.eks. i form af forbud mod at tage kontakt til vælgere, der møder frem for at stemme, og pålæg om at forlade området, ville det, for at et sådant forbud skulle være effektivt, indebære, at valgstyrrerne i givet fald skulle udstyres med politimæssige beføjelser på områder på eller ud til offentlig vej, dvs. på arealer, hvor offentligheden med respekt af politiets ordensmæssige beføjelser i udgangspunktet har fri adgang til at færdes. Dette kan i sig selv give anledning til principielle betænkeligheder.

En regulering af dette spørgsmål ville nødvendiggøre en stillingtagen til en række spørgsmål. I givet fald skulle der tages stilling til udstrækningen af et sådant forbud. Hvilke områder på eller ud til offentlig vej skulle være omfattet? Skulle man vælge en skønsmæssig afgrænsning med den ulempe, der knytter sig til håndhævelsen heraf, eller en fast defineret grænse, f.eks. et bestemt antal hundrede meter fra de umiddelbare adgangsveje, med risiko for konkret ikke at ramme grænsen for en passende regulering?

Hertil kommer, at, uanset hvilken grænse for et eventuelt udvidet forbud mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning man måtte vælge, ville det ikke kunne forhindre, at vælgere, der møder frem for at stemme, ville blive udsat for en sådan påvirkning uden for det område, hvor et sådant forbud måtte gælde.

På denne baggrund er det ministeriets opfattelse, at ministeriet indtil videre vil afholde sig fra at foreslå en yderligere regulering af spørgsmålet, end hvad der er tilfældet i dag. Ministeriet vil i stedet nøje følge udviklingen ved kommende valg.

Det tilføjes, at den, der hindrer foretagelsen af valg til Folketinget eller gør forsøg herpå, efter straffelovens § 116 straffes med fængsel indtil 6 år. Det blotte forhold at opfordre vælgere til ikke at stemme vil næppe være strafbart efter denne bestemmelse.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om større frihedsgrader for vederlæggelse af medlemmer af valgbestyrelser, valgstyrrere og tilfornordnede vælgere, jf. afsnit 2.1.1., gør det i modsætning til, hvad der er gældende i dag, frivilligt for kommunalbestyrelser og regionsråd at vederlægge disse hverv, ligesom kommunalbestyrelser og regionsråd får mulighed for – men ikke pligt til – inden for en maksimumsgrænse, der er betydelig højere end hidtil, at vederlægge disse hverv. Forslaget påfører efter en samlet vurdering hverken mer- eller mindredgifter for kommunerne og regionerne under ét.

Forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem, jf. afsnit 2.1.2., giver kommunalbestyrelsen en frihedsgrad, kommunalbestyrelsen kan undlade at benytte. Forslaget påfører ikke kommunerne en administrativ belastning eller merudgifter.

Den foreslåede adgang for kommunalbestyrelserne til særlig vederlæggelse af næstformænd for udvalg nedsat af kommunalbestyrelsen, jf. afsnit 2.1.3., skal ske inden for de eksisterende økonomiske rammer for udvalgsvederlæggelse og påfører ikke kommunerne merudgifter.

Det eventuelle frigørelsespotentiale i kommunerne, de foreslåede forenklingsinitiativer, jf. afsnit 2.2., vil indebære, vil ikke være af nævneværdigt omfang.

Forslaget om, at en vælger i alle tilfælde skal afkræves oplysning om sin fødselsdato af den kommunalt ansatte valglistefører, jf. afsnit 2.3.1., vil ikke påføre kommunerne en nævneværdig administrativ belastning eller nævneværdige merudgifter.

Forslaget om, at formanden for det af Økonomi- og Indenrigsministeriet finansierede Valgnævn, skal være landsdommer eller højesteretsdommer, jf. afsnit 2.3.2., er i overensstemmelse med hidtidig praksis og påfører ikke staten merudgifter.

Forslaget om, at brevstemmemodtageren forpligtes til, medmindre vælgeren har brug for hjælp, at overvære vælgerens udfyldelse og lukning af yderkuverten frem for, at brevstemmemodtageren som i dag har muligheden for selv at gøre det, jf. afsnit 2.3.3., påfører ikke det offentlige nogen administrativ belastning eller merudgifter.

Forslaget om en kodificering af den gældende valgretlige grundsætning om, at en vælger ikke må udsættes for nogen form for holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden stemmeafgivningen, jf. afsnit 2.3.4., påfører ikke det offentlige nogen administrativ merbelastning eller merudgifter i forhold til i dag.

Forslaget om, at kommunerne fremover skal refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, de rekvirerer, jf. afsnit 2.4.1., vil påføre kommunerne under ét udgifter i størrelsesordenen 0,3-0,35 mio. kr. årligt, som vil blive kompenseret via Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT). Staten vil få en tilsvarende indtægt til tilvejebringelse af brevstemmemateriale, som vil blive modsvaret af statens merudgift til DUT-kompensation af kommunerne. Staten vil derfor samlet set hverken få mer- eller mindreudgifter som følge af forslaget.

Forslaget om en øget adgang for kommunalbestyrelsen til at lade det være op til den enkelte valggruppe, om der skal indkaldes stedfortræder for et udvalgsmedlem med lovligt forfald i kortere tid end en måned, jf. ovenfor afsnit 2.5.1., vil indebære en administrativ lettelse for de kommuner og regioner, der ønsker den særlige ordning, idet de ikke skal anmode ministeriet om dispensation. Ændringen vurderes dog ikke at ville frigøre nævneværdige ressourcer.

Forslaget om en øget adgang for kommunalbestyrelsen til at lade det være op til den enkelte valggruppe, om der skal indkaldes stedfortræder for et inhabilt udvalgsmedlem, jf. afsnit 2.5.2., giver kommunalbestyrelsen en frihedsgrad, kommunalbestyrelsen kan undlade at benytte. Forslaget påfører ikke kommunerne en administrativ belastning eller merudgifter.

Forslaget om, at kommunen ikke kan meddele attestation af en vælgererklæring for et nyt parti, der ønsker at deltage i Europa-Parlamentsvalg, hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation, jf. afsnit 2.6.1., vil ikke påføre kommunerne en nævneværdig administrativ belastning eller merudgift.

Ophævelsen af finansieringsbestemmelserne vedrørende Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn, jf. afsnit 2.6.2., kodificerer den gældende ordning, hvorefter staten betaler for de pågældende to nævn, og påfører ikke i sig selv staten merudgifter.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem. Lovforslaget har herudover ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, BDO Kommunernes Revision A/S, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Ældreråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Danske Regioner, Dansk Revisorforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, DESA Dansk Erhvervs sammenslutning, Det Centrale Handicapråd, Domstolsstyrelsen, Forbrugerrådet, Foreningen af Statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Højesteret, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kommunernes Lønningsnævn, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Lands-

foreningen Ældresagen, Landsorganisationen i Danmark, Regionernes Lønnings- og Takstnævn, Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab, Valgnævnet, Vestre Landsret, Østre Landsret samt Ældremobiliseringen.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner:	Forslaget om, at kommunerne fremover skal refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, de rekvirerer, giver staten en indtægt i størrelsesordenen 0,3-0,35 mio. kr. årligt. Indtægten vil blive modsvaret af DUT-kompensationen til kommunerne.	Forslaget om, at kommunerne fremover skal refundere statens udgifter til det brevstemmemateriale, de rekvirerer, vil påføre kommunerne under ét udgifter i størrelsesordenen 0,3-0,35 mio. kr. årligt, som vil blive DUT-kompenseret.
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet:	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne:	Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for, hvornår vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke kan møde frem på afstemningsstedet, senest skal have ansøgt kommunen om at stemme i eget hjem.	Ingen.
Miljømæssige konsekvenser:	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås som noget nyt, at økonomi- og indenrigsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om muligheden for at yde særligt vederlag til næstformanden for et stående udvalg samt for andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.

Herved ophæves den lovmæssige binding om ligelig fordeling af udvalgsvederlag mellem et udvalgs medlemmer, bortset fra formanden, der følger af den gældende bemyndigelse for ministeren til at fastsætte regler om vederlag til udvalgsmedlem-

mer, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 2. Der henvises herom til afsnit 2.3.1. i de almindelige bemærkninger, hvortil også henvises for så vidt angår begrundelsen for bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter næstformanden for de af kommunalbestyrelsen nedsatte *udvalg*. Med dette udtryk sigtes navnlig til de af kommunalbestyrelsen nedsatte stående udvalg, som kommunalbestyrelsen ud over økonomiudvalget nedsætter til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, jf. lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 1.

Et stående udvalg vælger sin egen formand, jf. lov om kommunernes styrelse § 22, stk. 1, og har mulighed for – men ikke pligt til – at vælge en næstformand. Næstformanden i et stående udvalg varetager i formandens midlertidige fravær dennes opgaver, indtil udvalget måtte beslutte at vælge en midlertidig formand. I hvilket omfang en næstformand herudover inddrages i varetagelsen af formandens funktioner, beror på de lokale forhold. Med bestemmelsen gives kommunalbestyrelsen den fornødne frihed til at vurdere, om der måtte være et behov for vederlæggelse af en næstformand.

Bestemmelsen omfatter også en eventuel næstformand for økonomiudvalget. Økonomiudvalget adskiller sig bl.a. fra et stående udvalg ved, at borgmesteren er født formand for økonomiudvalget, jf. lov om kommunernes styrelse § 18, stk. 1. Økonomiudvalget kan vælge en næstformand for udvalget til at fungere som formand i de tilfælde, hvor borgmesteren er fraværende, uden at viceborgmesteren dog har overtaget efter lov om kommunernes styrelse § 33.

Bestemmelsen omfatter endelig også en eventuel næstformand for et særligt udvalg, som kommunalbestyrelsen har nedsat i henhold til lov om kommunernes styrelse § 17, stk. 4 og 5 til udførelse af visse forberedende eller rådgivende funktioner samt for § 17, stk. 4-udvalgenes vedkommende til varetagelse af bestemte hverv. Det er kommunalbestyrelsen, der bestemmer udvalgenes sammensætning. Borgmesteren er født formand for udvalg nedsat efter § 17, stk. 5.

Vurderingen af, om der, uanset de nævnte særlige forhold for økonomiudvalget og særlige udvalg, skal ske særlig vederlæggelse af næstformanden, beror på kommunalbestyrelsens vurdering af de lokale forhold.

Bestemmelsen giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om muligheden for at yde særligt *vederlag* til næstformænd. Forslaget giver i modsætning til, hvad der gælder for udvalgsformænd, ikke adgang til at fastsætte regler om efterløn til næstformænd. Der ændres ikke ved den gældende bemyndigelse for ministeren efter samme bestemmelse til at fastsætte regler om efterløn til formænd for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg. Forslaget giver endvidere i lighed med, hvad der gælder for udvalgsformænd, ikke adgang til at fastsætte regler om pension til næstformænd.

Det vederlag, ministeren med forslaget får bemyndigelse til at fastsætte, er regler om muligheden for at yde et særligt vederlag, der ydes en næstformand i kraft af vedkommendes hverv som *næstformand*. Ministeren får ikke bemyndigelse til at fastsætte regler om muligheden for at yde andre medlemmer af udvalget særlige

vederlag. Her gælder som hidtil den ovenfor nævnte lovmæssige binding om ligelig fordeling af udvalgsvederlag mellem et udvalgs medlemmer.

Der ændres ikke ved den gældende bemyndigelse for ministeren i lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 7, til at fastsætte vederlag til et udvalgsmedlem, herunder en næstformand, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.

Ministeren vil kunne fastsætte regler om muligheden for at yde særskilt vederlæggelse af både en første og en anden næstformand for de tilfælde, hvor et udvalg måtte vælge at udpege to næstformænd.

De *nærmere regler*, ministeren med bestemmelsen får bemyndigelse til at fastsætte, vil blive fastsat i vederlagsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005, som ændret ved bl.a. bekendtgørelse nr. 1329 af 15. december 2009 og senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1087 af 25. november 2011, om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv.

Det forudsættes, at vederlæggelsen af næstformænd skal ske inden for de eksisterende økonomiske rammer for vederlæggelse. Vederlagsbekendtgørelsen fastsætter en samlet pulje for den enkelte kommune til udvalgsvederlag til formænd og medlemmer, jf. vederlagsbekendtgørelsens § 7. Denne pulje forudsættes ikke ændret som følge af adgangen til vederlæggelsen af næstformænd.

Hvor kommunalbestyrelsen finder, at omfanget af næstformandens ansvarsområder og arbejdsopgaver har et sådant omfang, at kommunalbestyrelsen beslutter, at der skal ydes næstformanden et særligt næstformandsvederlag, vil kommunalbestyrelsen i henhold til de regler, ministeren fastsætter, kunne beslutte, at det alene er nogle næstformænd for visse nærmere angivne udvalg, der skal have næstformandsvederlag. Kommunalbestyrelsen kan tillige give de enkelte næstformandsvederlag forskellig størrelse.

Det er hensigten i lighed med, hvad der gælder for formandsvederlag, at fastsætte regler om, at vederlag til eventuelle næstformænd, som et eller flere nærmere bestemte udvalg måtte beslutte at vælge, bortset fra vederlag til næstformænd for særlige udvalg, der er nedsat i henhold til § 17, stk. 4 eller 5, i lov om kommunernes styrelse, skal fastsættes i kommunens styrelsesvedtægt, jf. lov om kommunernes styrelse § 2, stk. 2.

Såfremt kommunalbestyrelsen i funktionsperioden træffer beslutning om ændring af størrelsen af vederlaget til næstformanden, herunder hvis der træffes beslutning om, at næstformanden ikke længere skal vederlægges, udløser dette i sig selv ikke valg af ny næstformand.

Såfremt kommunalbestyrelsen i funktionsperioden træffer beslutning om ændring af størrelsen af vederlaget til næstformanden, herunder hvis der træffes beslutning om, at næstformanden ikke længere skal vederlægges, vil dette ikke i almindelighed være et sådant brud på forudsætningerne, der har ligget til grund for anmeldelsen af valggrupper ved kommunalbestyrelsens valg af stående udvalg, jf. lov

om kommunernes styrelse § 24, stk. 3, at der skal foretages en fornyet konstituering af alle de stående udvalg.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Med den foreslåede ændring af § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse fastsættes det, at en kommunalbestyrelse, der i styrelsesvedtægten har truffet bestemmelse om stedfortræderindkaldelse efter § 15, stk. 2, 2. pkt., i kommunens styrelsesvedtægt, kan træffe beslutning om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe medlemmet har forfald, uanset at forfaldet forventes at vare kortere end en måned.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen alene ved en beslutning herom i styrelsesvedtægten kan fastsætte, at valggruppen kan indkalde en stedfortræder for det fraværende udvalgsmedlem, selv om varigheden af forfaldet ikke forventes at overstige en måned. Det gældende krav om økonomi- og indenrigsministerens dispensation efter § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse til en sådan ordning ophæves derfor, jf. forslaget § 1, nr. 4.

Bestemmelsen forudsætter for så vidt angår kommunalbestyrelsesmedlemmer – ligesom den gældende bestemmelse i § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse – at betingelserne for stedfortræderens indkaldelse i kommunalbestyrelsen er opfyldt.

Bestemmelsen forudsætter, at kravet til den forventede varighed af forfaldet ikke kan være længere for kommunalbestyrelsen end for udvalget, da der ellers vil kunne indkaldes stedfortræder i udvalg i situationer, hvor der ikke kan indkaldes stedfortræder i kommunalbestyrelsen. Uanset denne forudsætning vil bestemmelsen dog give mulighed for stedfortræderindkaldelse ved forfald alene i et enkelt udvalgs møde.

En kommunalbestyrelse, der har truffet beslutning i styrelsesvedtægten om, at borgmesteren indkalder en stedfortræder til kommunalbestyrelsen ved ethvert lovligt forfald, vil således kunne træffe beslutning i styrelsesvedtægten om, at en valggruppe kan foretage indkaldelse af en stedfortræder for et udvalgsmedlem, valggruppen har indvalgt, ved ethvert lovligt forfald uanset dets forventede varighed eller ved lovligt forfald af en bestemt forventet varighed, som skal være kortere end en måned.

En kommunalbestyrelse, der har truffet beslutning i styrelsesvedtægten om, at borgmesteren indkalder en stedfortræder til kommunalbestyrelsen ved lovligt forfald af en bestemt forventet varighed, som er kortere end en måned, vil også kunne træffe beslutning i styrelsesvedtægten om, at en valggruppe kan foretage indkaldelse af en stedfortræder for et udvalgsmedlem, valggruppen har indvalgt, ved lovligt forfald af en tilsvarende varighed eller af en længere bestemt forventet varighed, som skal være kortere end en måned.

Den foreslåede ændring giver eksempelvis valggruppen mulighed for at indkalde stedfortræder ved et medlems forfald i forbindelse med økonomiudvalgets udar-

bejdelse af forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår, jf. lov om kommunernes styrelse § 37. Der er derfor ikke fundet behov for at indføre en specifik regel herom svarende til den i § 15, stk. 1, 2. pkt., 2. led, for kommunalbestyrelsen gældende om stedfortræderindkaldelse til 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2.

Bestemmelsen giver ikke mulighed for at fastsætte regler i styrelsesvedtægten, som vil kunne indskrænke adgangen til stedfortræderindkaldelse. Der vil eksempelvis ikke kunne fastsættes bestemmelser, hvorefter stedfortræderindkaldelse forudsætter, at medlemmet forud for udvalgsrådet oplyser sin gruppe om sit forfald. Derimod vil det ved bestemmelse herom i styrelsesvedtægten kunne fastsættes, at medlemmerne så vidt muligt skal give valggruppen meddelelse om deres forfald. Hensigten med en sådan bestemmelse er alene at fremme gruppens muligheder for at sikre, at et andet medlem kan indtræde i udvalget.

De lovlige forfaldsgrunde, som kan begrunde stedfortræderindkaldelse efter den foreslåede bestemmelse, er de samme, som i øvrigt kan begrunde indkaldelse af stedfortræder i udvalget efter § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Forslaget giver således ikke kommunalbestyrelsen mulighed for at ændre forfaldsgrundene. Forslaget giver heller ikke kommunalbestyrelsen mulighed for at træffe beslutning efter den foreslåede bestemmelse for visse lovlige forfaldsgrunde, men ikke for andre, eller at beslutte, at den forventede varighed af forfald, som kan begrunde stedfortræderindkaldelse, skal være kortere for visse lovlige forfaldsgrunde end for andre.

Som følge af behovet for at give en valggruppe ensartede muligheder for indkaldelse af stedfortræder, uanset hvilket udvalg medlemmet er indvalgt i, vil kommunalbestyrelsens beslutning – ligesom det gældende krav om lovligt forfald af varighed på mindst en måned, før stedfortræder for et udvalgsmedlem kan indkaldes – skulle gælde alle de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg, herunder udvalg nedsat i henhold til § 17, stk. 4 og 5, i lov om kommunernes styrelse, og ikke kun enkelte af disse.

En ændring af kommunens styrelsesvedtægt efter den foreslåede bestemmelse kræver 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Kommunalbestyrelsen kan på ethvert tidspunkt i løbet af valgperioden ændre beslutningen om stedfortræderordningen, blot den nævnte fremgangsmåde for ændring af styrelsesvedtægten følges. Reglerne gælder uanset styreform.

Regionslovens § 15, stk. 3, fastsætter, at § 28 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse for regionsrådet og forretningsudvalget. Med den foreslåede ændring af § 28, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse, gives regionsrådene således tilsvarende mulighed som kommunalbestyrelserne for ved en ændring af styrelsesvedtægten at fastsætte, at den pågældende valggruppe indkalder et andet medlem i forretningsudvalget, selv om forfaldet forventes at vare kortere end en måned. Det gældende krav om økonomi- og indenrigsministerens dispensation efter regionslovens § 36, stk. 1, til en sådan ordning ophæves derfor, jf. forslagens § 2, nr. 2. Regionsrådene vil i kraft af almindelige retsgrundsætninger kunne træffe tilsvarende bestemmelse i styrelsesvedtægten om stedfortræderindkaldelse for

andre udvalg, regionsrådet måtte ønske at nedsætte, herunder udvalg nedsat i henhold til regionslovens § 13, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den foreslåede bestemmelse til § 28, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen i styrelsesvedtægten træffe beslutning om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, der må forventes at blive erklæret inhabil i forhold til en sag, der skal behandles af udvalget, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget ved sagens behandling.

Det er således op til den enkelte kommunalbestyrelse, om der skal skabes mulighed for at indkalde stedfortræder i udvalg ved inhabilitet, således at valggruppen herefter i givet fald kan beslutte, om der i den konkrete sag skal indkaldes stedfortræder. Ordningen svarer på dette punkt til den ordning, der er foreslået i dette lovforslags § 1, nr. 2, om stedfortræderindkaldelse ved midlertidigt forfald i kortere tid end en måned.

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for, at stedfortræderen kan deltage også i de dele af udvalgets behandling af sagen, som ikke er udvalgs møder, herunder f.eks. borgerhøringer.

En ændring af kommunens styrelsesvedtægt efter den foreslåede bestemmelse kræver to behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 6 dages mellemrum, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse. Kommunalbestyrelsen kan på ethvert tidspunkt i løbet af valgperioden ændre beslutningen om stedfortræderordningen, blot den nævnte fremgangsmåde for ændring af styrelsesvedtægten følges. Reglerne gælder uanset styreform.

Som følge af behovet for at give en valggruppe ensartede muligheder for indkaldelse af stedfortræder, uanset hvilket udvalg medlemmet er indvalgt i, vil kommunalbestyrelsens beslutning skulle gælde alle de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg, herunder udvalg nedsat i henhold til § 17, stk. 4 og 5, i lov om kommunernes styrelse, og ikke kun enkelte af disse.

Regionslovens § 15, stk. 3, fastsætter, at § 28 i lov om kommunernes styrelse finder tilsvarende anvendelse for regionsrådet og forretningsudvalget. Med den foreslåede bestemmelse til § 28, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse, gives regionsrådene således tilsvarende mulighed som kommunalbestyrelserne for ved en ændring af styrelsesvedtægten at fastsætte, at den pågældende valggruppe indkalder et andet medlem i forretningsudvalget ved et medlems inhabilitet. Regionsrådene vil i kraft af almindelige retsgrundsætninger kunne træffe tilsvarende bestemmelse i styrelsesvedtægten om stedfortræderindkaldelse for andre udvalg, regionsrådet måtte ønske at nedsætte, herunder udvalg nedsat i henhold til regionslovens § 13, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Dispensationsbestemmelsen i § 65 c, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse giver for så vidt angår lovens § 28 alene hjemmel til, at økonomi- og indenrigsministeren kan dispensere til den stedfortræderordning, der ved lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås lovfæstet. Derfor foreslås henvisningen i lovens § 65 c, stk. 1, til lovens § 28 ophævet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter den gældende bestemmelse i § 67, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse afholdes udgifterne ved Kommunernes Lønningsnævns virksomhed af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning. Gennem en lang årrække er udgifterne til Kommunernes Lønningsnævns virksomhed blevet refunderet af Det Kommunale Momsfond. Efter den tidligere § 5, stk. 1, i lov nr. 497 af 7. juni 2006 om konkurrencemæssig ligestilling mellem kommuners og regioners egenproduktion og køb af ydelser hos eksterne leverandører i relation til udgifter til merværdiafgift m.v. samt om Momsfondet kunne Momsfondets midler således anvendes til bl.a. finansiering af opgaver af fælles interesse for kommuner og regioner.

Ved den foreslåede bestemmelse ophæves § 67, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse. Forslaget er en konsekvens af, at finansiering af Kommunernes Lønningsnævn efter nedlæggelsen af Det Kommunale Momsfond, jf. lov nr. 1548 af 21. december 2010, med virkning fra den 1. januar 2011 sker ved, at der årligt afsættes et beløb hertil på finansloven. Bevillingen til finansiering af Kommunernes Lønningsnævn og Regionernes Lønnings- og Takstnævn fremgår af § 16.91.76. på finansloven for 2011 og af § 10.21.76 på finansloven for 2012.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Der er tale om en konsekvensændring af lovforslagets § 2, nr. 5, om at ophæve bestemmelsen i § 67, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Ved § 2, nr. 4, i lov nr. 1515 af 27. december 2009 blev regionslovens § 15, ændret, således at den tidligere § 15, stk. 1, udgik, og de tidligere stk. 2-4, blev ændret til de nuværende stk. 1-3. Som en konsekvens af denne ændring foreslås henvisningen i regionslovens § 36, stk. 1, til regionslovens § 15, stk. 2-4, ændret til regionslovens § 15, og dermed til de tre nuværende stykker i denne bestemmelse.

Til nr. 2

Dispensationsbestemmelsen i regionslovens § 36, stk. 1, giver, for så vidt angår henvisningen til lov om kommunernes styrelse § 28, alene hjemmel til, at økonomi- og indenrigsministeren kan dispensere til den stedfortræderordning, der ved lovforslagets § 1, nr. 2, foreslås lovfæstet, og som i kraft af henvisningen i regionslovens § 15, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse for regionsrådet og forretningsudvalget. Derfor foreslås henvisningen i regionslovens § 36, stk. 1, til regionslovens § 15, stk. 3, jf. lov om kommunernes styrelse § 28, ophævet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter den gældende bestemmelse i regionslovens § 37, stk. 7, afholdes udgifterne ved Regionernes Lønnings- og Takstnævns virksomhed ligeligt af regionerne. Indtil nedlæggelsen af Det Kommunale Momsfond, jf. lov nr. 1548 af 21. december 2010, blev udgifterne refunderet af fondet.

Ved den foreslåede bestemmelse ophæves regionslovens § 37, stk. 7. Forslaget er en konsekvens af, at finansiering af Regionernes Lønnings- og Takstnævns virksomhed efter nedlæggelsen af Det Kommunale Momsfond med virkning fra den 1. januar 2011 sker ved, at der årligt afsættes et beløb hertil på finansloven. Bevillingen til finansiering af Regionernes Lønnings- og Takstnævn og Kommunernes Lønningsnævn fremgår af § 16.91.76. på finansloven for 2011 og af § 10.21.76 på finansloven for 2012.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Der er tale om en konsekvensændring af forslaget om at ophæve bestemmelsen i regionslovens § 37, stk. 7.

Det bemærkes herved, at regionslovens § 37, stk. 8, sidste led, blev indsat ved lov nr. 539 af 17. juni 2008. Efter denne bestemmelse kan finansministeren efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren ved fastsættelse af nærmere regler for Regionernes Lønnings- og Takstnævns virksomhed fravige regionslovens § 37, stk. 7. Formålet med bestemmelsens sidste led var at sikre, at finansministerens bemyndigelse kunne udnyttes til at fastsætte regler om, at KL varetager den sekretariatsmæssige bistand af nævnet i de sager, hvor de af KL indstillede medlemmer af nævnet efter regionslovens § 37, stk. 6, hver har 3 stemmer (sager på området for vederlagsfri fysioterapi), samt at KL afholder udgifterne i forbindelse hermed. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 805 af 18. juli 2008 om ændring af bekendtgørelse om Regionernes Lønnings- og Takstnævn.

Der er ikke med ophævelsen af sidste led i bestemmelsen i regionslovens § 37, stk. 8, der bliver stk. 7, tilsigtet nogen indskrænkning i rækkevidden af den gældende bemyndigelse. Bemyndigelsen i regionslovens § 37, stk. 8, der bliver stk. 7, vil således også fremover kunne udnyttes til at fastsætte regler om den sekretari-

atsmæssige betjening af Regionernes Lønnings- og Takstnævn, herunder om udgifterne hertil.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.6.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Det tydeliggøres med ændringen, at den kommune, der skal forsyne de vælgererklæringer, et nyt parti skal indsamle for at kunne deltage i folketingsvalg, med en attestation af, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valgrret til Folketinget, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 5, 2. pkt., er den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR). Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen, hvorefter det er kommunens folkeregister, dvs. den eller de afdelinger i kommunens forvaltning, der varetager denne opgave, der forsyner vælgererklæringen med den pågældende attestation. Kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse, understreges således ved den ændrede affattelse af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 og 3

Det tydeliggøres med ændringerne, at det er kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR), der skal varetage de opgaver, der er knyttet til kommunens attestation af den i § 1, nr. 1, omhandlede vælgererklæring. Det vil således være kommunalbestyrelsen i denne kommune, der efter at have attesteret den i § 1, nr. 1, omhandlede vælgererklæring skal sende vælgererklæringen retur til den pågældende vælger, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 6, 1. pkt. Tilsvarende vil det være kommunalbestyrelsen i denne kommune, der skal give vælgeren oplysning om, at vælgeren derefter selv skal videresende erklæringen til det pågældende parti, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 6, 3. pkt., eller skal tilbagesende en vælgererklæring, der ikke kan attesteres, til det pågældende parti, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 6, 4. pkt. Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelserne, hvorefter det er kommunens folkeregister, dvs. den eller de afdelinger i kommunens forvaltning, der varetager denne opgave, der foretager de omhandlede sagskridt. Kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse, understreges således ved den ændrede affattelse af bestemmelserne.

De omhandlede sagsskridt kan i overensstemmelse med sædvanlige delegationsprincipper foretages af vedkommende stående udvalg eller økonomiudvalget eller

af kommunens forvaltning inden for de af kommunalbestyrelsen eventuelt fastsatte rammer herfor.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det tydeliggøres med ændringen, at de vælgere, der automatisk optages på valglisten i henhold til bestemmelsen i folketingsvalglovens § 15, er vælgerne i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR). Ved udtrykket "bopælsregistreret" forstås de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. § 6, stk. 1 og 2, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, samt de vælgere, der intet fast opholdssted har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode).

De vælgere, der resultatløst er eftersøgt, og som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR) som forsvundet i den hidtidige bopælskommune, indtil vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, jf. CPR-lovens § 6, stk. 5, er ligesom i dag ikke omfattet af den ændrede bestemmelse. De pågældende optages ikke på valglisten, medmindre vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, og vedkommende kan optages på valglisten på skæringsdatoen efter de øvrige nærmere betingelser herfor.

Vælgere, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, jf. folketingsvalglovens § 2, stk. 1, men som ikke er registreret som udrejst, jf. CPR-lovens § 24, stk. 5, samt under visse betingelser deres ægtefæller, registrerede partnere og samleverer, jf. CPR-lovens § 24, stk. 6, optages automatisk på valglisten i den hidtidige bopælskommune her i landet.

Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen, jf. afsnit 4.2.1. i ministeriets seneste vejledning om afholdelse af folketingsvalg (vejledning nr. 78 af 26. august 2010). Efter den gældende affattelse af bestemmelsen skal vælgerne optages på valglisten i den kommune, hvor vælgerne er tilmeldt folkeregistret.

De foreslåede ændringer af folketingsvalglovens § 15 gælder i et vist omfang også for Europa-Parlamentsvalg, jf. nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 14 og § 14 a, og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. nærmere henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 96, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Folketingsvalglovens § 16, stk. 1, 1. pkt., regulerer, i hvilken kommune de vælgere, der uanset udrejse anses for at have fast bopæl i riget, jf. folketingsvalglovens § 2, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i Det Centrale Personregister (CPR) som udrejst, efter anmodning skal optages på valglisten. Folketingsvalglovens § 16, stk. 1, 2. pkt., regulerer, i hvilken kommune i Danmark de vælge-

re, der er ansat i den danske stat og beordret til tjeneste uden for riget, samt deres ægtefæller mv., som umiddelbart forinden udsendelsen var folkeregistreret på Færøerne eller i Grønland, efter anmodning skal optages på valglisten.

Det tydeliggøres med ændringen af begge bestemmelser, at disse vælgere skal optages på valglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været bopælsregistreret i CPR. Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

De foreslåede ændringer af folketingsvalglovens § 16 gælder i et vist omfang også for Europa-Parlamentsvalg, jf. nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 14 og § 14 a, og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. nærmere henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 96, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Med ændringen fastsættes det udtrykkeligt i loven, at formanden for Valgnævnet ikke blot skal være dommer, men enten landsdommer eller højesteretsdommer. Dette svarer til hidtidig praksis for besættelsen af formandshvervet. Om baggrunden for ændringen henvises til afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger.

Kravet om, at formanden for Valgnævnet skal være enten landsdommer eller højesteretsdommer, skal såvel være opfyldt ved beskikkelsen som formand som løbende i beskikkelsesperioden. I modsat fald ophører beskikkelsen som formand med virkning fra det tidspunkt, hvor vedkommende ikke længere er landsdommer eller højesteretsdommer. Et skifte fra landsdommer til højesteretsdommer eller omvendt har ingen betydning for formandsbeskikkelsen.

Forslaget om, at formanden for Valgnævnet skal være en landsdommer eller højesteretsdommer får også betydning for Europa-Parlamentsvalg i kraft af de beføjelser, Valgnævnet udøver ved godkendelsen af formularer til vælgererklæringer for nye partier, der ønsker at deltage i Europa-Parlamentsvalg, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 11, stk. 2 og 3, og § 12.

Til nr. 7

Det tydeliggøres med ændringerne af folketingsvalglovens § 18, stk. 2 og 6, at en vælger, der flytter til en kommune, for at blive optaget på valglisten i kommunen senest på skæringsdatoen for optagelse på valglisten skal have anmeldt flytningen til tilflytningskommunen.

Dette svarer til den gældende forståelse af bestemmelserne, hvorefter anmeldelse skal ske til kommunens folkeregister, dvs. den eller de afdelinger i kommunens forvaltning, der varetager denne folkeregistreringsopgave. Kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse, understreges således ved den ændrede affattelse af bestemmelserne. At flytteanmeldelse skal ske til tilflytningskommunen (og ikke andre kommuner), følger af § 12, stk. 1, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009.

Skæringsdatoen for optagelse på valglisten vil som hidtil være 15 dage før valgdagen for en vælger, der flytter til kommunen fra en anden kommune, dog 18 dage, hvis vælgeren flytter til kommunen fra Færøerne og Grønland, samt 7 dage for en vælger, der flytter til kommunen fra udlandet, jf. folketingsvalglovens § 18. Er 15.-dagen en lørdag, søndag eller helligdag, fremrykkes fristen til den umiddelbart foregående søgnedag, som ikke er en lørdag, jf. loven § 18, stk. 7.

De foreslåede ændringer af folketingsvalglovens § 18 gælder i et vist omfang også for Europa-Parlamentsvalg, jf. nærmere Europa-Parlamentsvalglovens § 14 og § 14 a, og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. nærmere henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 96, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det tydeliggøres med ændringen af folketingsvalglovens § 18, stk. 3, at en vælger, der er flyttet inden for kommunen, skal have anmeldt flytningen til samme kommune for at blive optaget på valglisten i kommunen under den nye bopæl senest på skæringsdatoen for optagelse på valglisten, som i dette tilfælde er 15 dage før valgdagen.

Dette svarer til den gældende forståelse af bestemmelsen, hvorefter anmeldelse skal ske til kommunens folkeregister.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 7.

Til nr. 9 og 10

Det tydeliggøres med ændringerne af folketingsvalglovens § 20, at valgkort udsendes automatisk til de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. § 6, stk. 1 og 2, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, hvorimod de vælgere, der intet fast opholdssted (og dermed heller ingen fast bopæl) har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode), alene får tilsendt valgkort efter anmodning.

De vælgere, der resultatløst er eftersøgt, og som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR) som forsvundet i den hidtidige bopælskommune, indtil vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, jf. CPR-lovens § 6, stk. 5, er ikke optaget på valglisten og får dermed heller ikke tilsendt valgkort, medmindre vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, og vedkommende kan optages på valglisten på skæringsdatoen efter de øvrige nærmere betingelser herfor.

Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen, jf. afsnit 4.10. i ministeriets seneste vejledning om afholdelse af folketingsvalg (vejledning nr. 78 af 26. august 2010). Efter den gældende affattelse af bestemmelsen sendes valgkort til de vælgere, der er tilmeldt kommunens folkeregister.

De foreslåede ændringer af folketingsvalglovens § 20 gælder også for grundlovs-umiddelbare folkeafstemninger, jf. folketingsvalglovens § 96, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Efter de gældende regler i folketingsvalglovens § 31, stk. 3, er det obligatorisk for kommunalbestyrelsen at yde diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrerne og de tilfornordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne er af samme størrelse som de diæter, der gives efter reglerne i lov om kommunernes styrelse. Efter de gældende regler i den kommunale vederlagsbekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005) udgør diæterne 390 kr. pr. dag for kalenderåret 2012. Diætbeløbet forhøjes hvert år den 1. januar med 5 kr. For dage, hvor hvervet beslaglægges mere end 4 timer, ydes det dobbelte.

Det foreslås indsat som ny bestemmelse i folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 3. pkt., at kommunalbestyrelsen kan beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse, jf. dog den foreslåede maksimumsgrænse i § 31, stk. 3, 4. pkt.

Med udtrykket "kommunalbestyrelsen" sigtes til kommunalbestyrelsen selv og ikke til kommunens andre kommunalpolitiske organer, jf. også udtrykket "på et møde". Henset til, at valgbestyrelsens medlemmer skal og valgstyrere og tilfornordnede vælgere kan være medlem af kommunalbestyrelsen, kan kommunalbestyrelsen ikke delegerer til et udvalg eller kommunens forvaltning at træffe afgørelse om disses honorering.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke ydes diæter, eller at diæterne udgør et større eller lavere beløb, end der følger af de ovennævnte regler i lov om kommunernes styrelse, jf. dog maksimumsgrænsen i 4. pkt. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutningen generelt eller for et eller flere af de herved, der nævnes i bestemmelsen (valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrere eller tilfornordnede vælgere). Kommunalbestyrelsen kan også ud fra saglige og generelle kriterier træffe beslutningen for en del af indehaverne af et givet herved, f.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen på det enkelte afstemningssted beslutte, at der kun for de medvirkende ved visse afstemningssteder ydes et andet diætbeløb. Kommunalbestyrelsen kan ligeledes ud fra saglige og generelle kriterier træffe beslutningen for en del af den virksomhed, den pågældende persongruppe udøver i forbindelse med et valg, f.eks. kan kommunalbestyrelsen ud fra belastningen ved afstemningen på valgdagen og valgaftenen beslutte, at de personer, der medvirker til begge typer opgaver, skal ydes et andet diætbeløb end de personer, der medvirker til f.eks. fintællingen. Kommunalbestyrelsen er herved ikke bundet af bestemmelsen om, at der for dage, hvor hvervet beslaglægges mere end 4 timer, ydes det dobbelte diætbeløb.

Kommunalbestyrelsen kan derimod ikke beslutte, at der ydes anden ydelse end diæter. Som i dag vil der ikke være hjemmel i lovgivningen til at yde erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. § 16, stk. 6, og § 16 a, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse, hvorefter der ikke kan ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i forbin-

delse med varetagelse af hverv, for hvilket der i henhold til særlovgivningen er tillagt den pågældende særligt honorar eller vederlag.

Kommunalbestyrelsen kan heller ikke beslutte, at der ydes godtgørelse for afholdte udgifter i et videre omfang, end hvad der følger af lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 10 og 11, for kommunalbestyrelsesmedlemmer og § 16 a, stk. 7, for ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer. Da ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer alene kan blive valgstyrelse og tilfornordnede vælgere, vil hvervet for ikke-kommunalbestyrelsesmedlemmer være omfattet af lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 1, litra f, og dermed § 16 a, stk. 7.

Kommunalbestyrelsen kan heller ikke beslutte, at der ydes diæter til borgmestere, magistratsmedlemmer og udvalgsformænd med del i den administrative ledelse, jf. § 19, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelse af kommunale hverv (vederlagsbekendtgørelsen), hvorefter den, der modtager borgmestervederlag – med undtagelse af de i bestemmelsen anførte typer godtgørelser – ikke samtidig kan oppebære anden økonomisk ydelse af kommunens kasse for bestridelse af et kommunalt hverv.

Det foreslås indsat som ny bestemmelse i folketingsvalglovens § 31, stk. 3, 4. pkt., at der i lighed med, hvad der gælder i dag for ydelse af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. lov om kommunernes styrelse § 16, stk. 5, næstsidste pkt., højst kan ydes et diætbløb pr. dag svarende til det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed. Det diætbløb, der ydes pr. dag, kan dermed højst udgøre 1.950 kr. for kalenderåret 2012.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 31 gælder også for vederlæggelse af valgbestyrelse, valgstyrelse og tilfornordnede vælgere ved Europa-Parlamentsvalg, jf. henvisningsbestemmelserne i Europa-Parlamentsvalglovens § 16, stk. 1, og 17, stk. 2, og ved grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, jf. henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 97, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Bestemmelsen i folketingsvalglovens § 33 a, stk. 2, 5. pkt., sætter en lovgivningsmæssig ramme for, hvilke mellem- og efternavne en kandidat til et folketingsvalg er berettiget til at forlange anført på stemmesedlen.

Det tydeliggøres med ændringen, at kandidaten – ud over de mellem- og efternavne, kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven – alene er berettiget til at anføre de mellemnavne, som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR). Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen, hvorefter kandidaten – ud over de mellem- og efternavne, kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven – alene er berettiget til at anføre de mellemnavne, som er anmeldt til folkeregistret.

Med bestemmelsen sigtes til de adresseringsmellemnavne, som inden navnelovens ikrafttræden den 1. april 2006 var registreret i CPR, og som kan forblive regi-

streret i CPR, indtil den pågældende ændrer mellem- eller efternavn eller adresse-
ringsmellemnavnet slettes efter ansøgning fra den pågældende, jf. navnelovens §
30, stk. 3 (lov nr. 524 af 24. juni 2005 med senere ændringer).

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Med ændringen af folketingsvalglovens § 47 fastsættes det som noget nyt, at valg-
listeføreren skal forlange, at den vælger, der møder frem på afstemningsdagen for
at afgive stemme, giver oplysning om sin fødselsdato.

Efter den gældende affattelse af bestemmelsen er den vælger, der møder frem på
afstemningsdagen for at afgive stemme, alene på forespørgsel forpligtet til at oply-
se om sin fødselsdato (ud over sit navn og sin bopæl), jf. folketingsvalglovens § 47,
4. pkt. Denne forpligtelse består fortsat efter den foreslåede bestemmelse, jf. ud-
trykket "... forlange, at vælgeren giver oplysning om vælgerens fødselsdato". Som
noget nyt er valglisteføreren imidlertid over for enhver vælger, der møder frem på
afstemningsdagen, som et led i sikringen af, at den vælger, der er mødt frem, er
den samme som den vælger, valgkortet er udstedt til, forpligtet til at forespørge
vælgeren om vælgerens fødselsdato. Valglisteføreren er forpligtet til at gøre dette,
efter at vælgeren har afleveret sit valgkort, eller, hvis vælgeren ikke har medbragt
sit valgkort, nyt valgkort er udskrevet, jf. den foreslåede bestemmelses placering
efter folketingsvalglovens § 47, 2. og 3. pkt., men kan forespørge vælgeren herom
på et tidligere tidspunkt.

Det forudsættes, at valglisteføreren sikrer sig, at vælgeren ikke kan læse den frem-
lagte valgliste med dets angivelse af vælgerens fødselsdato.

Det er alene sin fødselsdato og ikke de sidste fire cifre i vælgerens personnummer,
vælgeren er forpligtet til at oplyse valglisteføreren om efter den foreslåede be-
stemmelse. Opstår der tvivl om en vælgers identitet, skal vælgerens identitet imid-
lertid fastslås, om nødvendigt ved fremlæggelse af dokumentation herfor, jf. folke-
tingsvalglovens § 47, 5. pkt., der bliver 6. pkt. I den forbindelse kan fremlæggelse
af dokumentation for vælgerens fulde personnummer komme på tale.

Vælgerens nægtelse af at afgive de ønskede oplysninger om sin identitet, herun-
der om sin fødselsdato, vil ligesom i dag kunne føre til, at vælgerens identitet ikke
kan fastslås, og at den fremmødte person derfor ikke kan få udleveret en stemme-
seddel, jf. folketingsvalglovens § 47, sidste pkt.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 47 gælder i kraft af henvisnings-
bestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, også for Europa-
Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 99,
stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Som en konsekvens af § 1, nr. 13, fastsættes det, at de oplysninger, vælgeren alene på forespørgsel skal give, er vælgerens navn og bopæl. Som nævnt under § 1, nr. 13, vil vælgeren fremover altid skulle afgive oplysning om sin fødselsdato, idet valglisteføreren altid skal forlange dette.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 47 gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 99, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Med ændringen af folketingsvalglovens § 50 lovfæstes, at det gældende forbud mod valgagitation i afstemningslokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil fremover også gælder enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren. Lovfæstelsen er en kodificering af den almindelige valgtretlige grund-sætning om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen.

Ved at kodificere, at forbuddet også gælder "anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren", sikres, at materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke må være fremlagt eller ophængt i valglokalet. Det er endvidere ikke muligt at skelne skarpt mellem oplysende materiale på den ene side og materiale med holdningsmæssig påvirkning på den anden side. Også oplysende materiale om emnerne for valget eller folkeafstemningen eller om aktuelle politiske spørgsmål vil kunne være materiale, der ikke vil kunne fremlægges i afstemningslokalerne. Oplysninger på valgkort, opslag eller stemmesedler mv. til brug for selve stemmeafgivningen om temaet for folkeafstemningen eller om kredsen af opstillede partier og kandidater er ikke omfattet af forbuddet.

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå den holdningsmæssige påvirkning finder sted. Også holdningsmæssig påvirkning via emblemer, mærkater eller lignende, der bæres af valgstyrelser eller tilfornede vælgere, eller via kommunens eller valgstyrelseres eller tilfornede vælgere tændte elektroniske medier (TV, computere, mobiltelefoner, smartphones og tablets mv.) er omfattet af forbuddet. Også holdningsmæssig påvirkning fra andre vælgere er omfattet af forbuddet. Det forudsættes dog ligesom i dag, at denne påvirkning skal være af en vis påtrængende karakter, før valgstyrelserne skrider ind. At vælgere, der møder op for at stemme, bærer emblemer, mærkater eller lignende med opfordring til en bestemt stemmeafgivning eller har deres mobiltelefoner, smartphones og tablets mv. tændte, vil normalt ikke i sig selv være tilstrækkeligt til, at valgstyrelser kan skride ind.

Forbuddet mod holdningsmæssig påvirkning gælder ligesom forbuddet mod valgagitation "i valglokalene eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil". Heri ligger efter ministeriets praksis, at valgagitation på afstemningsstedets matrikel skal foregå i en så passende afstand fra den eller de indgangsdøre, vælgerne skal

bruge med henblik på stemmeafgivning til den bygning, hvor stemmelokalerne ligger, at det ikke sker "i umiddelbar tilknytning" til stemmelokalerne. Vurderingen af, hvad der må anses for "passende afstand", vil afhænge af de konkrete adgangsf forhold til bygningen med stemmelokalerne. Områder på eller ud til offentlig gade eller vej er ikke omfattet af forbuddet. Det nævnte forbud gælder, uanset om afstemningsstedets matrikel er ejet af kommunen eller en privat ejer.

Forbuddet imod holdningsmæssig påvirkning skal påses af valgstyrrerne på afstemningsstederne. Kommunalbestyrelsen vil som hidtil i henhold til de almindelige valgtretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen tillige være ansvarlig for at beskytte vælgerne mod holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden stemmeafgivningen.

Om indholdet af de almindelige valgtretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen henvises nærmere til ministeriets vejledninger om afholdelsen af folketingsvalg, se afsnit 7.5. i ministeriets seneste vejledning (vejledning nr. 78 af 26. august 2010).

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 50 gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 25, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 99, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

Med fastsættelsen i folketingsvalglovens § 53 af enhver vælgers ret til at brevstemme i enhver kommune foretages to ændringer:

For det første foreslås den gældende betingelse i loven om, at vælgeren skal være *forhindret* i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afskaffet. Vælgeren skal efter gældende ret ikke afgive en erklæring eller fremlægge dokumentation for at være forhindret i at møde frem på valgdagen, og stemmemodtageren skal ikke på anden måde efterprøve, om vælgeren er forhindret. Det beror således i realiteten på vælgerens egen afgørelse, om vælgeren er forhindret i at møde frem på valgdagen, jf. herved også bemærkningerne til folketingsvalglovens § 55 a, stk. 1, som ændret ved lov nr. 145 af 30. april 1980 (FT 1979-80, 2. samling, L 143, A, 3565, 3593). Hertil kommer, at muligheden for brevstemmeafgivning i stigende grad benyttes af vælgerne. I konsekvens heraf foreslås kravet om, at vælgeren skal være forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afskaffet, således at enhver vælger under forudsætning af, at vælgeren kan identificere sig, jf. folketingsvalglovens § 61, har en lovmæssig ret til at brevstemme i enhver kommune her i landet.

Bestemmelsen i folketingsvalglovens § 47, 1. pkt., hvorefter valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet, skal som hidtil forstås med forbehold for reglerne i lovens kapitel 8 om brevstemmeafgivning, jf. det udtrykkelige forbehold herom i den hidtil gældende bestemmelse i folketingsvalglovens § 35, stk. 3, 1. pkt., som indført ved lov nr. 171 af 31. marts 1953. Bestemmelsen i folketingsvalglovens § 47, 1. pkt., foreslås derfor ikke ændret.

For det andet foreslås det gældende krav i loven om, at vælgeren kan brevstemme på ethvert *folkeregister* her i landet, ændret, således at vælgeren kan brevstemme i enhver kommune her i landet. Dette svarer til den gældende brede forståelse af bestemmelsens hidtidige betegnelse "folkeregister", jf. herom afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Med den nye affattelse af bestemmelsen slås det fast, at det er kommunalbestyrelsen, der inden for lovgivningens rammer, herunder de uskrevne valgretlige grundsætninger, afgør, hvilken eller hvilke afdelinger i den kommunale forvaltning der skal være det sted, hvor enhver vælger kan afgive brevstemme. Kommunalbestyrelsen kan ligesom i dag henlægge afgivelsen af brevstemmer til en eller flere afdelinger med folkeregistreringsfunktioner, men kan også beslutte at henlægge afgivelsen af brevstemmer til et eller flere af kommunens borgerservicecentre. Det er endvidere ikke noget krav, at den afdeling, hvor brevstemmeafgivning kan finde sted, samtidig varetager folkeregistrerings- eller borgerservicefunktioner. Kommunalbestyrelsen kan under forudsætning af bl.a. fornøden afskærmning af de lokaliteter, hvor brevstemmeafgivningsfunktionen foregår, sikring af stemmehemmeligheden og valghandlingens uforstyrrede afvikling også henlægge afgivelsen af brevstemmer til andre dele af den kommunale forvaltning, f.eks. biblioteker, eller til mobile enheder, f.eks. valgbusser eller biblioteksbusser, eller til midlertidige afstemningssteder, f.eks. på en banegård eller en uddannelsesinstitution. Kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse, understreges således ved den ændrede affattelse af bestemmelsen.

Beslutningen om valg og indretning af kommunens brevstemmeafgivningssteder kan i overensstemmelse med sædvanlige delegationsprincipper træffes af vedkommende stående udvalg eller økonomiudvalget eller af kommunens forvaltning inden for de af kommunalbestyrelsen eventuelt fastsatte rammer herfor.

Der stilles ikke krav om et bestemt antal brevstemmeafgivningssteder eller en bestemt geografisk fordeling af disse. Det forudsættes dog, at kommunalbestyrelsen ved valget af brevstemmeafgivningssteder sikrer sig, at vælgeren ikke får for lang afstand til et sted, hvor de kan brevstemme, og at der er rimelige muligheder for ved offentlig og privat transport at begive sig hen til brevstemmeafgivningsstedet. Der må indrømmes en vid margen for kommunalbestyrelsens lokale skøn.

Under alle omstændigheder forudsættes, at kommunalbestyrelsen ved indretningen af brevstemmeafgivningsstedet og håndteringen af brevstemmerne overholder såvel den skrevne som den uskrevne lovgivnings krav til afstemningsstedets indretning og håndtering af brevstemmer. Også den almindelige valgretlige grundsætning om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valg handlingen skal overholdes. Det påhviler efter denne grundsætning kommunalbestyrelsen som ansvarlig myndighed for afholdelse af brevstemmeafgivningen at sikre, at vælgerne kan afgive brevstemme uden at blive udsat for nogen form for holdningsmæssig påvirkning, herunder påvirkning, der kan karakteriseres som valgagitation, umiddelbart inden brevstemmeafgivningen. Dette indebærer bl.a., at brevstemmeafgivning som udgangspunkt bør foregå i et særligt lokale eller i afskærmede omgivelser, hvor der ikke er fremlagt eller ophængt materiale, der kan tolkes som agiterende eller i øvrigt holdningspåvirkende. Er brevstemmeafgivningen henlagt til

afholdelse på et bibliotek, hvor der som et led i bibliotekets forpligtelse til at informere om samfundsforhold i henhold til bibliotekslovgivningen er fremlagt holdningspåvirkende materiale, er det et krav, at dette materiale er anbragt på en sådan måde, at det ikke befinder sig i eller i nærheden af brevstemmeområdet. Det skal bl.a. ved den fornødne skiltning, afskærmning og støjdemning samt den fornødne bemanning ved dertil instrueret kommunalt personale sikres, at valghandlingen kan afvikles forsvarligt, stemmehemmeligheden overholdes, og brevstemmematerialet opbevares forsvarligt. Der skal endvidere være den fornødne plads og indretning til, at vælgeren kan afgive stemme uden overværelse af andre, og den fornødne hjælp ydes de vælgere, der har behov for hjælp til stemmeafgivning. Er brevstemmeafgivningen henlagt på steder med fri adgang for offentligheden, f.eks. en banegård, skal der udvises særlig omhu for at sikre lovgivningens krav til valghandlingens uforstyrrede varetagelse, herunder i form af den fornødne afskærmning af afstemningslokalerne og sikring af vælgeren imod holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden brevstemmeafgivningen. Der er lige så lidt som i dag adgang til at oprette brevstemmeafgivningssteder på eller ud til offentlig gade eller vej.

Der er tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om oprettelse af et navnlig midlertidigt brevstemmeafgivningssted er i overensstemmelse med grundsætningen om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen på kommunens hjemmeside og på anden egnet måde offentliggør, hvilken eller hvilke afdelinger i kommunen der varetager brevstemmeafgivningsfunktionen og disses åbningstid.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 53 gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 17

Efter de gældende regler i folketingsvalglovens § 54, stk. 4, kan en vælger, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, brevstemme i vælgerens eget hjem, medmindre vælgeren har mulighed for at brevstemme i en af de institutioner og boformer m.v., hvor brevstemmeafgivning kan ske, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 2. Ansøgning om brevstemmeafgivning i eget hjem skal indgives til opholdskommunen senest kl. 18 tolv dage før valgdagen. Fristen forlænges dog til førstkommande mandag kl. 12, hvis tolv dage før valgdagen er en lørdag eller søndag.

Det fastslås som noget nyt i folketingsvalglovens § 54, stk. 4, 3. og 4. pkt., at kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist end de gældende frister for indgivelsen af ansøgningen om at brevstemme i hjemmet. Ansøgningen kan dog senest indgives næstsidste søgnedag før valgdagen, som er den sidste dag for afgivelse af brevstemme her i landet, jf. folketingsvalglovens § 56. Bestemmelsen giver således ikke adgang til at fastsætte en kortere frist end de gældende frister for brevstemmeafgivning. Fristen for indgivelse af ansøgning skal derfor fastsættes

under hensyntagen til, at vælgeren skal kunne nå at afgive sin brevstemme i hjemmet, inden fristen for brevstemmeafgivning udløber.

En eventuelt senere frist forudsættes i overensstemmelse med lighedsgrundsætningen fastsat generelt for alle vælgere i kommunen, der ønsker at brevstemme i eget hjem til det pågældende valg. En beslutning om fastsættelse af en senere frist kan træffes også efter udløbet af den gældende frist og må i givet fald gælde generelt for alle ansøgninger om brevstemmeafgivning i eget hjem, der modtages efter dette tidspunkt.

En beslutning om fastsættelse af en senere frist gælder kun for det pågældende valg og skal træffes på ny for at få virkning for et følgende valg. Kommunalbestyrelsen er ikke ved senere valg bundet af sin beslutning om fastsættelse af en eventuel frist.

Bestemmelsen er ikke udtryk for noget delegationsforbud. Beslutning om senere fristfastlæggelse kan i overensstemmelse med sædvanlige delegationsprincipper træffes af vedkommende stående udvalg eller økonomiudvalget eller af kommunens forvaltning inden for de af kommunalbestyrelsen eventuelt fastsatte rammer herfor.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 54, stk. 4, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 18

Det fastsættes med ændringen af folketingsvalglovens § 54, stk. 4, sidste pkt., at den i § 3, nr. 17, omhandlede ansøgning fra vælgeren om at brevstemme i hjemmet skal indgives til opholdskommunen og ikke som efter den gældende bestemmelse til folkeregistret i opholdskommunen. Udtrykket "folkeregistret" skal efter den gældende bestemmelse forstås bredt, dvs. på den eller de afdelinger i kommunen med folkeregistrerings- eller borgerservicefunktioner, kommunalbestyrelsen har bestemt skal varetage brevstemmefunktionen, jf. folketingsvalglovens § 53.

Med bestemmelsen understreges imidlertid kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse. Det er således ikke længere et krav, at opgaven med at modtage ansøgninger fra vælgere om at brevstemme i hjemmet skal henlægges til den eller de afdelinger i kommunen, der varetager folkeregistrerings- eller borgerservicefunktioner. Det er heller ikke noget krav, at opgaven med at modtage ansøgninger fra vælgere om at brevstemme i hjemmet skal henlægges til de steder i kommunerne, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt enhver vælger kan brevstemme, jf. forslaget i § 3, nr. 16, til ændringen af den gældende bestemmelse i folketingsvalglovens § 53 om brevstemmeafgivning på kommunens folkeregistre.

Det forudsættes imidlertid, at kommunalbestyrelsen sørger for, at vælgerne bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i hjemmet, jf. tillige § 3 i be-

kendtgørelse nr. 128 af 19. februar 2009 om brevstemmeafgivning i vælgerens hjem. I den forbindelse forudsættes det, at vælgerne bliver gjort bekendt med, hvilken eller hvilke afdelinger i kommunen der varetager opgaven med at modtage ansøgninger fra vælgeren om at brevstemme i hjemmet og disses åbningstid.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 54, stk. 4, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Det fastsættes med ændringen af folketingsvalglovens § 60, stk. 2, 2. pkt., at brevstemmematerialet til enhver tid skal findes hos kommunerne og ikke som efter den gældende bestemmelse på folkeregistrene. Udtrykket "folkeregistrene" skal efter den gældende bestemmelse forstås bredt, dvs. på den eller de afdelinger i kommunen med folkeregistrerings- eller borgerservicefunktioner, kommunalbestyrelsen har bestemt skal varetage brevstemmefunktionen, jf. folketingsvalglovens § 53.

Med bestemmelsen understreges imidlertid kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse. Det er således ikke længere et krav, at brevstemmematerialet skal findes på den eller de afdelinger i kommunen, der varetager folkeregistrerings- eller borgerservicefunktioner. Det er heller ikke noget krav, at brevstemmematerialet til enhver tid skal findes i fysisk form på de steder i kommunerne, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt enhver vælger kan brevstemme, jf. forslaget i § 3, nr. 16, til ændringen af den gældende bestemmelse i folketingsvalglovens § 53 om brevstemmeafgivning på kommunens folkeregistre.

Det forudsættes imidlertid, at brevstemmematerialet opbevares af kommunerne på en sådan måde, at brevstemmematerialet i hele perioden er tilgængeligt for de steder i kommunerne, der varetager brevstemmeafgivningsfunktioner, og således at brevstemmematerialet i fysisk form ligger klart på de steder i kommunerne, hvor kommunalbestyrelsen har bestemt enhver vælger kan brevstemme, fra og med den første dag, hvor der kan brevstemmes efter lovens bestemmelser (tre uger før valgdagen ved folketingsvalg), jf. folketingsvalglovens § 56.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 60 gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 1, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, dog med den ændring, at enhver vælger ved Europa-Parlamentsvalg og ved sådanne folkeafstemninger kan brevstemme i kommunerne de sidste 3 måneder før valgdagen, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, som ændret ved § 4, nr. 7, og folketingsvalglovens § 100, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 20

Det præciseres med den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 61, stk. 3, at det er vælgeren i overværelse af stemmemodtageren, der, efter at vælgeren har udfyldt stemmesedlen og følgebrevet, lægger konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten samt udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl. I dag stilles der alene i folketingsvalglovens § 61, stk. 7, krav om, at konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet skal lægges i yderkuverten og vælgerens navn, fødselsdato og bopæl angives på yderkuverten, uden at der i loven stilles krav om, hvem der foretager denne handling eller i overværelse af hvem handlingen foretages.

Hverken vælger eller stemmemodtager vil således uden den andens tilstedeværelse kunne ilægge konvolut og følgebrev i yderkuverten eller på den angivne måde udfylde yderkuverten. Det påhviler stemmemodtageren at sikre, at vælgeren foretager de nævnte foranstaltninger.

Udtrykket "udfylde yderkuverten" i forbindelse med angivelsen af vælgerens navn, fødselsdato og bopæl herpå skal ses i sammenhæng med, at der på de af ministeriet fremstillede yderkupper, jf. folketingsvalglovens § 60, på bagsiden er fortrykte rubrikker, der skal udfyldes med angivelsen heraf.

Om ydelse af hjælp til den vælger, der ikke selv ønsker at ilægge konvolut og følgebrev i yderkuverten eller angive sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten, henvises til § 3, nr. 21.

Den af ministeriet i henhold til folketingsvalglovens § 63 foretagne særlige regulering af visse typer af brevstemmeafgivning gælder fortsat i den udstrækning, de administrative forskrifter er forenelige med loven.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 61, stk. 3, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 21

Det præciseres med ændringen af folketingsvalglovens § 61, stk. 4, at den vælger, der i øvrigt ønsker hjælp til brevstemmeafgivningen, kan forlange, at den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yder den fornødne hjælp. Med udtrykket "i øvrigt ønsker hjælp til brevstemmeafgivningen" sigtes til situationer, hvor en vælger ønsker anden hjælp til brevstemmeafgivningen end til udfyldelse af stemmesedlen og udfyldelse og underskrift af følgebrevet. Dette kan f.eks. omfatte den situation, hvor en vælger ønsker hjælp til at ilægge konvolutten og følgebrevet i yderkuverten eller til at angive sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten. Dette er ellers vælgerens opgave, jf. § 3, nr. 20.

Det er ikke nogen betingelse for at yde den fornødne hjælp, at vælgeren ikke er i stand til at ilægge konvolutten og følgebrevet i yderkuverten eller til at angive sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten. Det er tilstrækkeligt, at vælgeren ikke

ønsker selv at udføre denne opgave. Det forudsættes i givet fald, at stemmemodtageren udfører hjælpen i overværelse af vælgeren.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 61, stk. 4, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 22

Som en konsekvens af § 3, nr. 20, ændres folketingsvalglovens § 61, stk. 7, således at det nu alene står i bestemmelsen, at yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.

Det forudsættes, at stemmemodtageren, forinden yderkuverten sendes til vedkommende kommunalbestyrelse, har adresseret yderkuverten til vedkommende kommunalbestyrelse. Stemmemodtageren kan efter eget ønske overlade dette til vælgeren, men skal efterprøve, om yderkuverten er stilet til rette kommunalbestyrelse.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 61, stk. 7, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 23

Med indsættelsen af folketingsvalglovens § 61, stk. 8, lovfæstes, at det gældende forbud på afstemningsdagen mod valgagitation i afstemningslokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, jf. folketingsvalglovens § 50, 3. pkt., fremover også gælder valgagitation og enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, der finder sted i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Lovfæstelsen er en kodificering af den almindelige valgretlige grundsætning om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valgbehandlingen, der også gælder for brevstemmeafgivning.

Om forståelsen af udtrykket "anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 15.

Forbuddet mod holdningsmæssig påvirkning gælder alle former for brevstemmeafgivning, der afholdes efter valglovgivningens regler, dvs. her i landet, på Færøerne, i Grønland og i udlandet samt på danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg. Forbuddet gælder med de fornødne tilpasninger også, hvis brevstemmeafgivningen foregår i privat regi. Gennemføres brevstemmeafgivning i vælgerens hjem eller opholdsrum, er det alene vælgeren selv, der skal beskyttes mod holdningsmæssig påvirkning fra brevstemmemodtagerne, dvs. den del af forbuddet, der omhandler

den påvirkning, en vælger kan have på andre vælgere, vil ikke være relevant at håndhæve.

Forbuddet mod holdningsmæssig påvirkning skal påses af den brevstemmemodtager, der varetager håndteringen af vælgerens brevstemme. Varetager flere stemmemodtagere brevstemmeafgivningen, hvilket er et krav ved brevstemmeafgivning på sygehuse, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene samt i vælgerens eget hjem, jf. folketingsvalglovens § 55, jf. § 54, stk. 1-4, skal forbuddet påses af dem begge. Kommunalbestyrelsen vil som hidtil i henhold til de almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen tillige være ansvarlig for at beskytte vælgerne mod holdningsmæssig påvirkning umiddelbart inden brevstemmeafgivningen. Tilsvarende forudsættes at gælde de offentlige myndigheder, der i øvrigt er ansvarlige for brevstemmeafgivning (regionsrådene for så vidt angår offentlige sygehuse, Kriminalforsorgen, de færøske eller grønlandske folkeregistre, Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet). Varetages brevstemmeafgivningen alene i privat regi (danske skibe i udenrigsfart og danske havanlæg), vil alene stemmemodtageren være forpligtet til at påse det nu lovfæstede forbud.

Forbuddet imod holdningsmæssig påvirkning gælder "i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen". Er der indrettet særlige lokaler eller afskærmede dele af et lokale til brevstemmeafgivningen, hvilket en offentlig myndighed som udgangspunkt vil være forpligtet til i kraft af de ulovbestemte principper om neutralitet, gælder forbuddet stemmelokalet og de umiddelbare adgangsveje hertil. Forbuddets rækkevidde må da afgøres ud fra de konkrete adgangsforhold til stemmelokalet. Er der ikke indrettet særlige lokaler til brevstemmeafgivningen, hvilket f.eks. kan være tilfældet ved brevstemmeafgivning hos stemmemodtagere uden for Danmark, på danske skibe i udenrigsfart eller danske havanlæg, påhviler det stemmemodtageren ved passende foranstaltninger at sikre sig, at brevstemmemodtageren ikke udsættes for holdningsmæssig påvirkning umiddelbart før brevstemmeafgivningen. Forbuddets stedlige rækkevidde må afgøres konkret. Forbuddet gælder under alle omstændigheder kun i det tidsrum, brevstemmeafgivningen foregår.

Den særlige regulering af forbuddet mod valgagitation i de bekendtgørelser, ministeriet i henhold til folketingsvalglovens § 63 har udstedt om brevstemmeafgivning på sygehuse, i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, samt i kriminalforsorgens anstalter og arresthusene og i vælgerens eget hjem, forudsættes opretholdt.

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 61, stk. 8, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 6, også for Europa-Parlamentsvalg og i kraft af henvisningsbestemmelsen i folketingsvalglovens § 100, stk. 1, også for grundlovsumiddelbare folkeafstemninger.

Der henvises øvrigt til afsnit 2.3.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 24

Det tydeliggøres med ændringen af folketingsvalglovens § 100, stk. 4, at det er de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, at brevstemmeafgiv-

ning ved de landsdækkende folkeafstemninger, der afholdes i henhold til grundloven, jf. folketingsvalglovens § 94, kan finde sted de sidste tre måneder før afstemningsdagen, dog senest næstsidste søgnedag før afstemningsdagen.

Ændringen er en konsekvens af ændringen af folketingsvalglovens § 53, jf. § 3, nr. 16, hvorefter det ikke længere er på kommunernes folkeregistre, men i enhver kommune her i landet, at enhver vælger kan brevstemme.

Det er kun de steder i kommunerne, hvor enhver vælger har ret til at brevstemme, at brevstemmeafgivning ved de nævnte folkeafstemninger kan finde sted i de sidste tre måneder før afstemningsdagen. Brevstemmeafgivning de øvrige steder i kommunerne, hvor visse grupper af vælgere kan brevstemme, kan ved de nævnte folkeafstemninger alene finde sted inden for de sædvanlige frister, der gælder ved folketingsvalg, dvs. de sidste tre uger før afstemningsdagen, dog senest næstsidste søgnedag før valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 100, stk. 3, jf. § 56. Det drejer sig om brevstemmeafgivning på visse institutioner, boformer og boliger omfattet af lov om social service og boliglovgivningen, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 2, samt i vælgerens hjem og på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, jf. folketingsvalglovens §§ 54, stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 25

Efter de gældende regler tilvejebringes brevstemmematerialet til folketingsvalg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger af Økonomi- og Indenrigsministeriet, jf. folketingsvalglovens § 60, stk. 2, 1. pkt., jf. tillige folketingsvalglovens § 100, stk. 1, ligesom udgifterne til brevstemmematerialet til folketingsvalg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger afholdes af statskassen, jf. folketingsvalglovens § 105, stk. 2. Ved ændringen af folketingsvalglovens § 105, stk. 2, fastsættes som noget nyt, at kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale til folketingsvalg og grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen. Ved udtrykket "brevstemmeafgivning i kommunen" sigtes til de tilfælde, hvor kommunen er ansvarlig brevstemmemyndighed, dvs. den brevstemmeafgivning, enhver vælger kan foretage i enhver kommune i hele landet, jf. folketingsvalglovens § 53, samt brevstemmeafgivning på visse institutioner, boformer og boliger omfattet af lov om social service og boliglovgivningen, jf. folketingsvalglovens § 54, stk. 2, samt i vælgerens hjem og på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, jf. folketingsvalglovens §§ 54, stk. 4 og 5.

Der er alene tale om en refusionsordning, dvs. der sker ingen ændringer i Økonomi- og Indenrigsministeriets forpligtelse til at tilvejebringe brevstemmematerialet.

Kommunen bliver med ændringen forpligtet til at betale kostprisen, dvs. en pris for samtlige direkte og indirekte omkostninger, staten har haft i forbindelse med leveringen til kommunen af det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer. Dette omfatter udgifterne til fremstilling, pakning i sæt, opbevaring, fremfindning og forsendelse af brevstemmematerialet samt administrative udgifter til fakturering og bogføring. Det er alene kostprisen, kommunen skal betale. Statskassen må ikke

oppebære nogen avance ved udleveringen af det af staten fremstillede brevstemmemateriale.

Kommunen bliver endvidere alene forpligtet til at betale statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer, og ikke statens udgifter til det brevstemmemateriale, ministeriet i øvrigt har ladet fremstille til brug for bl.a. brevstemmeafgivning i udlandet, på sygehuse, i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse mv.

Den merudgift, kommunerne under ét bliver pålagt med lovforslaget, vil kommunerne blive kompenseret for i kraft af Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT-princippet).

Den foreslåede ændring af folketingsvalglovens § 105, stk. 2, gælder i kraft af henvisningsbestemmelsen i Europa-Parlamentsvalglovens § 45 også for Europa-Parlamentsvalg.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.4.1. i de almindelige bemærkninger.

Til § 4

Indledningsvis bemærkes, at Europa-Parlamentsvalgloven i et vist omfang indeholder henvisninger til folketingsvalglovens regler, som bevirker, at en række af de i § 3 foreslåede ændringer af folketingsvalgloven også kommer til at gælde for Europa-Parlamentsvalg. Der henvises til bemærkningerne til § 3.

Til nr. 1

Det tydeliggøres med ændringen, at den kommune, der skal forsyne de vælgererklæringer, et nyt parti skal indsamle for at kunne deltage i Europa-Parlamentsvalg, med en attestation af, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valgret til Europa-Parlamentet, jf. Europa-Parlamentsvalglovens § 11, stk. 5, 2. pkt., er den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR). Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 1, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det fastsættes som noget nyt ved Europa-Parlamentsvalg, at kommunen ikke kan meddele den i § 4, nr. 1, omhandlede attestation af en vælgererklæring, hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation.

Den foreslåede bestemmelse er parallel til en tilsvarende bestemmelse ved folketingsvalg, hvorefter kommunen ikke kan meddele attestation af en vælgererklæring, hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, men inden kommunen har meddelt attestation, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 5, 3. pkt. Bestemmelsen herom i folketingsvalgloven blev indført ved lov nr. 245 af 19. april 1989 som en kon-

sekvens af den ved samme lov vedtagne ændring af fremgangsmåden ved partianmeldelse, således at der fremover blev krævet en aktiv, selvstændig handling fra den, der ønsker at deltage i en partianmeldelse (FT 1988-89, L 168, A 3963, 3965, 3970).

Uanset at der ikke i Europa-Parlamentsvalgloven stilles krav om samme aktive medvirken fra vælgerens side, virker det dog stødende, at vælgere, der er døde, efter at de har underskrevet en vælgererklæring, kan få attesteret, at de ved erklæringens afgivelse opfyldte betingelserne for valgret til Europa-Parlamentet med den konsekvens, at de pågældende vælgere medregnes ved en partianmeldelse.

Det foreslås derfor, at retstilstanden ved Europa-Parlamentsvalg på dette punkt gøres parallel til retstilstanden ved folketingsvalg.

Er vælgeren død, efter at kommunen har meddelt attestation, vil vælgererklæringen såvel ved folketingsvalg som ved Europa-Parlamentsvalg skulle medregnes ved en partianmeldelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det tydeliggøres med ændringen af Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 1, 1. pkt., at den kommune, hvori herboende EU-borgere, der har valgret til Europa-Parlamentet, efter anmodning eller automatisk, jf. § 14 a, stk. 2, optages på valglisten, er den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR).

Det tydeliggøres med ændringen af Europa-Parlamentsvalglovens § 14 a, stk. 2, at de herboende EU-borgere med valgret til Europa-Parlamentet, der automatisk optages på valglisten, optages efter tilsvarende regler, som gælder for folketingsvælgere, der er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR).

Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 og 5

Det tydeliggøres med ændringerne af Europa-Parlamentsvalglovens § 15, at valgkort udsendes automatisk til de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. § 6, stk. 1 og 2, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, eller registreret i Udenrigsministeriets protokol, hvorimod de vælgere, der intet fast opholdssted (og dermed heller ingen fast bopæl) har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode), alene får tilsendt valgkort efter anmodning.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 9 og 10, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det tydeliggøres med ændringen af Europa-Parlamentsvalglovens § 19, stk. 3, 5. pkt., at en kandidat til Europa-Parlamentsvalg – ud over de mellem- og efternavne, kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven – alene er berettiget til på stemmesedlen at anføre de mellemnavne, som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 12, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det tydeliggøres med ændringen af Europa-Parlamentsvalglovens § 26, stk. 2, at det er de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, at brevstemmeafgivning ved Europa-Parlamentsvalg kan finde sted de sidste tre måneder før valgdagen, dog senest næstsidste søgnedag før afstemningsdagen.

Ændringen er en konsekvens af ændringen af folketingsvalglovens § 53, jf. § 3, nr. 16, hvorefter det ikke længere er på kommunernes folkeregistre, men i enhver kommune her i landet, at enhver vælger kan brevstemme.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 24, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til § 5

Til nr. 1

Efter den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 1, er det en grundlæggende betingelse for valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet, at vælgeren har fast bopæl i kommunen henholdsvis regionen.

Efter samme lovs § 1, stk. 4, anses personer, der efter reglerne i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, opfylder betingelserne for at være tilmeldt folkeregistret i kommunen, for at have fast bopæl i kommunen henholdsvis den region, hvori kommunen er beliggende. Efter bemærkningerne til bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 214 af 28. marts 2001, (FT 2000-01, L 122, A 2733, 2741), blev der herved skabt sammenfald mellem betingelserne for at opfylde bopælskravet i valgretningsmæssig henseende og bopælskravet i folkeregistreringsmæssig henseende. Det gjaldt såvel de personer, der er bopælsregistreret i overensstemmelse med de almindelige regler i CPR-lovens kapitel 3 (§§ 6-11), som de personer, der i medfør af CPR-lovens § 24, stk. 5 og 6, efter den 1. juli 2000 havde taget ophold i udlandet i forbindelse med den beordrede tjeneste, og som aldrig skal registreres som udrejst uanset udlandsopholdets varighed og uanset, at de ikke har bevaret bolig i Danmark. Den sidstnævnte gruppe af vælgere omfatter statsansatte, der er beordret til

tjeneste uden for riget og de med disse personer samlevende ægtefæller/registrerede partnere/samlevende (og børn under 18 år).

Hertil kommer de vælgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som optages på valglisten uden at være bopælsregistrerede i CPR, jf. den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 2, og § 7, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2.

Det tydeliggøres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 4, at det er de personer, der efter reglerne i CPR-loven opfylder betingelserne for at være bopælsregistreret, der anses for at have fast bopæl i kommunen henholdsvis den region, hvori kommunen er beliggende. Der er hermed ikke tilsigtet nogen realitetsændring af bestemmelsen.

Ved udtrykket "bopælsregistreret" forstås således ligesom efter de gældende regler de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. § 6, stk. 1 og 2, i CPR-loven, samt de vælgere, der intet fast opholdssted har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode).

De vælgere, der resultatløst er eftersøgt, og som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR) som forsvundet i den hidtidige bopælskommune, indtil vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, jf. CPR-lovens § 6, stk. 5, optages ligesom efter de gældende regler ikke på valglisten, medmindre vedkommende er fundet eller har givet sig til kende, og vedkommende kan optages på valglisten på skæringsdatoen efter de øvrige nærmere betingelser herfor.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det tydeliggøres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 7, stk. 1, 1. pkt., at de vælgere, der skal optages på valglisten i henhold til bestemmelserne i den kommunale og regionale valglovs kapitel 2, er vælgerne i den kommune, hvor de er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR). Hertil kommer de vælgere, der er registreret i Udenrigsministeriets protokol, og som optages på valglisten uden at være bopælsregistrerede i CPR, jf. den kommunale og regionale valglovs § 1, stk. 2, og § 7, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2.

Om forståelsen af udtrykket "bopælsregistreret i CPR" henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 4.

Dette er i overensstemmelse med den gældende forståelse af bestemmelsen, jf. afsnit 4.3. i ministeriets seneste vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg (vejledning nr. 70 af 21. august 2009). Efter den gældende affattelse af bestemmelsen skal vælgerne være tilmeldt folkeregistret i den kommune, hvor vælgerne skal optages på valglisten.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det tydeliggøres med ændringerne af den kommunale og regionale valglovs § 8, stk. 2 og 3, at en vælger, der flytter til en kommune, for at blive optaget på valglisten i kommunen senest på skæringsdatoen for optagelse på valglisten skal have anmeldt flytningen til tilflytningskommunen.

Dette svarer til den gældende forståelse af bestemmelserne, hvorefter anmeldelse skal ske til kommunens folkeregister, dvs. den eller de afdelinger i kommunens forvaltning, der varetager denne folkeregistreringsopgave. Kommunalbestyrelsens frihed til selv at indrette sin egen forvaltning, jf. § 17, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse, understreges således ved den ændrede affattelse af bestemmelserne. At flytteanmeldelse skal ske til tilflytningskommunen (og ikke andre kommuner), følger af § 12, stk. 1, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009.

Skæringsdatoen for tilflytters optagelse på valglisten vil som hidtil være mandag 15 dage før valgdagen (som er 3. tirsdag i november i valgåret) henholdsvis tirsdag 7 dage for valgdagen, jf. den kommunale og regionale valglovs § 6, stk. 2, og § 8, stk. 2 og 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det tydeliggøres med ændringerne af den kommunale og regionale valglovs § 8, stk. 4, at en vælger, der er flyttet inden for kommunen, skal have anmeldt flytningen til samme kommune for at blive optaget på valglisten i kommunen under den nye bopæl senest på skæringsdatoen for optagelse på valglisten, som i dette tilfælde er 15 dage før valgdagen.

Dette svarer til den gældende forståelse af bestemmelsen, hvorefter anmeldelse skal ske til kommunens folkeregister. Der henvises til bemærkningerne til § 5, nr. 3, og afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Efter den kommunale og regionale valglovs § 10, stk. 1, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er optaget på valglisten, dvs. til de vælgere, der er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR) i kommunen, jf. den kommunale og regionale valglovs § 7, stk. 1, 1. pkt. som ændret ved § 5, nr. 2.

Det præciseres med ændringen af bestemmelsen, at kommunalbestyrelsen dog alene efter anmodning udsender valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted (og dermed heller ingen fast bopæl) har, men er registreret i den hidtidige bopælskommune som fraflyttet den tidligere adresse, jf. CPR-lovens § 6, stk. 4, i CPR-loven (lov om Det Centrale Personregister), jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 14. september 2009, dvs. registreret under vejkode i intervallet 9900-9939 (såkaldt høj vejkode).

Derimod udsendes valgkort som hidtil automatisk til de vælgere, der er registreret på vedkommendes bopæl eller faste opholdssted i kommunen, jf. CPR-lovens § 6, stk. 1 og 2.

Dette er i overensstemmelse med den hidtidige forståelse af bestemmelsen. Der henvises til afsnit 4.11. i ministeriets seneste vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg (vejledning nr. 70 af 21. august 2009).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 9 og 10, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Efter de gældende regler i lov om kommunale og regionale valg § 18, stk. 3, er det obligatorisk for kommunalbestyrelsen at yde diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrene og de tilfornordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne er af samme størrelse som de diæter, der gives efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.

Det foreslås indsat som nye bestemmelser i lov om kommunale og regionale valg § 18, stk. 3, 3. og 4. pkt., at kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet kan beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan dog pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diæteløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

Med henvisningen til "henholdsvis regionsrådet" sigtes til, at regionsrådet får tilsvarende frihedsgrader som kommunalbestyrelsen til at vederlægge medlemmer af den regionsvalgbestyrelse, som regionsrådet vælger til regionsrådsvalget, jf. lov om kommunale og regionale valg § 17, stk. 2, samt at regionsrådet i den situation, hvor regionsrådet vælger et antal tilfornordnede vælgere til at bistå ved den eventuelle fornyede fintælling af regionsrådsvalget, regionsrådet kan beslutte, jf. lov om kommunale og regionale valg § 17, stk. 2, jf. § 80, får tilsvarende frihedsgrader som kommunalbestyrelsen til at vederlægge de af regionsrådet valgte tilfornordnede vælgere.

Med udtrykket "regionsrådet" sigtes til regionsrådet selv og ikke til regionens andre regionspolitiske organer, jf. også udtrykket "på et møde".

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 11, og til afsnit 2.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Det tydeliggøres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 24, stk. 1, 5. pkt., at en kandidat til kommunalbestyrelses – henholdsvis regionsrådsvalget – ud over de mellem- og efternavne, kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven – alene er berettiget til på stemmesedlen at anføre de mellemnavne, som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 12, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det tydeliggøres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 43, 2. pkt., at det eller de steder i kommunen, hvor listen over de godkendte kandidatli-ster med samtlige kandidaters navne samt oplysning om anmeldte listeforbund og valgforbund skal bekendtgøres ved opslag, er de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Ændringen er en konsekvens af ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 59, jf. § 5, nr. 12, hvorefter det ikke længere er på kommunernes folkeregistre, men i enhver kommune her i landet, at enhver vælger kan brevstemme.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 53 fastsættes det som noget nyt, at valglisteføreren skal forlange, at den vælger, der møder frem på afstemningsdagen for at afgive stemme, giver oplysning om sin fødselsdato. Hidtil har valglisteføreren ikke været forpligtet hertil, idet vælgeren alene på forespørgsel har været forpligtet til at give oplysning om sin fødselsdato.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 13, og til afsnit 2.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Der er tale om en konsekvensændring som følge af § 5, nr. 9. Der henvises til bemærkningerne til § 3, nr. 14, og til afsnit 2.3.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 56, 3. pkt., lovfæstes, at det gældende forbud mod valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil fremover også gælder enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren. Lovfæstelsen er en kodificering af den almindelige valgtretlige grundsætning om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 15 og 23, og til afsnit 2.3.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Med fastsættelsen i den kommunale og regionale valglovs § 59 af enhver vælgers ret til at brevstemme i enhver kommune foretages to ændringer:

For det første foreslås den gældende betingelse i loven om, at vælgeren skal være *forhindret* i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afskaffet. Det beror i realiteten på vælgerens egen afgørelse, om vælgeren er forhindret i at møde frem på valgdagen, jf. herved også bemærkningerne til den kommunale valglovs § 55 a, stk. 1, som ændret ved lov nr. 143 af 30. marts 1981 (FT 1980-81, L 100, A, sp. 2522 og 2547). Hertil kommer, at muligheden for brevstemmeafgivning i stigende grad benyttes af vælgerne. I konsekvens heraf foreslås kravet om, at vælgeren skal være forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, afskaffet, således at enhver vælger under forudsætning af, at vælgeren kan identificere sig, jf. den kommunale og regionale valglovs § 67, har en lovmæssig ret til at brevstemme i enhver kommune her i landet.

Bestemmelsen i lov om kommunale og regionale valg § 53, 1. pkt., hvorefter valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet, skal som hidtil forstås med forbehold for reglerne i lovens kapitel 6 om brevstemmeafgivning og foreslås derfor ikke ændret.

For det andet foreslås det gældende krav i loven om, at vælgeren kan brevstemme på ethvert *folkeregister* her i landet, ændret, således at vælgeren kan brevstemme i enhver kommune her i landet. Dette svarer til den gældende brede forståelse af bestemmelsens hidtidige betegnelse "folkeregister". Med den nye affattelse af bestemmelsen slås det fast, at det er kommunalbestyrelsen, der inden for lovgivningens rammer, herunder de uskrevne valgetlige grundsætninger, afgør, hvilken eller hvilke afdelinger i den kommunale forvaltning der skal være det sted, hvor enhver vælger kan afgive brevstemme.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 16, og til afsnit 2.2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det fastslås som noget nyt i den kommunale og regionale valglovs § 60, stk. 4, 3. og 4. pkt., at kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist end de gældende frister for indgivelsen af ansøgningen om at brevstemme i hjemmet. Ansøgningen kan dog senest indgives lørdagen før valgdagen, som er den sidste dag for afgivelse af brevstemme her i landet, jf. den kommunale og regionale valglovs § 62.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 17, og til afsnit 2.1.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Det fastsættes med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 60, stk. 4, sidste pkt., at den i § 5, nr. 13, omhandlede ansøgning fra vælgeren om at brevstemme i hjemmet skal indgives til opholdskommunen og ikke længere til folkeregistret i opholdskommunen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 18, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Det tydeliggøres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 62, at de steder i kommunerne, hvor brevstemmeafgivning ved kommunale og regionale valg kan finde sted fra 3 måneder før valgdagen (mod normalt 3 uger før valgdagen), ikke længere er folkeregistrene, men de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Ændringen er en konsekvens af ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 59, jf. § 5, nr. 12, hvorefter det ikke længere er på kommunernes folkeregistre, men i enhver kommune her i landet, at enhver vælger kan brevstemme.

Det er kun de steder i kommunerne, hvor enhver vælger har ret til at brevstemme, at brevstemmeafgivning ved kommunale og regionale valg kan finde sted i de sidste tre måneder før valgdagen. Brevstemmeafgivning de øvrige steder i kommunerne, hvor visse grupper af vælgere kan brevstemme, kan ved kommunale og regionale valg alene finde sted inden for de sædvanlige frister, der gælder ved sådanne valg, dvs. de sidste tre uger før valgdagen. Det drejer sig om brevstemmeafgivning på visse institutioner, boformer og boliger omfattet af lov om social service og boliglovgivningen, jf. den kommunale og regionale valglovs § 60, stk. 2, samt i vælgerens hjem og på afsides beliggende øer, der ikke udgør et selvstændigt afstemningsområde, jf. samme lovs §§ 60, stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

Det fastsættes med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 66, stk. 2, 2. pkt., at brevstemmematerialet senest fra den 3. tirsdag i maj måned i valgåret skal findes hos kommunerne og ikke som efter den gældende bestemmelse på folkeregistrene.

Det forudsættes imidlertid, at brevstemmematerialet i den angivne periode opbevares af kommunerne på en sådan måde, at brevstemmematerialet i hele perioden er tilgængeligt for de steder i kommunerne, der varetager brevstemmeafgivningsfunktioner, og således at brevstemmematerialet i fysisk form ligger klart på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, fra og med den første dag, hvor der kan brevstemmes efter lovens bestemmelser (tre måneder før valgdagen), jf. den kommunale og regionale valglovs § 62, 2. pkt.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 19, og til afsnit 2.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 17

Det præciseres med ændringerne af den kommunale og regionale valglovs § 67, stk. 3 og 7, at det er vælgeren i overværelse af stemmemodtageren, der, efter at vælgeren har udfyldt stemmesedlen og følgebrevet, lægger konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten samt udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl. I dag stilles der alene i den kommunale og regionale valglovs § 67, stk. 7, krav om, at konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet skal lægges i yderkuverten, og vælgerens navn,

fødselsdato og bopæl angives på yderkuverten, uden at der i loven stilles krav om, hvem der foretager denne handling, eller i overværelse af hvem handlingen foretages.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 20, og til afsnit 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 18

Det præciseres med ændringen af den kommunale og regionale valglovs § 67, stk. 4, at den vælger, der i øvrigt ønsker hjælp til brevstemmeafgivningen, kan forlange, at den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yder den fornødne hjælp. Med udtrykket "i øvrigt ønsker hjælp til brevstemmeafgivningen" sigtes til situationer, hvor en vælger ønsker anden hjælp til brevstemmeafgivningen end til udfyldelse til stemmesedlen og udfyldelse og underskrift af følgebrevet. Dette kan f.eks. omfatte den situation, hvor en vælger ønsker hjælp til at ilægge konvolutten og følgebrevet i yderkuverten eller til at angive sit navn, fødselsdato og bopæl på yderkuverten. Dette er ellers vælgerens opgave, jf. § 5, nr. 17.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 21, og til afsnit 2.3.3. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Ændringen er en konsekvens af ændringen af § 5, nr. 17.

Til nr. 20

Med indsættelsen af den kommunale og regionale valglovs § 67, stk. 8, lovfæstes, at det gældende forbud på afstemningsdagen mod valgagitation i afstemningslokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, jf. samme lovs § 56, 3. pkt., fremover også gælder valgagitation og enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, der finder sted i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen. Lovfæstelsen er en kodificering af den almindelige valgretlige grund sætning om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valgbehandlingen, der også gælder for brevstemmeafgivning.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 15 og 23, og til afsnit 2.3.4. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 21

Efter de gældende regler tilvejebringes brevstemmematerialet af Økonomi- og Indenrigsministeriet, jf. den kommunale og regionale valglovs § 66, stk. 2, 1. pkt., ligesom udgifterne til brevstemmematerialet afholdes af statskassen, jf. samme lovs § 107, stk. 3. Ved ændringen fastsættes som noget nyt, at kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 3, nr. 25 og til afsnit 2.4.1. i de almindelige bemærkninger.

Til § 6

Bestemmelsen fastlægger lovens ikrafttrædelsestidspunkt til den 1. januar 2013.

Til § 7

Bestemmelsen fastlægger lovens territoriale gyldighedsområde.

Hvad angår de foreslåede ændringer af lov om kommunernes styrelse og regionsloven, jf. lovforslagets §§ 1 og 2, fastsættes det – i lighed med, hvad der gælder for de hovedlove, der ændres ved denne del af lovforslaget – at de nævnte foreslåede ændringer ikke gælder for Grønland og Færøerne.

Hvad angår de foreslåede ændringer af folketingsvalgloven, Europa-Parlamentsvalgloven og lov om kommunale og regionale valg, jf. lovforslagets §§ 3-5, indeholder lovforslaget ingen tilsvarende bestemmelse om de nævnte foreslåede ændrings manglende territoriale gyldighed for Grønland og Færøerne. Dette skyldes bl.a., at de hovedlove, der ændres ved denne del af lovforslaget – uanset at der ikke afholdes valg efter disse hovedlove i Grønland og på Færøerne – på en række områder har retsvirkninger for Grønland og Færøerne, navnlig derved, at de pågældende hovedlove regulerer de grønlandske og færøske folkeregistres medvirken ved brevstemmeafgivning.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering	Lovforslaget
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I lov om kommunernes styrelse, jf. lov-bekendtgørelse nr. 1440 af 1. novem-ber 2010, som ændret ved § 1 i lov nr. 510 af 6. juni 2007, lov nr. 156 af 26. februar 2011, § 1 i lov nr. 606 af 14. juni 2011, § 1 i lov nr. 387 af 24. april 2012 og § 18 i lov nr. 547 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 16. (Udelades)</p> <p>Stk. 2. For medlemskab af økonomi-udvalg og stående udvalg kan kommunalbestyrelsen beslutte at yde kommunalbestyrelsens medlemmer udvalgsvederlag. De nærmere regler om udvalgsvederlag fastsættes af økonomi- og indenrigsministeren, som tillige kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen kan yde vederlag for medlemskab af andre udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen.</p> <p>Stk. 3. (Udelades)</p> <p>Stk. 4. (Udelades)</p> <p>Stk. 5. (Udelades)</p> <p>Stk. 6. (Udelades)</p>	
<p>Stk. 7. Økonomi- og indenrigsministe-ren fastsætter regler om ydelse af vederlag og efterløn til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg samt regler om ydelse af vederlag til et medlem, der fungerer som udvalgsformand på grund af formandens fravær.</p> <p>Stk. 8. (Udelades)</p> <p>Stk. 9. Enhver er forpligtet til at modtage de ydelser, der tilkommer den pågældende efter reglerne i stk. 1-8.</p> <p>Stk. 10. (Udelades)</p> <p>Stk. 11. (Udelades)</p> <p>Stk. 12. Til kommunalbestyrelsens formand, magistratsmedlemmer, jf. § 64, og de i § 64 a nævnte udvalgsformænd kan der ikke ydes de vederlag, der er nævnt i stk. 1, 2 og 4-7, eller den godtgørelse, der er nævnt i stk. 10, litra c.</p>	<p>1. I § 16, stk. 7, indsættes efter »fastsætter regler om ydelse af vederlag«: »til formændene samt næstformændene«, og efter »og«: »om«.</p>

<p>§ 28. Udtræder et medlem i valgperiodens løb af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.</p> <p>Stk. 2. Når et udvalgsmedlem har forfald i mindst 1 måned, kan den gruppe, der har indvalgt ham, bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe hindringen varer.</p>	<p>2. I § 28, stk. 2, indsættes som 2. pkt.:</p> <p>»En kommunalbestyrelse, der i styrelsesvedtægten har truffet bestemmelse efter § 15, stk. 2, 2. pkt., kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget, så længe medlemmet har forfald, uanset at forfaldet forventes at vare kortere end en måned.«</p> <p>3. I § 28 indsættes som stk. 3:</p> <p>»Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at den gruppe, der har indvalgt et udvalgsmedlem, der må forventes at blive erklæret inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles af udvalget, kan bestemme, at et andet medlem indtræder i udvalget ved sagens behandling.«</p>
<p>§ 65 c. Med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan en kommunalbestyrelse i styrelsesvedtægten fastsætte regler gældende for en valgperiode, der afviger fra reglerne i denne lovs § 16, § 16 a, § 17, § 18, § 19, § 20, stk. 4 og 5, §§ 21, 22, 27, 28, 37, 38 og § 45, stk. 1 og 2.</p> <p>Stk. 2. (Udelades)</p> <p>Stk. 3. (Udelades)</p>	<p>4. I § 65 c, stk. 1, udgår »28,«.</p>
<p>§ 67. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i kommunal tjeneste skal godkendes af det i stk. 2 nævnte lønningsnævn. Nævnet skal endvidere godkende bestemmelser om løn- og ansættelsesforhold for personale ved kommunale selvstyrehavne, jf. lov om havne, personale ansat i trafikselskaber, jf. lov om trafikselskaber, samt tjenestemandslignende ansatte ved privatbanerne. Økonomi- og indenrigsministeren kan bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selvejende institutio-</p>	

<p>ner, med hvilke kommuner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal godkendes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets godkendelsesbeføjelse, skal forelægges nævnet til godkendelse.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Kommunernes Lønningsnævn består af 8 medlemmer og stedfortrædere for disse, der beskikkes af økonomi- og indenrigsministeren. Beskikkelsen sker således, at 4 medlemmer beskikkes efter indstilling af KL (Kommunernes Landsforening), 2 medlemmer beskikkes efter indstilling af regionsrådene i forening, 1 medlem beskikkes efter indstilling af finansministeren og 1 medlem udpeges af økonomi- og indenrigsministeren.</p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes af de i nævnet repræsenterede kommunale sammenslutninger i forhold til antallet af medlemmer udpeget af den kommunale sammenslutning.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Dersom ændringer i eller undladelser af kommuners organisering i kommunale sammenslutninger giver anledning hertil, kan økonomi- og indenrigsministeren fastsætte de ændringer med hensyn til indstillingsret til medlemskab i nævnet og med hensyn til afholdelse af udgifter ved nævnets virksomhed, økonomi- og indenrigsministeren i den anledning finder fornødne.</p>	<p>5. § 67, <i>stk. 3</i>, ophæves. Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.</p>
<p><i>Stk. 5.</i> De nærmere regler om nævnets sammensætning og virksomhed fastsættes af økonomi- og indenrigsministeren efter drøftelse med de kommunale sammenslutninger og kommunalbestyrelser, der har indstillingsret til medlemskab i nævnet, jf. stk. 2 og 4.</p>	<p>6. I § 67, <i>stk. 5</i>, der bliver stk. 4, ændres »4« til: »3«.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommunerne, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusefællesskab (regionsloven), jf. lovbe-</p>

	kendtgørelse nr. 1401 af 1. november 2010, som ændret ved § 2 i lov nr. 510 af 6. juni 2007, § 2 i lov nr. 606 af 14. juni 2011, § 2 i lov nr. 387 af 24. april 2012, § 19 i lov nr. 547 af 18. juni 2012 og lov nr. 586 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:
<p>§ 36. Med økonomi- og indenrigsministerens godkendelse kan et regionsråd i styrelsesvedtægten fastsætte regler, der afviger fra reglerne i denne lovs §§ 11, 13, 14, 18 og 19 og § 23, stk. 1 og 2, samt reglerne i denne lovs § 15, stk. 2-4, jf. lov om kommunernes styrelse § 20, stk. 4 og 5, § 21, § 22, stk. 1, 3. pkt., stk. 2 og 3, og § 28.</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 3.</i> (Udelades)</p>	<p>1. I § 36, <i>stk. 1</i>, ændres »§ 15, stk. 2-4« til: »§ 15«.</p> <p>2. I § 36, <i>stk. 1</i>, ændres »§ 21,« til: »§ 21 og«, og »og § 28« udgår.</p>
<p>§ 37. Bestemmelser om løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale i regional tjeneste aftales eller fastsættes af det i henhold til stk. 2 oprettede nævn. Finansministeren kan efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren bestemme, at også løn- og øvrige ansættelsesforhold for personale ved selv-ejende institutioner, med hvilke regioner indgår overenskomst med henblik på opfyldelsen af dem i lovgivningen pålagte forpligtelser, skal aftales eller fastsættes af nævnet. Nævnet kan beslutte, at antallet af stillinger i nærmere angivne personalegrupper, der i øvrigt er omfattet af nævnets kompetence, skal forelægges nævnet til godkendelse. Nævnet har endvidere de beføjelser om indgåelse af overenskomster med organisationer af sundhedspersoner m.fl. om vilkår for sundhedsydelser samt om afgivelse af udtalelser, som følger af § 227 i sundhedsloven.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Regionernes Lønnings- og Takstnævn består af 9 medlemmer og stedfortrædere for disse, der beskikkes af finansministeren. Beskikkelsen sker således:</p> <p>1) 5 af nævnets medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes efter indstil-</p>	

<p>ling af regionsrådene, idet hvert regionsråd indstiller 1 medlem og en stedfortræder for denne,</p> <p>2) 2 medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes efter indstilling af KL (Kommunernes Landsforening),</p> <p>3) 1 medlem og en stedfortræder for denne beskikkes efter indstilling af økonomi- og indenrigsministeren, og</p> <p>4) 1 medlem og en stedfortræder for denne udpeges af finansministeren.</p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 4. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 5. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 6. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 7. Udgifterne ved nævnets virksomhed afholdes ligeligt af regionerne.</i></p>	<p>3. § 37, stk. 7, ophæves.</p>
<p><i>Stk. 8. Finansministeren fastsætter efter forhandling med økonomi- og indenrigsministeren nærmere regler for nævnets virksomhed, og kan herunder fravige stk. 7.</i></p>	<p>4. I § 37, stk. 8, der bliver stk. 7, udgår », og kan herunder fravige stk. 7«.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I lov om valg til Folketinget, jf. lovbeholdtgørelse nr. 107 af 8. februar 2011, som ændret ved lov nr. 251 af 21. marts 2012 og lov nr. 589 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 12. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 4. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 5. Vælgererklæringerne skal for at kunne medregnes være udfyldt med tydelig angivelse af vælgerens navn, personnummer og bopæl samt være underskrevet og dateret af vælgeren personligt. Erklæringerne skal endvidere være forsynet med en attestation fra kommunens folkeregister om, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valgret til Folketinget. Hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, kan attestation dog ikke meddeles.</i></p>	<p>1. I § 12, stk. 5, 2. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR),«.</p>
<p><i>Stk. 6. Efter attestation skal folkeregistret sende vælgererklæringen til den pågældende vælger. Vælgeren skal</i></p>	<p>2. I § 12, stk. 6, 1. pkt., ændres »folkeregistret« til: »kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er bo-</p>

<p>derefter selv videresende erklæringen til partiet, såfremt vælgeren fortsat ønsker at deltage i anmeldelsen af det pågældende parti. Folkeregistret skal ved fremsendelsen af vælgererklæringen give vælgeren oplysning herom. Folkeregistret tilbagesender vælgererklæringer, der ikke opfylder betingelserne for attestation, til partiet med angivelse af grunden til, at attestation ikke kan meddeles.</p>	<p>pælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR),«. 3. I § 12, stk. 6, 3. og 4. pkt., ændres »Folkeregistret« til: »Kommunalbestyrelsen«.</p>
<p>Stk. 7. (Udelades) Stk. 8. (Udelades) Stk. 9. (Udelades)</p>	
<p>§ 15. Vælgerne skal optages på valglisten i den kommune, hvor de er tilmeldt folkeregistret, jf. dog § 16.</p>	<p>4. I § 15 ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>
<p>§ 16. Vælgere, der er omfattet af § 2, og som i forbindelse med udlandsopholdet er registreret i Det Centrale Personregister (CPR) som udrejst, skal efter anmodning optages på valglisten i den kommune, hvor de sidst har været tilmeldt folkeregistret. Vælgere, der er omfattet af § 2, stk. 1, eller § 2, stk. 4, jf. stk. 1, som umiddelbart inden udsendelsen til tjeneste uden for riget var tilmeldt folkeregistret i en kommune på Færøerne eller i Grønland, herunder folkeregistret for områder i Grønland uden for den kommunale inddeling, skal efter anmodning optages på valglisten i den kommune i Danmark, hvor de sidst har været tilmeldt folkeregistret. Anmodning skal indgives til kommunalbestyrelsen på en formular, der er godkendt af økonomi- og indenrigsministeren.</p> <p>Stk. 2. (Udelades) Stk. 3. (Udelades) Stk. 4. (Udelades)</p>	<p>5. I § 16, stk. 1, 1. og 2. pkt., ændres »har været tilmeldt folkeregistret« til: »har været bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>
<p>§ 17. Økonomi- og indenrigsministeren nedsætter et valgnævn, der træffer afgørelse om</p> <p>1) optagelse på valglisten efter § 16, stk. 2, 2) godkendelse af formularer til vælgererklæringer for nye partier, der ønsker at deltage i folketingsvalg, jf. § 12, stk. 2 og 3, og § 13, stk. 3, eller Europa-Parlamentsvalg, jf. § 11, stk. 2 og 3, og §</p>	

<p>12 i lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, og 3) optagelse i Partinavneregistret, jf. § 13, stk. 4.</p>	
<p><i>Stk. 2.</i> Valgnævnet består af en formand og to andre medlemmer, i de sager, der er nævnt i stk. 1, nr. 2 og 3, dog tre andre medlemmer. Formanden skal være dommer, og det ene af de andre medlemmer skal være kyndigt i statsforfatningsret. Det yderligere medlem, nævnet består af i de sager, der er nævnt i stk. 1, nr. 2 og 3, skal være kyndigt i navne- og varemærkerettigheder. Der udpeges efter samme regler en stedfortræder for formanden og hvert af de andre medlemmer.</p> <p><i>Stk. 3.</i> (Udelades) <i>Stk. 4.</i> (Udelades) <i>Stk. 5.</i> (Udelades) <i>Stk. 6.</i> (Udelades) <i>Stk. 7.</i> (Udelades) <i>Stk. 8.</i> (Udelades) <i>Stk. 9.</i> (Udelades)</p>	<p>6. I § 17, stk. 2, 2. pkt., ændres »være dommer« til: »være landsdommer eller højesteretsdommer«.</p>
<p>§ 18. (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 2.</i> På valglisten skal optages de vælgere, der senest 15.-dagen før valgdagen er flyttet til kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister, jf. tillige stk. 6, 1. pkt. Vælgere, der er flyttet til kommunen fra Færøerne eller Grønland, optages dog kun på valglisten, såfremt de senest 18.-dagen før valgdagen er flyttet til kommunen og senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister.</p>	<p>7. I § 18, stk. 2, 1. og 2. pkt., samt stk. 6, 1. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »tilflytningskommunen«.</p>

<p><i>Stk. 3.</i> Vælgere, der senest 15.-dagen før valgdagen er flyttet inden for kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister, skal optages på valglisten under den nye bopæl.</p> <p><i>Stk. 4.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 5.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 6.</i> Vælgere, der uden at være omfattet af stk. 2 er flyttet til kommunen fra udlandet, optages på valglisten, såfremt de senest 7.-dagen før valgdagen er flyttet til kommunen og senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister. Vælgere, der er omfattet af § 2, optages på valglisten, hvis der er truffet afgørelse herom senest 7.-dagen før valgdagen.</p> <p><i>Stk. 7.</i> (Udelades)</p>	<p>8. I § 18, stk. 3, ændres »kommunens folkeregister« til: »kommunen«.</p>
<p>§ 20. Så snart valglisten er udarbejdet, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten og tilmeldt folkeregistret. Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen.</p>	<p>9. I § 20, 1. pkt., ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen«.</p> <p>10. I § 20 indsættes efter 1. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsen udsender endvidere efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.«.</p>
<p>§ 31. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Der ydes diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrene og de tilforordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.</p>	<p>11. I § 31, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsen kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.«.</p>
<p>§ 33 a. (Udelades)</p>	

<p><i>Stk. 2.</i> Anmeldelsen skal være underskrevet af kandidaten og indeholde oplysning om kandidatens fulde navn, personnummer, stilling og bopæl. Hvis kandidaten ikke ønsker sig anført på stemmesedlen med sit fulde navn, skal det angives, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst et fornavn eller forbogstav skal altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er anmeldt til folkeregistret, kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledt af fornavnet. I anmeldelsen skal endvidere gives oplysninger om en person (kontaktperson), som anmeldelsesmyndigheden ud over kandidaten kan rette henvendelse til, hvis anmeldelsen er mangelfuld.</p>	<p>12. I § 33 a, <i>stk. 2, 4. pkt.</i>, ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>
<p>§ 47. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn, bopæl og fødselsdato. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.</p>	<p>13. I § 47 indsættes efter 3. pkt.:</p> <p>»Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.«.</p> <p>14. I § 47, <i>4. pkt.</i>, der bliver 5. pkt., ændres »navn, bopæl og fødselsdato« til: »sit navn og sin bopæl«.</p>
<p>§ 50. Valgstyernerne kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme. Endvidere kan valgstyernerne begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyernerne påser, at vælgere ikke udsættes for valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgstyernes anvisninger.</p>	<p>15. I § 50, <i>3. pkt.</i>, indsættes efter »valgagitation«: »eller anden form for holdningsmæssig påvirkning«.</p>
<p>§ 53. Enhver vælger, der er forhindret i at møde frem til afstemningen på valg-</p>	<p>16. § 53 affattes således: »§ 53. Enhver vælger kan brevstemme</p>

<p>dagen, kan brevstemme på ethvert folkeregister her i landet.</p>	<p>i enhver kommune her i landet.«.</p>
<p>§ 54. (Udelades) <i>Stk. 2.</i> Vælgere, der bor eller opholder sig i følgende boformer eller boliger, kan brevstemme i boformen eller boligen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Plejehjem og beskyttede boliger, der drives efter reglerne i lov om social service. 2) Boformer tilvejebragt efter reglerne i lov om social service for kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold. 3) Boformer tilvejebragt efter reglerne i lov om social service til midlertidigt eller længerevarende ophold for voksne, der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor, samt boformer for voksne, der drives efter nævnte lovs forsøgsbestemmelser. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boformer i stedet skal ske efter reglerne i stk. 4 om brevstemmeafgivning i hjemmet. 4) Opholdssteder uden for de pågældendes bolig, hvor kommunen efter reglerne i lov om social service giver tilbud om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov herfor. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal foretages brevstemmeafgivning i de nævnte opholdssteder uden for de pågældendes bolig. 5) Almene plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboliger, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, udstøttede private plejeboliger, der er omfattet af lov om leje, og friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger. 6) Øvrige almene ældreboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., øvrige ældreboliger, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, samt lette kollektivboliger og boliger og hjem for gamle, syge og 	

<p>svagelige, der er omfattet af de i medfør af lov om boligbyggeri og lov om almene boliger m.v. fastsatte forskrifter herom. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boligtyper i stedet skal ske efter reglerne i stk. 4 om brevstemmeafgivning i hjemmet.</p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 4.</i> Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førlighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme i hjemmet, medmindre de har mulighed for at stemme i en af de institutioner, boformer m.v., der er nævnt i stk. 2. Anmodning om at brevstemme i hjemmet skal indgives senest kl. 18 tolv dage før valgdagen. Hvis tolv dage før valgdagen er en lørdag eller søndag, forlænges fristen for at indgive anmodning om at brevstemme i hjemmet til førstkommende mandag kl. 12. Anmodningen skal indgives til folkeregistret i opholdskommunen.</p> <p><i>Stk. 5. (Udelades)</i></p>	<p>17. I § 54, <i>stk. 4</i>, indsættes efter 2. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for indgivelsen af anmodningen om at brevstemme i hjemmet. Anmodningen kan dog senest indgives næstsidste søgnedag før valgdagen.«.</p> <p>18. I § 54, <i>stk. 4, 4. pkt.</i>, der bliver 6. pkt., udgår »folkeregistret i«.</p>
<p>§ 60. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> Økonomi- og indenrigsministeren tilvejebringer brevstemmematerialet. Brevstemmematerialet skal til enhver tid findes på folkeregistrene og de danske repræsentationer i udlandet samt om bord i danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.</p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p>	<p>19. I § 60, <i>stk. 2, 2. pkt.</i>, ændres »på folkeregistrene« til: »hos kommunerne«.</p>
<p>§ 61. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen.</p>	<p>20. I § 61, <i>stk. 3</i>, indsættes som 3. og 4. <i>pkt.</i>:</p> <p>»Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.«.</p>
<p><i>Stk. 4.</i> Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet, skal den</p>	<p>21. I § 61, <i>stk. 4</i>, indsættes efter »underskrive følgebrevet«: »eller i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brev-</p>

<p>eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yde den fornødne hjælp, jf. dog stk. 6. Ud over stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, i stedet for den ene af disse kan vælgeren forlange hjælp til stemmeafgivningen af en person, der er udpeget af vælgeren selv. Er der ydet hjælp, skal dette fremgå af følgebrevet.</p> <p><i>Stk. 5. (Udelades)</i></p> <p><i>Stk. 6.</i> Hjælp til udfyldning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for den, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme.</p>	<p>stemmeafgivningen«.</p>
<p><i>Stk. 7.</i> Konvolutten med stemmesedel samt følgebrevet lægges i yderkuverten, der sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten. På yderkuverten skal angives vælgerens navn, fødselsdato og bopæl.</p>	<p>22. § 61, stk. 7, affattes således:</p> <p>»Stk. 7. Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.«.</p>
	<p>23. I § 61 indsættes som <i>stk. 8</i>:</p> <p>»Stk. 8. Stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.«.</p>
<p>§ 100. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 3.</i> (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 4.</i> Ved folkeafstemninger kan brevstemmeafgivning på folkeregistrene finde sted de sidste 3 måneder før afstemningsdagen, dog senest næstsidste søgnedag før afstemningsdagen.</p>	<p>24. I § 100, stk. 4, ændres »på folkeregistrene« til: »på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 53«.</p>
<p>§ 105. Udgifterne ved folketingsvalg og folkeafstemninger afholdes af kommunerne, jf. dog stk. 2 og 3. Udgifter, der forskudsvis er afholdt af kredskommunen, fordeles af valgbestyrelsens formand på de kommuner, der helt eller delvis indgår i opstillingskredsen, i forhold til det senest offentliggjorte folketal i kommunen eller i vedkommende del af kommunen.</p>	

<p><i>Stk. 2.</i> Udgifterne til brevstemmematerialet afholdes af statskassen.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Udgifter til porto til forsendelse af brevstemmer afholdes af den myndighed, institution, skib eller havanlæg, som stemmemodtageren repræsenterer.</p>	<p>25. I § 105, <i>stk. 2</i>, indsættes som 2. <i>pkt.</i>:</p> <p>»Kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen, jf. § 53 og § 54, <i>stk. 2, 4 og 5.</i>«.</p>
	<p style="text-align: center;">§ 4</p> <p>I lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, jf. lovbekendtgørelse nr. 106 af 8. februar 2011, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 3. Valgret til Europa-Parlamentet har enhver, der på valgdagen</p> <p>1) har valgret til Folketinget eller</p> <p>2) har dansk indfødsret, har opnået alderen for valgret til Folketinget og har fast bopæl i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, eller</p> <p>3) er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, har opnået alderen for valgret til Folketinget og har fast bopæl i Danmark eller er registreret i Udenrigsministeriets protokol, medmindre vedkommende er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Personer, der har fast bopæl på Færøerne eller i Grønland, har ikke valgret til Europa-Parlamentet.</p>	
<p>§ 11. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 3.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 4.</i> (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 5.</i> Vælgererklæringerne skal for at kunne medregnes være udfyldt med tydelig angivelse af vælgerens navn, personnummer og bopæl samt være underskrevet og dateret af vælgeren personligt. Erklæringerne skal endvidere være forsynet med en attestation fra kommunens folkeregister om, at vælgeren ved erklæringens afgivelse opfylder betingelserne for valgret til Europa-</p>	<p>1. I § 11, <i>stk. 5, 2. pkt.</i>, ændres »kommunens folkeregister« til: »den kommune, hvor vælgeren er bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR),«.</p> <p>2. I § 11, <i>stk. 5</i>, indsættes som 4. <i>pkt.</i>:</p> <p>»Hvis vælgeren er død efter erklæringens afgivelse, kan attestation dog ikke</p>

<p>Parlamentet. For vælgere, der alene har valgtret efter § 3, stk. 1, nr. 2, påføres attestation af, at vælgeren opfylder betingelserne for valgtret til Europa-Parlamentet, dog af vedkommende danske repræsentation i det land, hvori de pågældende har bopæl.</p> <p><i>Stk. 6. (Udelades)</i> <i>Stk. 7. (Udelades)</i> <i>Stk. 8. (Udelades)</i></p>	<p>meddeles.«.</p>
<p>§ 14 a. Personer, der har valgtret efter § 3, stk. 1, nr. 3, optages efter anmodning, jf. dog stk. 2, på valglisten i den kommune, hvor de er tilmeldt folkeregistret. Personer, der har valgtret efter § 3, stk. 1, nr. 3, og som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, optages efter anmodning, jf. dog stk. 2, på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Personer, der har valgtret efter § 3, stk. 1, nr. 3, optages på valglisten efter tilsvarende regler som dem, der gælder for personer, der har valgtret efter § 3, stk. 1, nr. 1, og som er tilmeldt folkeregistret, såfremt de pågældende</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) var optaget på valglisten i Danmark til det sidst afholdte valg til Europa-Parlamentet, 2) siden da uafbrudt har haft fast bopæl i Danmark eller siden da uafbrudt har været registreret i Udenrigsministeriets protokol og 3) ikke har anmodet om at blive slettet af valglisten. <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i> <i>Stk. 4. (Udelades)</i> <i>Stk. 5. (Udelades)</i></p>	<p>3. I § 14 a, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>
<p>§ 15. Kommunalbestyrelsen udsender forud for afstemningen valgkort til de vælgere, der er optaget på valglisten og tilmeldt folkeregistret eller registreret i Udenrigsministeriets protokol. Valgkortet skal indeholde oplysning om vælgerens navn og adresse, nummer på valglisten samt om afstemningsstedets beliggenhed og dag og tid for afstemningen.</p> <p><i>Stk. 2. (Udelades)</i></p>	<p>4. I § 15, stk. 1, 1. pkt., ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR) med bopæl eller fast opholdssted i kommunen«.</p> <p>5. I § 15, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: »Kommunalbestyrelsen udsender endvidere efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kom-</p>

	munen som fraflyttet den tidligere adresse.«.
§ 19. (Udelades) <i>Stk. 2.</i> (Udelades)	
<i>Stk. 3.</i> Kandidatlisten skal være underskrevet eller tiltrådt af de enkelte kandidater og indeholde oplysninger om deres fulde navn, personnummer, statsborgerskab, stilling og bopæl. For kandidater, der er valgbare, som har valgret efter § 3, stk. 1, nr. 3, og som er registreret i Udenrigsministeriets protokol, skal i stedet for personnummer opgives fødselsdato. Hvis en kandidat ikke ønsker sig anført på stemmesedlen med sit fulde navn, skal det angives, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst ét fornavn eller forbogstav skal altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er anmeldt til folkeregistret, kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledt af fornavnet. <i>Stk. 4.</i> (Udelades)	6. I § 19, <i>stk. 3, 5. pkt.</i> , ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.
§ 26. (Udelades)	
<i>Stk. 2.</i> Her i landet kan brevstemmeafgivning på folkeregistrene finde sted de sidste 3 måneder før valgdagen, dog senest næstsidste søgnedag før valgdagen. På Færøerne, i Grønland, i udlandet, på danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område kan brevstemmeafgivning finde sted de sidste 3 måneder før valgdagen. <i>Stk. 3.</i> (Udelades) <i>Stk. 4.</i> (Udelades) <i>Stk. 5.</i> (Udelades) <i>Stk. 6.</i> (Udelades)	7. I § 26, <i>stk. 2, 1. pkt.</i> , ændres »på folkeregistrene« til: »på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger efter reglerne i lov om valg til Folketinget kan brevstemme,«.
	§ 5 I lov om kommunale og regionale valg, jf. lovbekendtgørelse nr. 105 af 8. februar 2011, som ændret ved § 2 i lov nr. 571 af 18. juni 2012, foretages følgende ændringer:

<p>§ 1. Valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet har enhver, der på valgdagen er fyldt 18 år, har fast bopæl i kommunen henholdsvis regionen, og som herudover enten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) har dansk indfødsret, 2) er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union, 3) er statsborger i Island eller Norge eller 4) uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 3 år forud for valgdagen. <p><i>Stk. 2.</i> Valgret til kommunalbestyrelsen og regionsrådet har endvidere enhver, der på valgdagen er fyldt 18 år, er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i Den Europæiske Union og er registreret i Udenrigsministeriets protokol.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Den, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, har ikke valgret.</p>	
<p><i>Stk. 4.</i> Personer, der efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister opfylder betingelserne for at være tilmeldt folkeregistret i kommunen, anses for at have fast bopæl i kommunen henholdsvis i den region, hvori kommunen er beliggende.</p>	<p>1. I § 1, <i>stk. 4</i>, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret«.</p>
<p>§ 7. Vælgerne skal optages på valglisten i den kommune, hvor de er tilmeldt folkeregistret. Personer, der har valgret efter § 1, <i>stk. 2</i>, optages efter anmodning, jf. dog <i>stk. 2</i>, på valglisten i den kommune, hvor de har deres private bolig.</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p>	<p>2. I § 7, <i>stk. 1, 1. pkt.</i>, ændres »tilmeldt folkeregistret« til: »bopælsregistreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>
<p>§ 8. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> På hovedlisten skal optages de vælgere, der senest mandagen 15 dage før valgdagen er flyttet til kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister.</p> <p><i>Stk. 3.</i> På tilflytterlisten skal optages de vælgere, der ikke er optaget på hovedlisten, og som senest tirsdagen 7 dage før valgdagen er flyttet til kommunen, og som senest denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister.</p>	<p>3. I § 8, <i>stk. 2 og 3</i>, ændres »kommunens folkeregister« til: »tilflytningskommunen«.</p>

<p><i>Stk. 4.</i> Vælgere, der senest mandagen 15 dage før valgdagen er flyttet inden for kommunen, og som senest på denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister, skal optages på hovedlisten under den nye bopæl. Vælgere, der senere end mandagen 15 dage før valgdagen er flyttet inden for kommunen, eller som senere end denne dag har anmeldt flytningen til kommunens folkeregister, skal forblive optaget på valglisten under den hidtidige bopæl.</p> <p><i>Stk. 5.</i> (Udelades)</p>	<p>4. I § 8, stk. 4, 1. og 2. pkt., ændres »kommunens folkeregister« til: »kommunen«.</p>
<p>§ 10. Så snart valglisten er udarbejdet, udsender kommunalbestyrelsen valgkort til de vælgere, der er opført på valglisten.</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p>	<p>5. I § 10, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsen udsender dog alene efter anmodning valgkort til de vælgere, der intet fast opholdssted har, men efter reglerne i lov om Det Centrale Personregister er registreret i kommunen som fraflyttet den tidligere adresse.«.</p>
<p>§ 18. (Udelades)</p> <p><i>Stk. 2.</i> (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Der ydes diæter til valgbestyrelsens medlemmer, valgstyrelserne og de tilforordnede vælgere for deres virksomhed i forbindelse med valget. Diæterne ydes efter reglerne i lov om kommunernes styrelse.</p>	<p>6. I § 18, stk. 3, indsættes som 3. og 4. pkt.:</p> <p>»Kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet kan dog beslutte på et møde, at der ikke ydes diæter, eller at de diæter, der ydes, udgør et andet beløb, end der følger af reglerne i lov om kommunernes styrelse. Diæterne kan pr. dag højst udgøre det femdobbelte af det diætbløb, som i henhold til reglerne i lov om kommunernes styrelse er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.«.</p>
<p>§ 24. Kandidatlisten skal indeholde oplysning om hver enkelt kandidats fulde navn, personnummer, statsborgerskab, stilling og bopæl. For kandidater, der er valgbare, og som har valgtret efter § 1, stk. 2, skal i stedet for personnummer opgives fødselsdato. Hvis kandidaten ikke ønsker sig anført på stemmesedlen med sit fulde navn, skal det angives, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst ét fornavn eller forbogstav skal</p>	<p>7. I § 24, stk. 1, 5. pkt., ændres »anmeldt til folkeregistret« til: »registreret i Det Centrale Personregister (CPR)«.</p>

<p>altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er anmeldt til folkeregistret, kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledt af fornavnet.</p> <p><i>Stk. 2. (Udelades)</i> <i>Stk. 3. (Udelades)</i></p>	
<p>§ 43. De godkendte kandidatlistor, herunder samtlige kandidaters navne, samt oplysning om anmeldte listeforbund og valgforbund bekendtgøres af kommunalbestyrelsen. Bekendtgørelse sker ved opslag i kommunens folkeregister, når fristen for anmeldelse af liste- og valgforbund er udløbet. Regionsvalgbestyrelsen underretter de pågældende kommunalbestyrelser om de godkendte kandidatlistor og anmeldte forbund til regionsrådsvalget.</p>	<p>8. I § 43, 2. pkt., ændres »i kommunens folkeregister« til: »de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 59«.</p>
<p>§ 53. Valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om navn, bopæl og fødselsdato. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres til vælgeren én stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalget og én stemmeseddel til regionsrådsvalget.</p> <p><i>Stk. 2. (Udelades)</i></p>	<p>9. I § 53, <i>stk. 1</i>, indsættes efter 3. pkt.:</p> <p>»Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.«.</p> <p>10. I § 53, <i>stk. 1</i>, 4. pkt., der bliver 5. pkt., ændres »navn, bopæl og fødselsdato« til: »sit navn og sin bopæl«.</p>
<p>§ 56. Valgstyrene kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme. Endvidere kan valgstyrene begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyrene påser, at vælgere ikke udsættes for valgagitation i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. De tilstedeværende skal i øvrigt rette sig efter valgsty-</p>	<p>11. I § 56, 3. pkt., indsættes efter »valgagitation«: »eller anden form for holdningsmæssig påvirkning«.</p>

rernes anvisninger.	
<p>§ 59. Enhver vælger, der er forhindret i at møde frem til afstemningen på valgdagen, kan brevstemme på ethvert folkerregister her i landet.</p>	<p>12. § 59 affattes således: »§ 59. Enhver vælger kan brevstemme i enhver kommune her i landet.«.</p>
<p>§ 60. (Udelades)</p> <p>Stk. 2. Vælgere, der bor eller opholder sig i følgende boformer eller boliger, kan brevstemme i boformen eller boligen:</p> <p>1) Plejehjem og beskyttede boliger, der drives efter reglerne i lov om social service.</p> <p>2) Boformer tilvejebragt efter reglerne i lov om social service for kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold.</p> <p>3) Boformer tilvejebragt efter reglerne i lov om social service til midlertidigt eller længerevarende ophold for voksne, der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor, samt boformer for voksne, der drives efter nævnte lovs forsøgsbestemmelser. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boformer i stedet skal ske efter reglerne i stk. 4 om brevstemmeafgivning i hjemmet.</p> <p>4) Opholdssteder uden for de pågældendes bolig, hvor kommunen efter reglerne i lov om social service giver tilbud om personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov herfor. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal foretages brevstemmeafgivning i de nævnte opholdssteder uden for de pågældendes bolig.</p> <p>5) Almene plejeboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v., plejeboliger, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, udstøttede private plejeboliger, der er omfattet af lov om leje, og friplejeboliger, der er omfattet af lov om friplejeboliger.</p> <p>6) Øvrige almene ældreboliger, der er omfattet af lov om almene boliger m.v.,</p>	

<p>øvrige ældreboliger, der er omfattet af lov om boliger for ældre og personer med handicap, samt lette kollektivboliger og boliger og hjem for gamle, syge og svagelige, der er omfattet af de i medfør af lov om boligbyggeri og lov om almene boliger m.v. fastsatte forskrifter herom. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at brevstemmeafgivning i de nævnte boligtyper i stedet skal ske efter reglerne i stk. 4 om brevstemmeafgivning i hjemmet.</p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 4.</i> Vælgere, der på grund af sygdom eller manglende førighed ikke vil kunne møde frem på afstemningsstedet, kan brevstemme i hjemmet, medmindre de har mulighed for at stemme i en af de institutioner, boformer m.v., der er nævnt i stk. 2. Anmodning om at brevstemme i hjemmet skal indgives senest kl. 18 torsdagen 12 dage før valgdagen. Anmodningen skal indgives til folkeregistret i opholdskommunen. Anmodning kan tidligst indgives tirsdagen 4 uger før valgdagen.</p> <p><i>Stk. 5. (Udelades)</i></p>	<p>13. I § 60, <i>stk. 4</i>, indsættes efter 2. pkt.: »Kommunalbestyrelsen kan fastsætte en senere frist for indgivelsen af anmodningen om at brevstemme i hjemmet. Anmodningen kan dog senest indgives lørdagen før valgdagen.«</p> <p>14. I § 60, <i>stk. 4, 3. pkt.</i>, der bliver 5. pkt., udgår »folkeregistret i«.</p>
<p>§ 62. Brevstemmeafgivning her i landet kan finde sted fra tirsdagen 3 uger før valgdagen, dog senest lørdagen før valgdagen. På folkeregistrene kan brevstemmeafgivning dog finde sted fra den 3. tirsdag i august måned i valgåret.</p>	<p>15. I § 62, 2. <i>pkt.</i>, ændres »På folkeregistrene« til: »På de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, jf. § 59,«.</p>
<p>§ 66. (Udelades)</p>	
<p><i>Stk. 2.</i> Økonomi- og indenrigsministeren tilvejebringer brevstemmematerialet. Brevstemmematerialet skal senest fra den 3. tirsdag i maj måned i valgåret findes på folkeregistrene og skal senest fra den 3. tirsdag i august måned i valgåret findes på de danske repræsentationer i udlandet samt om bord i danske skibe i udenrigsfart og på danske havanlæg uden for dansk område.</p> <p><i>Stk. 3. (Udelades)</i></p>	<p>16. I § 66, <i>stk. 2, 2. pkt.</i>, ændres »på folkeregistrene« til: »hos kommunerne«.</p>
<p>§ 67. (Udelades) <i>Stk. 2. (Udelades)</i></p>	
<p><i>Stk. 3.</i> Vælgeren udfylder stemmesedlen uden overværelse af andre og lægger den i konvolutten. Derefter udfyl-</p>	<p>17. I § 67, <i>stk. 3</i>, indsættes som 3. og 4. <i>pkt.</i>:</p>

<p>der vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen.</p>	<p>»Vælgeren lægger herefter konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren.«.</p>
<p><i>Stk. 4.</i> Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen eller udfylde og underskrive følgebrevet, skal den eller de stemmemodtagere, brevstemmen afgives til, yde den fornødne hjælp, jf. dog stk. 6. Ud over stemmemodtageren eller, hvis der medvirker flere stemmemodtagere, i stedet for den ene af disse kan vælgeren forlange hjælp til stemmeafgivningen af en person, der er udpeget af vælgeren selv. Er der ydet hjælp, skal dette fremgå af følgebrevet.</p> <p><i>Stk. 5.</i> (Udelades)</p> <p><i>Stk. 6.</i> Hjælp til udfyldning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for den, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilken kandidatliste eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme.</p>	<p>18. I § 67, <i>stk. 4</i>, indsættes efter »underskrive følgebrevet«: »eller i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen«.</p>
<p><i>Stk. 7.</i> Konvolutten med stemmeseddel samt følgebrevet lægges i yderkuverten, der sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten. På yderkuverten skal angives vælgerens navn, fødselsdato og bopæl.</p>	<p>19. § 67, <i>stk. 7</i>, affattes således:</p> <p>»<i>Stk. 7.</i> Yderkuverten sendes til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor vælgeren er optaget på valglisten.«.</p>
	<p>20. I § 67 indsættes som <i>stk. 8</i>:</p> <p>»<i>Stk. 8.</i> Stemmemodtageren påser, at vælgere, der ønsker at brevstemme, ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i umiddelbar tilknytning til brevstemmeafgivningen.«.</p>
<p>§ 107. Udgifterne ved kommunale og regionale valg afholdes af kommunerne, jf. dog stk. 2-4.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Regionerne afholder udgifterne til de foranstaltninger, som efter denne lov påhviler regionsrådet eller regionens valgbestyrelse. Ved omvalg til regionsrådet afholdes samtlige udgifter til valget af regionen, jf. dog stk. 3 og 4.</p>	

<p><i>Stk. 3.</i> Udgifter til brevstemmematerialet afholdes af statskassen.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Udgifter til porto til forsendelse af brevstemmer afholdes af den myndighed, institution, skib eller havanlæg, som stemmemodtageren repræsenterer.</p>	<p>21. I § 107, <i>stk. 3</i>, indsættes som 2. <i>pkt.</i>:</p> <p>»Kommunen refunderer statens udgifter til det brevstemmemateriale, kommunen rekvirerer til brug for brevstemmeafgivning i kommunen, jf. § 59 og § 60, <i>stk. 2, 4 og 5.</i>«.</p>
---	---